

**V Krajowy Zjazd
Sprawozdawczo-
-Wyborczy Izby
odbędzie się
w drugiej połowie
czerwca 2006 r.**

Krajowa Rada Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa informuje o terminach i trybie przeprowadzenia wyborów do okręgowych i krajowych organów na II kadencję w latach 2006-2010

•
Członkowie Izby (wg stanu na 30 września 2005 r.)
zostaną imiennie zaproszeni do wzięcia udziału
w obwodowych zebraniach.
Zawiadomienia będą dołączone
do 10 numeru miesięcznika „Inżynier Budownictwa”.
Obwodowe zebrania wyborcze
będą organizowane w IV kwartale 2005 r. i styczniu 2006 r.

•
Na obwodowych zebraniach zostaną wybrani delegaci
na okręgowe zjazdy sprawozdawczo-wyborcze Izby.

•
Okręgowe zjazdy sprawozdawczo-wyborcze Izby,
które zostaną zorganizowane do 15 kwietnia 2006 r.,
wybiorą przewodniczących i członków:
– okręgowej rady izby,
– okręgowej komisji rewizyjnej,
– okręgowej komisji kwalifikacyjnej,
– okręgowego sądu dyscyplinarnego,
– okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej,
oraz delegatów na V Krajowy Zjazd Izby.

S P I S T R E Ś C I

SAMORZĄD ZAWODOWY	3	IV Krajowy Zjazd Sprawozdawczy PIIB
	8	Rozwiązywanie problemów konfliktowych w budownictwie
	11	Samodzielne funkcje techniczne
	12	Nowe zasady uzyskiwania uprawnień budowlanych 2005
	18	Prawnik odpowiada
	22	Ubezpieczenia członków PIIB – pytania i odpowiedzi
	25	Wizyta ASCE w Polsce
RYNEK	26	Inżynier Kontraktu (11)
	28	Pojęcia i skróty w języku angielskim
	30	Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych (3)
	34	Zmiany w ustawie
	36	Kalendarium
PO GODZINACH	38	Zakaz łączenia funkcji publicznych z działalnością gospodarczą
	40	Sprawiedliwie, tanio, szybko i fachowo
	42	Odpowiedzi Ekspertów na pytania Czytelników
	50	Nowe plany miejscowe
	51	Kontrole wyrobów budowlanych w 2004 roku
	52	Projekt Inżynierski Roku 2004
53	Nowe władze PZITB	
54	HENKEL – Wanna w piwnicy, nie w łazience, czyli piwnice do wykorzystania ...	
56	Czasopisma branżowe	

RADA PROGRAMOWA
Przewodniczący:
 • Zbysław Kałkowski – Polska Izba Inżynierów Budownictwa

Członkowie:

- Andrzej Orczykowski – Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa
- Tadeusz Malinowski – Stowarzyszenie Elektryków Polskich
- Bogdan Mizieliński – Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych
- Ksawery Krassowski – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP
- Jacek Skarzewski – Związek Mostowców RP
- Tadeusz Sieradz – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych
- Włodzimierz Cichy – Polski Komitet Geotechniki
- Stanisław Szafran – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego
- Jerzy Gumiński – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych

WYDAWCA
 Wydawnictwo PIIB Sp. z o.o.
 00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14A
 tel.: (0-22) 336 13 29, tel./faks 336 13 41
 www.piib.org.pl
 e-mail: biuro@inzynier.waw.pl
 Prezes Zarządu: Tadeusz Nawracaj
 Redaktor naczelna: Barbara Mikulicz-Traczyk
 Sekretarz redakcji: Aleksandra Lemańska
 Korekta: Małgorzata Kozłowska

Druk: Drukarnia Prasowa S.A.
 al. J. Piłsudskiego 82, 92-202 Łódź
 tel.: (0-42) 675-61-00

Skład/Biuro Reklamy: Fabryka Promocji
 tel.: (0-22) 448-57-56
 e-mail: marketing@fabryka-promocji.pl
 e-mail: reklama@inzynier.waw.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów i zmiany tytułów. Przedruki i wykorzystanie opublikowanych materiałów może odbywać się za zgodą redakcji. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczanych reklam.

Publikowane w IB artykuły prezentują stanowiska, opinie i poglądy ich Autorów.

TWOJE REKLAMY W TWOIM MIESIĘCZNIKU
BIURO REKLAMY (0-22) 448 57 56 lub 336 13 29

Fot. okładka: Jarosław Kąkol
 W numerze wykorzystano fotografie z archiwum Fabryki Promocji

► IV Krajowy Zjazd Sprawozdawczy PIIB

Obrady IV Krajowego Zjazdu Sprawozdawczego Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa odbyły się w dniach 17-18 czerwca br. w Warszawie w hotelu Novotel. Według ustaleń Komisji Mandatowej w IV Krajowym Zjeździe wzięło udział stu dwudziestu ośmiu delegatów.

Wśród zaproszonych gości – przedstawicieli władz, przewodniczących stowarzyszeń naukowo-technicznych i organizacji związanych z branżą budowlaną – obecni byli m.in.: Mirosław Głogowski – Doradca Kancelarii Prezydenta RP, Andrzej Bratkowski – Podsekretarz Stanu Ministerstwa Infrastruktury, Marek Naglewski – Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, Kazimierz Kobylecki – Naczelnik Wydziału Departamentu Architektury i Budownictwa MI, Roman Nowicki – Przewodniczący Stałego Przedstawicielstwa Kongresu Budownictwa, Wiktor Piwkowski – Przewodniczący Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa, Tomasz Taczewski – Prezes Krajowej Izby Architektów, Stanisław Rymar – Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, Andrzej Wilk

– Wiceprezes Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Zbigniew Młynarek – Prezydent Polskiego Komitetu Geotechniki, Ksawery Krassowski – Prezes Izby Projektowania Budowlanego, Bogumiła Nawrocka-Fuchs – Wiceprzewodnicząca Polskiego Związku Inżynierów i Techników Sanitarnych, Jan Bajorek – Prezes Stowarzyszenia Budowniczych Telekomunikacji. W Zjeździe udział wzięli również Igor Urban oraz Dušan Misik reprezentanci Słowackiej Izby Inżynierów Budownictwa, a także Jiří Plička Wiceprzewodniczący ECEC. Zebranych powitał, dziękując delegatom za przybycie i życząc owocnych obrad, prof. Zbigniew Grabowski – Prezes Krajowej Rady PIIB. Na przewodniczącego Zjazdu wybrany został Ryszard Trykosko – Przewodniczący Pomorskiej Okręgowej

„(...) Działają Państwo w jednej z najważniejszych dziedzin naszej gospodarki. Ma ona olbrzymi, lecz – zdaniem wielu specjalistów – nie do końca wykorzystany potencjał. Do tego, by lepiej go spożytkować – a tym samym w większym stopniu niż dotąd odpowiadać na społeczne oczekiwania i potrzeby – potrzebna jest stabilna polityka podatkowa, zmniejszenie kosztów pracy i jej racjonalizacja, wprowadzenie w życie krajowych programów budownictwa mieszkaniowego i remontów. Rad jestem, że Polska Izba Inżynierów Budownictwa – organizacja zrzeszająca blisko sto tysięcy specjalistów – podkreśla wagę tych problemów i stara się pomóc w ich rozwiązywaniu (...) Nowoczesne budownictwo wymaga jednak przede wszystkim wysoko kwalifikowanych kadr inżynierskich, doświadczonych i odpowiedzialnych rzeczoznawców budowlanych, ludzi którzy systematycznie pogłębiają wiedzę o technice i metodach pracy. Polska Izba Inżynierów Budownictwa w udany sposób wychodzi naprzeciw tym potrzebom, umiejętnie troszcząc się o poziom i prestiż zawodu. Moje uznanie budzi i to, że wciąż stara się też usprawniać wewnętrzne mechanizmy demokracji samorządowej (...)”

Aleksander Kwaśniewski
Prezydent RP

Izby. W skład Prezydium Zjazdu weszli: Stefan Czarniecki (Śląska OIIB), Janusz Iberszer (Lubelska OIIB), Ewa Barcicka (Zachodniopomorska OIIB) oraz Urszula Aptowicz (Mazowiecka OIIB).

W pracach Komisji Wyborczej udział wzięło czterech delegatów, w Mandatowej pięciu, w Skrutacyjnej ośmiu, natomiast Komisja Uchwał i Wniosków liczyła trzysta osiem osób.

Goście Zjazdu, przemawiając do delegatów kierowali pod adresem członków samorządu zawodowego wiele ciepłych słów, wyrażając uznanie dla pracy Krajowej Rady i poszczególnych izb okręgowych. Przedstawiciele rządu deklarowali chęć pomocy w pracy nad rozwojem polskiego budownictwa i dziękowali za aktywną postawę członków i władz PIIB w kształtowaniu aktów prawnych. Przewodniczący i wiceprzewodniczący stowarzyszeń naukowo-

„(...) Działalność największej organizacji zawodowej skupiającej inżynierów budownictwa ma istotne znaczenie nie tylko dla właściwej reprezentacji środowiska zawodowego. Izba spełnia ważną rolę w utrzymaniu wysokich standardów w dziedzinie, która dotyczy codziennego życia wszystkich obywateli. Na Państwa organizacji spoczywa duża odpowiedzialność związana z przyznawaniem uprawnień budowlanych. Dzięki rzetelnemu wypełnianiu przez Izbę tego zadania, wszyscy możemy czuć się bezpiecznie w naszych domach, miejscach pracy, nauki, w różnego rodzaju budynkach i obiektach z jakich korzystamy. Równie ważną dziedziną działalności Izby jest współdziałanie z władzami państwowymi w celu tworzenia właściwych warunków rozwoju budownictwa w Polsce.

(...) Pragnę zapewnić, że rząd, którym mam zaszczyt kierować czyni wszystko, aby umożliwić dynamiczny wzrost liczby budowanych mieszkań. Także w innych dziedzinach budownictwa wiele pozostaje do zrobienia. Wierzę, że zaangażowanie członków Izby będzie jednym z czynników pobudzających rozwój i właściwie go ukierunkujących (...)

**Marek Belka,
Prezes Rady Ministrów**

-technicznych, wyrażając zadowolenie z dotychczasowej owocnej współpracy, apelowali o dalszy aktywny jej rozwój i umacnianie wzajemnych relacji oraz wspólnego stanowiska w sprawach związanych z budownictwem. Wśród wielu życzeń owocnych obrad, podejmowania trafnych, właściwych decyzji i uchwał, padały również słowa nadziei na spełnienie oczekiwań, jakie pokłada w samorządzie zawodowym środowisko inżynierów budownictwa.

Tegoroczne obrady uświetniło uroczyste wręczenie honorowych odznaczeń, przyznawanych przez Ministerstwo Infrastruktury: „Za zasługi dla budownictwa” oraz „Zasłużony dla transportu Rzeczypospolitej Polskiej”. Z rąk Podsekretarza Stanu Andrzeja Bratkowskiego odznaki odebrało dziewiętnaście osób.

„Za zasługi dla budownictwa” wyróżnieni zostali: Zdzisław Binerowski, Stefan Czarniecki, Andrzej Jaworski, Jerzy Kerste, Piotr Korczak, Krystyna Korniak-Figa, Józef Krzyżanowski, Zbigniew Mitura, Andrzej Myśliwiec, Aleksander Nowak, Andrzej Nowakowski, Andrzej Orczykowski, Adam Rak, Janusz Rymśza, Jerzy Stroński, Stefan Wójcik i Ryszard Trykosko. Tytuł „Zasłużony dla transportu Rzeczypospolitej Polskiej” uzyskali: Wojciech Radomski i Jacek Skarzewski.

Delegaci zapoznali się ze szczegółowymi sprawozdaniami z działalności: Krajowej Rady, Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej oraz Krajowego Sądu Dyscyplinarnego. Po dyskusji wszystkie dokumenty zostały zatwierdzone, a Krajowa Rada PIIB otrzymała absolutorium za 2004 rok. Uchwalona została również nowelizacja budżetu PIIB na 2005 r. Konieczność wprowadzenia zmian wyniknęła z kilku przyczyn. Przede wszystkim zwiększyła się liczba członków PIIB, a co za tym idzie wzrosła kwota wpływających składek. Postanowiono zlikwidować pozycję budżetową „Pomoc finansowa członkom”, ponieważ według ustaleń

prof. Zbigniew M. Bzymek

prof. Zbigniew Grabowski

mec. Stanisław Rymar

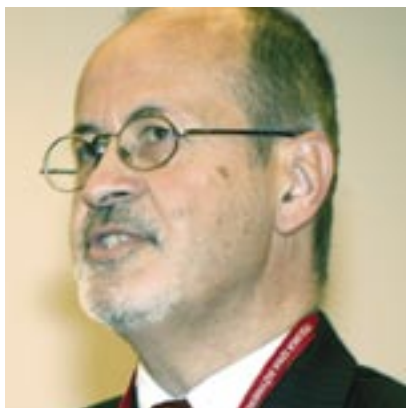
dr inż. Jiří Plička

inż. Dušan Misik

Wiktor Piwkowski

Andrzej Wilk

prof. Stanisław Wierzbicki

Bogumiła Nawrocka-Fuchs

Krajowej Rady pomoc taka realizowana jest w izbach okręgowych. Zwiększono fundusze na dofinansowanie „Inżyniera Budownictwa”, dzięki czemu możliwa będzie kontynuacja wysyłki miesięcznika wraz z innymi czasopismami branżowymi oraz informacjami dla członków PIIB. Delegaci dyskutowali także nad propozycją Zasad gospodarki finansowej PIIB, które mają obowiązywać od 1 stycznia 2006 r., oraz nad budżetem na przyszły rok. Oba dokumenty zatwierdzono odpowiednimi uchwałami.

Pierwszy dzień obrad zakończył się wykładem prof. Zbigniewa M. Bzymka z Uniwersytetu Connecticut w Stanach Zjednoczonych na temat „Metody rozwiązywania konfliktowych problemów inżynierskich” (na str. 8-10 publikujemy skrót tego wykładu).

Drugi dzień obrad rozpoczęto od przyjęcia Regulaminu wyborów do organów Izby. Punkt ten pojawił się w obradach Zjazdu, gdyż prof. Jan Biliszczuk złożył na ręce Prezesa KR zrzeczenie się z funkcji Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej. Przyjęcie przez delegatów tej rezygnacji zrodziło potrzebę przeprowadzenia wyborów uzupełniających do KROZ. Na stanowisko Krajowego Rzecznika zgłoszono dwie kandydatury: Jerzego Strońskiego, dotychczasowego zastępcę i Jarosława Kroplewskiego. Decyzją Zjazdu nowym Krajowym Rzecznikiem Odpowiedzialności Zawodowej został Jerzy Stroński, a funkcję zastępcy KROZ objął Jerzy Grzesik.

Każdy Zjazd staje przed koniecznością rozwikłania konfliktowych sytuacji i podjęcia istotnych dla funkcjonowania instytucji samorządu zawodowego decyzji. Podczas tegorocznych obrad podjęto uchwałę zmierzającą do zakończenia sporów i utworzenia jednej Lubuskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa, tym samym dostosowując liczbę okręgów do podziału terytorialnego Polski. Wprowadzono również kilka zmian w podstawowych dokumentach, określa-

„(...) Polska Izba Inżynierów Budownictwa ma do spełnienia szczególną rolę w tworzeniu i realizacji strategii rozwoju przemysłowego, a także w dbałości o interesy zawodowe swych członków – podnoszenie kwalifikacji i ochronę praw zawodowych, promowanie rzetelności. Wyrazy uznania kieruję do inżynierów budownictwa, którzy swą wiedzą, umiejętnościami oraz zaangażowaniem wspierają rozwój branży. Godna podkreślenia jest rola samorządu zawodowego w kształtowaniu postaw etycznych swych członków (...).”

Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu RP

jących działalność poszczególnych organów Izby. I tak do Regulaminu Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej oraz Regulaminu okręgowych komisji kwalifikacyjnych dodano punkt dotyczący niemożności prowadzenia zajęć i brania udziału w organizacji kursów przygotowawczych do egzaminów na uprawnienia budowlane przez członków KKK i OKK. W Regulaminie okręgowych rzeczników odpowiedzialności zawodowej uszczegółowiono zapis dotyczący wyboru Rzecznika oraz liczbę jego zastępców przez okręgowy zjazd izby.

W trakcie dyskusji delegaci poruszali wiele tematów dotyczących działalności Izby. Pojawiły się m.in. kwestie nowego rozporządzenia ministra infrastruktury, dotyczącego samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie i związanych z nimi opłat egzaminacyjnych, wprowadzenia do Prawa budowlanego obowiązku przedkładania deklaracji zgodności wykonania instalacji elektrycznej i gazowej potwierdzonej przez niezależną instytucję, uniemożliwiania osobom ze średnim wykształceniem zdobywania uprawnień budowlanych

„W trakcie stosunkowo krótkiej historii swego istnienia Polska Izba Inżynierów Budownictwa wyrosła na jedną z najważniejszych i najsilniejszych organizacji środowiska budowlanego. Życzymy Państwu i sobie również, by organizacje zawodowe i branżowe naszego środowiska, zwiększając swoje szeregi i wpływy w budownictwie potrafiły przekształcić je w skuteczny instrument obrony i reprezentacji wspólnych interesów. Życzymy, by ludzie decydujący o ważnych dla naszego działu gospodarki sprawach zawsze z uwagą wsłuchiwali się w opinie profesjonalistów i mądrze korzystali z rad środowiska. Środowiska, w którym głos Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa ma szczególną wagę i znaczenie.”

Zbigniew Janowski
Przewodniczący Rady Ochrony
Pracy przy Sejmie RP

do pełnienia samodzielnych funkcji, uzgodnienia z ministrem edukacji jasno określonych minimów programowych dla studiów inżynierskich tak w szkołach publicznych, jak i prywatnych. Dysku-

towano również nad utworzeniem w ramach Izby instytucji broniącej interesów zawodowych inżynierów budownictwa. Dodatkowo zwrócono uwagę na niepokojącą praktykę, stosowaną przez niektórych członków Izby, a mianowicie traktowanie porad prawnych zamieszczanych na łamach „Inżyniera Budownictwa” tak samo jak interpretacji Prawa budowlanego w decyzjach Komisji Kwalifikacyjnej, czyli jako podstawę dochodzenia swych roszczeń w sytuacjach spornych. „Inżynier Budownictwa” nie jest statutowo powołanym organem, upoważnionym do wypowiadania się w sprawach interpretacji przepisów, publikuje on jedynie odpowiedzi radcy prawnego PIIB, dotyczące m.in. zakresu uprawnień zawodowych.

PIIB nie ma ostatecznego głosu w procesie legislacji aktów normatywnych z obszaru budownictwa. Jednak dzięki pracy przedstawicieli PIIB, np. w kolejnej nowelizacji z 2004 r. ustawy – Prawo budowlane, na czterdzieści zmian wprowadzonych do ustawy aż jedenaście zgłosiła PIIB i propozycje te zostały przyjęte. Generalnie jednak delegaci zgodzili się, że stan przepisów z zakresu budownictwa nie jest zadowalający, należy zatem dołożyć starań, aby kolejne akty albo ich zmiany wprowadzone były zgodnie ze stanowiskiem PIIB. Nawiązu-

„(...) Każdy Zjazd jest okazją do podsumowań, refleksji nad dokonaniem oraz wsłuchania się w oceny partnerów. W SITK jesteśmy pełni uznania dla Izby za Jej aktywność, inicjatywy oraz dokonania w dziedzinie budownictwa. Gratuluję wiedzy, odwagi i rozmachu, które pozwoliły Wam na szybkie osiągnięcie europejskiego poziomu (...)”

Wiesław Starowicz
Prezes Stowarzyszenia Inżynierów
i Techników Komunikacji RP

jąc do tego Podsekretarz Stanu Andrzej Bratkowski zaapelował do delegatów, aby wzięli czynny udział w dyskusji nad Narodowym Planem Rozwoju. Z przykrością też stwierdził, że wśród wniosków dotyczących planów rozwoju Polski na lata 2007 – 2013 nie ma głosów ani Izby Architektów, ani Urbanistów, ani, niestety, Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa. Wyraził przekonanie, że dzięki swej dotychczasowej pracy PIIB już znacząco utrwaliła się na mapie polskich samorządów zawodowych, i że z każdym rokiem jej rola będzie rosła.

Analiza wniosków, złożonych do Komisji Uchwał i Wniosków w trakcie IV Krajowego Zjazdu, wykazała, że okręgowe rady Izby zgłosiły dziewięćdziesiąt cztery wnioski. Dziesięć z nich rozpatrzono w czasie obrad Zjazdu, pozostałe osiemdziesiąt cztery zostały zakwalifikowane do opracowania przez odpowiednie organy Izby. W trakcie obrad zgłoszono sześćdziesiąt osiem wniosków, które podzielone zostały na trzy grupy:

- 1) załatwione w trakcie obrad w podjętych uchwałach – szesnaście wniosków,
- 2) skierowane przez Komisję pod głosowanie w trakcie obrad – cztery wnioski,

Prezydium Zjazdu

„(...) Mam nadzieję, że Zjazd przyczyni się do dalszego zacieśnienia współpracy Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa i Izby Urbanistów we wspólnych działaniach na rzecz podniesienia jakości aktów prawnych dotyczących ładu przestrzennego w naszym kraju.”

Zygmunt Ziobrowski
Prezes Krajowej Rady
Izby Urbanistów

3) do dalszego rozpatrzenia przez organy Izby – pięćdziesiąt trzy wnioski.

Zjazd przyjął dwadzieścia sześć uchwał:

- Uchwała nr 1/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Zjazdu
- Uchwała nr 2/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie wyboru Prezydium Zjazdu
- Uchwała nr 3/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie przyjęcia porządku obrad IV Zjazdu
- Uchwała nr 4/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie wyboru Komisji Mandatowej
- Uchwała nr 5/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu obrad
- Uchwała nr 6/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie wyboru Komisji Wyborczej
- Uchwała nr 7/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie wyboru Komisji Skrutacyjnej
- Uchwała nr 8/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie wyboru Komisji Uchwał i Wniosków
- Uchwała nr 9/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Krajowej Rady
- Uchwała nr 10/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Krajowej Komisji Rewizyjnej
- Uchwała nr 11/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej
- Uchwała nr 12/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Krajowego Sądu Dyscyplinarnego

- Uchwała nr 13/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej
- Uchwała nr 14/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie udzielenia Krajowej Radzie absolutorium za rok 2004
- Uchwała nr 15/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie aktualizacji Budżetu na 2005 r.
- Uchwała nr 16/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie przyjęcia Zasad Gospodarki Finansowej PIIB
- Uchwała nr 17/05 z dn. 17.06.2005 r. w sprawie uchwalenia Budżetu PIIB na 2006 r.
- Uchwała nr 18/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu wyborów do organów Izby
- Uchwała nr 19/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie przyjęcia rezygnacji Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej
- Uchwała nr 20/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie wyboru Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej
- Uchwała nr 21/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie zmian organizacyjnych w organizacji okręgowych izb na terenie województwa lubuskiego
- Uchwała nr 22/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie wyborów uzupełniających skład KROZ

- Uchwała nr 23/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie przyjęcia zmian do regulaminu Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej
- Uchwała nr 24/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie przyjęcia zmian do regulaminu okręgowych komisji kwalifikacyjnych
- Uchwała nr 25/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie przyjęcia zmian do regulaminu okręgowych rzeczników odpowiedzialności zawodowej
- Uchwała nr 26/05 z dn. 18.06.2005 r. w sprawie przyjęcia wniosków zjazdowych.

Na zakończenie dwudniowych obrad Andrzej Orczykowski, Dyrektor Krajowego Biura PIIB, w imieniu organizatorów, administracji i kancelarii prawnych przeprosił za niedociągnięcia organizacyjne. Poinformował o propozycji zainicjowania zamieszczania na stronie internetowej Izby honorowej listy delegatów PIIB, którą otwierać mieliby delegaci I kadencji.

Podziękowania za aktywność, pomoc w realizacji obrad, konstruktywne wnioski i otwartą postawę w dyskusji złożył delegatom oraz Prezydium Zjazdu prof. Zbigniew Grabowski, Prezes PIIB.

► **KAROLINA NITKA I PAWEŁ NITKA**
Fot. M. Czechowicz i P. Nitka

Andrzej Bratkowski odznacza Andrzeja Myśliwca

► Rozwiązywanie problemów konfliktowych w budownictwie

Wprowadzenie

Problemy konfliktowe spotyka się na każdym kroku, w inżynierii występują równie często jak w życiu codziennym. Inżynieria oparta jest na naukach ścisłych, więc możliwości zdefiniowania problemów są większe i niektóre konflikty mogą być rozwiązane. Konflikty w zadaniach technologicznych opisywane są za pomocą antonimów, takich jak: jest – nie ma, ciężkie – lekkie, jasne – ciemne i tym podobnych. Do rozwiązywania problemów konfliktowych służy metoda BTIPS.

Metoda BTIPS

Metoda BTIPS (Brief Theory of Inventive Problem Solving) oparta jest na badaniach Henryka Altshullera i trzech spostrzeżeniach:

- liczba zasad rozwiązania setek tysięcy wynalazków jest ograniczona,
- wiele problemów można natychmiast rozwiązać znając odpowiednie efekty fizyczne, chemiczne lub zasady matematyczne oraz,
- problemy mogą być rozwiązywane przez zmianę wzajemnych oddziaływań podsystemów lub elementów w rozważanym systemie.

Przykłady Rozwiązywania Problemów

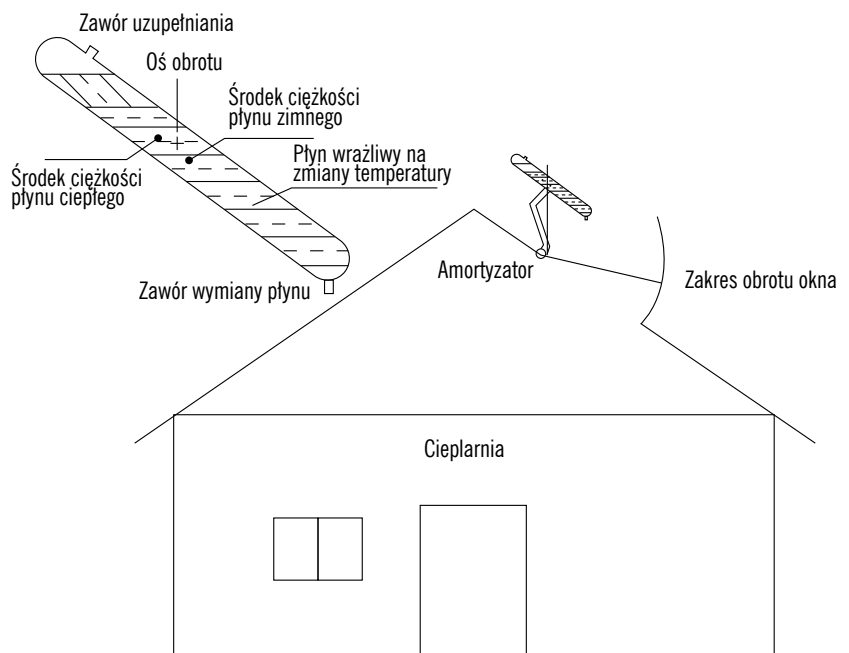
Metoda BTIPS ma tę samą strukturę co metody źródłowe TIPS i TRIZ. Złożona jest z trzech części (modułów): Efekty, Zasady (Pryncypia) i Przewidywanie. Poniżej przedstawiono przykłady zastosowań tych modułów.

Przykład 1. Zaprojektować samodiałające okna ciepłarni.

Okna te powinny otwierać się, kiedy jest gorąco i zamykać, kiedy jest zimno. Okna ciepłarni zazwyczaj ulokowane są w dachu

i ich zawiasy usytuowane są poziomo.

Rozwiązanie: Występuje tu sprzeczność między siłą otwierającą skierowaną do góry, a ciężarem okna skierowanym do dołu. Aby rozwiązać sprzeczność, wykorzystujemy siły grawitacji. Ciężar okna może być zrównoważony przez przeciwwagę, która jeśli jest dostatecznie ciężka, będzie otwierała okno samoczynnie. Zgodnie z regułą BTIPS szukamy takiego efektu fizycznego, chemicznego lub reguły matematycznej, której zastosowanie rozwiąże natychmiast problem i spowoduje, że środek ciężkości przeciwwagi będzie zmieniał położenie wokół osi obrotu okna. Takim efektem jest zmiana objętości cieczy wraz ze zmianą temperatury. Przeciwwaga musi być zbiornikiem wypełnionym taką cieczą. W czasie zimna ciecz się kurczy i środek ciężkości przesuwa na stronę zamykającą. W wysokiej temperaturze ciecz się rozszerza i środek ciężkości przesuwa się na stronę otwierającą, a przeciwwaga otwiera okno (rys. 1).

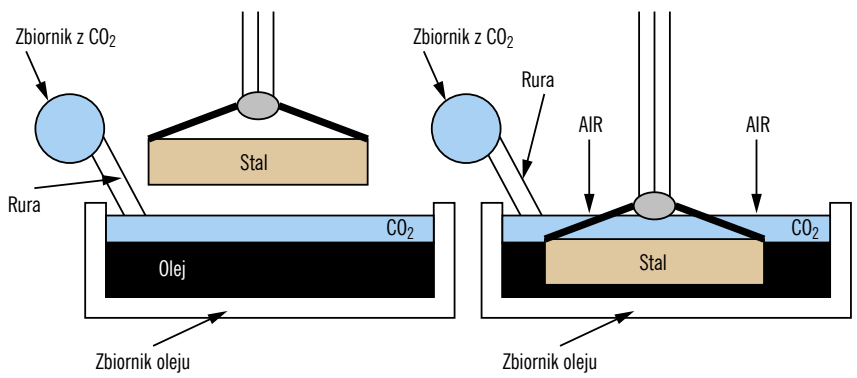

Rys. 1. Okno ciepłarni otwierające się samoczynnie w zależności od zmian temperatury

Dr Zbigniew Marian Bzymek, absolwent i b. docent Politechniki Warszawskiej. Od 24 lat przebywa w USA, Associate Professor w Uniwersytecie Connecticut, Dyrektor Laboratorium Projektowania Wspomagane Komputernie i Systemów Ekspertowych. Jest autorem lub współautorem około 150 publikacji. Szukając idealnych rozwiązań technologicznych, nawiązał do prakseologii, a następnie TRIZ i TIPS stosując je w projektowaniu, badaniach i kształceniu inżynierów. Aby metodę uczynić bardziej efektywną w rozwiązywaniu problemów i łatwiejszą w nauczaniu, dokonał skrótów i uzupełnień nazywając ją BTIPS (Brief Theory of Inventive Problem Solving – Skrócona Teoria Twórczego Rozwiązywania Problemów). Otrzymał wiele nagród w dziedzinie projektowania konstrukcji w Polsce i w USA.

Rys. 2. Pokrywa zbiornika oleju utworzona z dwutlenku węgla

Problem jest więc rozwiązany. Okno samoczynnie zamyka się, kiedy jest zimno a otwiera, kiedy jest gorąco. Aby określić, czy jest to Rozwiązanie Idealne, musimy odpowiedzieć na pytanie: czy rozwiązuje ono Sprzeczność Podstawową, tj. między ciężarem okna a siłą otwierającą. Odpowiedź na to pytanie jest twierdząca. Redukcja polega na ulepszeniu rozwiązania przez redukcję ciężaru, objętości lub innych cech oraz przekazaniu funkcji jednego podsystemu lub elementu do innego podsystemu bez szkody dla tej funkcji. Elementami są wspornik i przeciwwaga. Jeśli wspornik zginąłby się wraz ze zmianą temperatury, ramię momentu zamykającego lub otwierającego okna zwiększałoby się o dystans spowodowany wygięciem. Naprowadza nas to na koncept innego efektu fizycznego, tj. „pamięci materiału”. Niektóre materiały „pamiętają” kształt nadany w pewnej temperaturze. Wraz ze zmianą temperatury zmieniają kształt, np. wyginając się w tuk. Jeśli temperatura wraca do poprzedniej, prostują się. Wspornik taki przejąłby funkcję płynu. Rezygnujemy więc z płynu. Zredukowaliśmy zbiornik-przeciwwagę do pojedynczego skupionego ciężaru. Wydaje się, że rozwiązanie to nie może być dalej zredukowane, jest to więc Rozwiązanie Idealne. Uzupełnieniem tego rozwiązania mogą być płytki elektromagnetyczne uaktywniające się w niskiej temperaturze i uszczelniające zamknięcie okna w przypadku wiatru lub deszczu.

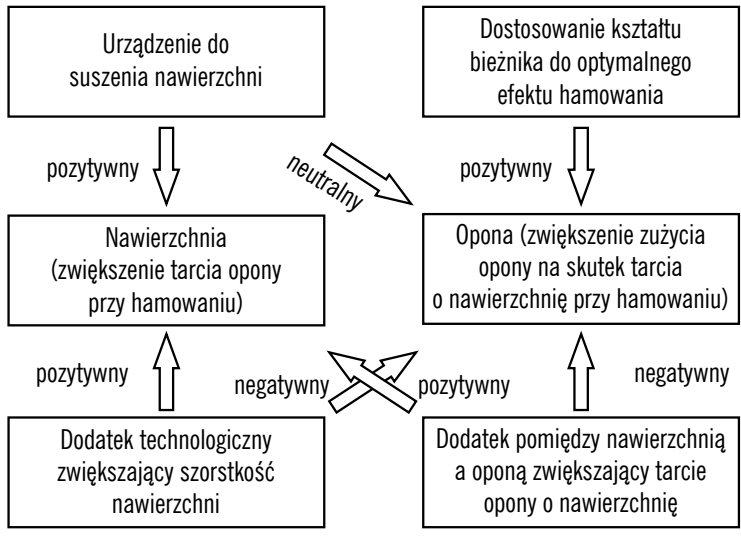
Przykład 2. Zapobieganie pożarom oleju w procesie hartowania stali.

Hartowanie odbywa się przez całkowite zanurzenie w oleju rozgrzanej do kilkuset stopni Celsjusza części stalowej. Ze względu na wysoki stopień rozgrzania części hartowanej olej może się zapalić. Zastosujemy tu Pryncypia. Rozwiązaniem początkowym jest odcięcie dopływu tlenu pokrywą. Jednak przykrycie zbiornika pokrywą komplikuje czynność zanurzenia części hartowanej. Rozwiązaliśmy problem dopływu tlenu, ale stworzyliśmy inny. Skomplikowaliśmy operację zanurzenia. Moduł Pryncypia wymaga wyboru dwóch atrybutów: poprawiającego i pogarszającego. Muszą być one wybrane z listy 40 atrybutów. Jako poprawiający wybieramy „Pole obiektu stacjonarne-

go”, zaś pogarszający „Skomplikowanie urządzenia”. Macierz Zasad wskazuje na zasady 1, 22, 38. Zasada 38 jest zasadą zmiany stanu skupienia. Z czterech stanów skupienia wybieramy stan gazowy. Projektujemy więc pokrywę z gazu, którym jest dwutlenek węgla (CO₂). Jest to gaz cięższy od powietrza, będzie więc utrzymywał się na powierzchni oleju i nie unosił do góry, poza tym jest nieszkodliwy i tani. Otrzymaliśmy więc Rozwiązanie Końcowe. Nie może być ono zredukowane i rozwiązuje sprzeczność podstawową „pokrywa jest (dla tlenu) i pokrywy nie ma (dla operatora dźwigu)”. Znalezione Rozwiązanie Końcowe jest więc Rozwiązaniem Idealnym (rys. 2).

Przykład 3. Problem zwiększenia efektywności hamowania pojazdów samochodowych na drogach o twardej, gładkiej nawierzchni w trudnych warunkach atmosferycznych.

Problem ten jest istotny w projektowaniu nawierzchni, a szerzej pojęty również w produkcji opon samochodowych i hamulców. Założymy stopień odosobnienia, ograniczając go wyłącznie do opony i nawierzchni. Mamy więc supersystem zawierający drogę i otoczenie oraz dwa systemy oponę i nawierzchnię.

Rys. 3. Oddziaływania pozytywne, negatywne i neutralne dwóch podsystemów: nawierzchni i opony

Nawierzchnia jest systemem projektowanym. Oddziaływania nawierzchni na oponę są pozytywne, negatywne lub neutralne (rys. 3). Jeśli chodzi o hamowanie, szorstka nawierzchnia jest pożądana, jednak niszczy oponę. Opona z odpowiednim bieżnikiem powoduje pozytywny efekt hamowania, wyciera jednak nawierzchnię. W trudnych warunkach atmosferycznych (deszcz, lód i śnieg) zarówno nawierzchnia, jak i opona nie wykonują przewidywanych funkcji. Moduł Przewidywanie sugeruje nam trzy drogi postępowania: dodatek do nawierzchni, dodatek do opony lub wprowadzenie dodatkowego systemu między oponą a nawierzchnią. Dodatek do opony: łańcuchy lub gwoździe niszczą oponę i nawierzchnię. Dodatek do nawierzchni, np. szorstki agregat niszczy oponę, poza tym przykryty lodem nie pomaga. Dodatek między oponą a nawierzchnią – piasek z solą – jest rozwiązaniem końcowym, ale oddziałuje negatywnie na oponę, nawierzchnię i podwozie. Po analizie dochodzimy

do wniosku, że Rozwiązaniem Idealnym jest system ogrzewania nawierzchni, który zapewnia prawie te same warunki hamowania, niezależnie od pogody utrzymując nawierzchnię suchą w czasie deszczu, śniegu i mrozu. Ze względu na koszt tego rozwiązania zazwyczaj stosowane jest Rozwiązanie Końcowe, nie jest idealne – dodatek między oponą i nawierzchnią, tj. sól z piaskiem.

Uwagi końcowe

Metoda BTIPS może dać ogromne korzyści projektantom w rozwiązywaniu problemów projektowych, inżynierom wykonawcom w rozwiązywaniu problemów technologicznych na budowie oraz studentom, którzy uczą się rozwiązywania problemów.

► ZBIGNIEW M. BZYMEK

PIŚMIENNICTWO

- [1] Bzymek Z. M., 2002, „Metoda Rozwiązywania Zadań Inżynierskich BTIPS”, XLVIII Konferencja Naukowa KILiW PAN i Komitetu Nauki PZITB, Opole-Krynica, 15-20 września, 2002 r., tom 4, strony 258 - 263.
- [2] Bzymek Z. M., 2003, „Rozwiązywanie Problemów Projektowania Konceptyjnego za Pomocą Metody BTIPS - Przewidywanie”, XLIX Konferencja Naukowa KILiW PAN i Komitetu Nauki PZITB, Warszawa-Krynica, 14-19 września, 2003 r., tom 4, strony 131 - 138.
- [3] Bzymek Z. M., 2003, „Rozwiązywanie Problemów Projektowania Konceptyjnego za Pomocą Metody BTIPS - Effects”, L Konferencja Naukowa KILiW PAN i Komitetu Nauki PZITB, Warszawa-Krynica, 12-17 września, 2004 r., tom 4, strony 241 - 248.
- [4] Tsourikov V. M., 1994, IM Course Notes, Invention Machine, Cambridge, Massachusetts.
- [5] Altshuller G.S., 1987, Creativity as an Exact Science: Theory of the Solution of Inventive Problems, Gordon and Breach Publishers Inc., New York, 2nd Edit.
- [6] Invention Machine™ v.2.1 for Windows. Principles, Effects, Prediction. User Guide, August 1995, Invention Machine Corporation, 200 Portland Street, Boston, MA 02114-1722USA, www.invention-machine.com.
- [7] Invention Machine Corporation, 1998, TechOptimizer, Version 3.0, Invention Machine Corporation, 200 Portland street, Boston, MA 02114-1722USA, www.invention-machine.com.
- [8] Bzymek Z. M., Metoda BTIPS rozwiązywania niektórych zadań inżynierskich, Inżynieria i Budownictwo 12/2005.
- [9] Bzymek Z. M., 2005, Brief Theory of Inventive Problem Solving – Enhanced Approach Using Principles, Innovations 2005: World Innovations in Engineering and Research, iNEER, P.O. Box 522205, Preston King Station, Arlington, VA 22205, USA, ineer@ineer.org, Beggell House Publishing, Strony 503 – 5216.

MIEJSCE NA TWOJĄ REKLAMĘ

MIEJSCE NA TWOJĄ REKLAMĘ

MIEJSCE NA TWOJĄ REKLAMĘ

MIEJSCE NA TWOJĄ REKLAMĘ

BIURO REKLAMY (0-22) 448-57-56 lub (0-22) 336-13-29

► Samodzielne funkcje techniczne

Ukazało się nowe rozporządzenie ministra infrastruktury w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. nr 96, poz. 817).

Rozporządzenie obejmuje swym zakresem przedmiotowym wszystkie dotychczas ustalone specjalności uprawnień budowlanych, a więc i utworzone przepisami ostatniej nowelizacji z 16 kwietnia 2004 roku ustawy – Prawo budowlane: telekomunikacyjną, kolejową i wyburzeniową. Warto zwrócić uwagę, że ta nowelizacja znosi możliwość tworzenia dodatkowych specjalności uprawnień budowlanych w drodze rozporządzeń właściwych ministrów (uchylenie przepisów art. 16 ust. 2 – 6), jeśli jakiegokolwiek zmiany nastąpią, to wyłącznie w drodze regulacji ustawowych.

W rozporządzeniu określono wymagania dotyczące wykształcenia, koniecznego do uzyskania uprawnień w poszczególnych specjalnościach. W stosunku do poprzednich uregulowań zawiera ono kilka zmian:

- 1) wprowadzono zasadę, że osoba, pod kierunkiem której odbywana jest praktyka zawodowa musi posiadać uprawnienia bez ograniczeń we właściwej specjalności,
- 2) umożliwiono zaliczenie praktyki zawodowej wykonywanej w ramach nadzoru autorskiego,
- 3) zrezygnowano z określania stosunku pracy, w jakim odbywana była praktyka,
- 4) dokumentowanie praktyki zawodowej odbywa się bez opiniowania przez pracodawcę,
- 5) odstąpiono od możliwości nadawania uprawnień wykraczających poza zakres jednej specjalności (nadanie uprawnień budowlanych bez ograniczeń w jednej specjalności oznaczało automatyczne nadanie uprawnień w ograniczonym zakresie w innych specjalnościach). Rozwiązanie to dotyczy uprawnień budowlanych w specjalnościach: konstrukcyjno-budowlanej, drogowej oraz mostowej, w których to uprawnieniach następowało wzajemne „przenikanie się” zakresów uprawnień,
- 6) wprowadzono zasadę, że specjali-

zacje można uzyskać w uprawnieniach budowlanych najwcześniej po 5 latach od uzyskania uprawnień budowlanych, zależnie od tych uprawnień – w projektowaniu lub w wykonawstwie.

W rozdziale 1 zawarte zostały uregulowania wspólne dla wszystkich specjalności uprawnień budowlanych i dlatego w rozdziale 4 ograniczono się wyłącznie do określenia przedmiotu nadawanych uprawnień (zakres ograniczeń uprawnień budowlanych jest taki sam w projektowaniu, jak i kierowaniu robotami budowlanymi).

W rozdziale 2 określono sposób odbywania i dokumentowania wymaganej praktyki zawodowej, przy czym w przepisie przejściowym (§ 28) uwzględniono potrzebę odmiennego sposobu dokumentowania praktyki uzyskanej przed dniem wejścia w życie przepisów o książce praktyki zawodowej.

Rozdział 3 normuje sprawy wniosków o nadanie uprawnień budowlanych oraz dokumentów wymaganych w postępowaniu kwalifikacyjnym, sposobu przeprowadzania egzaminów na uprawnienia, a także odpłatności za postępowanie kwalifikacyjne, w tym za egzamin na uprawnienia budowlane oraz zasady wynagradzania członków komisji.

W rozdziale 4 rozporządzenia zostały uregulowane kwestie dotyczące zakresu uprawnień budowlanych w poszczególnych specjalnościach oraz zakresy ograniczonych uprawnień budowlanych. W odniesieniu do uprawnień w specjalnościach kolejowej i telekomunikacyjnej ustalono możliwość uzyskania uprawnień budowlanych w ograniczonym zakresie I i II stopnia.

Istotną różnicą w stosunku do zakresów dotychczas nadawanych uprawnień jest włączenie zakresu uprawnień budow-

lanych w specjalności kolejowych sieci elektroenergetycznych do specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

Rozdział 5 reguluje zagadnienia związane z uzyskiwaniem specjalizacji w uprawnieniach budowlanych. Istotna zmiana w stosunku do dotychczasowych uregulowań polega na wyekspozowaniu szczególnej roli specjalizacji wpisanej do posiadanych uprawnień budowlanych. Specjalizacja, wskazując na szczególne kwalifikacje i wiedzę osoby, która ją posiada, może być uzyskana po 5 latach wykonywania samodzielnej funkcji technicznej – w tej specjalizacji. Tym samym faktycznie potwierdza się szczególne kwalifikacje osoby posiadającej uprawnienia budowlane ze specjalizacją w tej wąskiej, wybranej dziedzinie.

Rozdział 6 reguluje kwestie spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia oraz kwestii dokumentowania praktyki zawodowej, przez osoby ubiegające się o uprawnienia w specjalności telekomunikacyjnej (dotychczas nie było tu wymogu prowadzenia książki praktyki zawodowej). Przyjęto, że praktyka w specjalności telekomunikacyjnej odbywana do dnia wejścia w życie rozporządzenia może być dokumentowana według dotychczasowych zasad, natomiast od tego dnia wprowadza się obowiązek dokumentowania praktyki zawodowej w książce praktyki zawodowej, również w tej specjalności. W tym rozdziale zostały uregulowane również sprawy dokumentowania praktyki zawodowej odbytej przed dniem 1 stycznia 1995 r. oraz wykształcenia uzyskanego przed dniem 3 lipca 2005 r. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 3 lipca 2005 roku.

(red.)

► Nowe zasady uzyskiwania uprawnień budowlanych 2005

Nowe rozporządzenie ministra infrastruktury z 18 maja 2005 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie zastąpi po 10 latach wielokrotnie poprawiane i aktualizowane rozporządzenie ministra gospodarki przestrzennej z 30 grudnia 1994 r. Jest to kolejna zmiana zasad w systemie uzyskiwania uprawnień budowlanych do sprawowania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie wprowadzanych w naszym Prawie budowlanym od 1928 r.

Problematykę tych regulacji prawnych cechuje ciągłość skutków, ponieważ

na ich podstawie kolejne pokolenia uzyskują uprawnienia budowlane zachowujące stale swą ważność, zgodnie z treścią decyzji o ich nadaniu przez właściwy organ. Dlatego tak ważne jest, aby wprowadzane zmiany stanowiły logiczną kontynuację wcześniejszych przepisów. W moim przekonaniu nowe rozporządzenie nie spełnia wszystkich wymogów regulacji, której celem miało być jednoznaczne określenie zasad obowiązujących w danym obszarze.

Poniżej przedstawione zostały wyłącznie przepisy, którymi regulowane są zakresy

uprawnień budowlanych dla wszystkich specjalności budowlanych ustanowionych w ustawie Prawo budowlane (zawarte w rozdz. 4). Ze względu na konieczność przedstawienia ich z podziałem na uprawnienia do pełnienia funkcji technicznych bez ograniczeń i w ograniczonym zakresie, należy uwzględnić równocześnie treść załącznika nr 1 do rozporządzenia: „Wykaz wykształcenia odpowiedniego i pokrewnego dla poszczególnych specjalności uprawnień budowlanych”. Dla lepszej czytelności zastosowany został układ tabelaryczny.

Zakres uprawnień do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalnościach budowlanych – bez ograniczeń i w ograniczonym zakresie na podstawie przepisów rozporządzenia ministra infrastruktury z 18.05.2005 r.

W SPECJALNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ (§ 16)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
Mogą uzyskać osoby mające odpowiednie wykształcenie wyższe na kierunku architektura i urbanistyka – w zakresie: 1) sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do architektury obiektu 2) kierowania robotami budowlanymi w odniesieniu do architektury obiektu	Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo – w zakresie: 1) projektowania, w odniesieniu do architektury, obiektu budowlanego o kubaturze do 1000 m ³ na terenie zabudowy zagrodowej 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektem budowlanym – jw.
Zgodnie z § 3 ust. 2: Upr budynku, projektu zagospodarowania działki lub terenu. Przepis nie uzależnia tego uprawnienia od zakresu uzyskanych uprawnień budowlanych w tej specjalności: bez ograniczeń czy w ograniczonym zakresie	
W SPECJALNOŚCI KONSTRUKCYJNO-BUDOWLANEJ (§ 17)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo – w zakresie: 1) sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do konstrukcji obiektu 2) kierowania robotami budowlanymi w zakresie konstrukcji i architektury obiektu	Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku architektura i urbanistyka, inżynieria środowiska, albo średnie – technik budownictwa – w zakresie: 1) sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do konstrukcji obiektu budowlanego o kubaturze do 1000 m ³ oraz: – o wysokości do 12 m nad poziomem terenu, do 3 kondygnacji nadziemnych i o wysokości kondygnacji do 4,8 m, – posadowionego na głębokości do 3 m poniżej poziomu terenu, bezpośrednio na stabilnym gruncie nośnym, – przy rozpiętości elementów konstrukcyjnych do 6 m i wysięgu wsporników do 2 m, – niezawierającego elementów wstępnie sprężanych na budowie, – niewymagającego uwzględnienia wpływu eksploatacji górniczej 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektem budowlanym jw. Uwaga: Ograniczenia powyższe nie dotyczą obiektów budowlanych gospodarki wodnej i melioracji wodnych projektowanych przez osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku inżynieria środowiska
Zgodnie z § 3 ust. 1 uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w zakresie konstrukcji uprawniają do sporządzania projektu zagospodarowania działki lub terenu w zakresie tej specjalności, czyli w przypadku gdy projekt budowlany dotyczy obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, lecz inżynierskim obiektem budowlanym. Jeżeli osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku inżynieria środowiska nie mają ograniczeń w projektowaniu obiektów budowlanych gospodarki wodnej i melioracji wodnych, mogą również wykonywać projekty zagospodarowania działki lub terenu budowy takich obiektów	

W SPECJALNOŚCI DROGOWEJ (§ 18)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
<p>Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo – w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projektowania obiektów budowlanych, takich jak: drogi, w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, łącznie z przepustami, ale z wyłączeniem innych drogowych obiektów inżynierskich, oraz drogi na terenie lotniska dla ruchu i postoju statków powietrznych, włącznie z przepustami 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektami budowlanymi jw. 	<p>Mogą uzyskać osoby mające średnie wykształcenie technika drogownictwa – w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projektowania obiektów budowlanych, takich jak: drogi klasy lokalnej i dojazdowej oraz drogi wewnętrzne, w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, łącznie z przepustami, ale z wyłączeniem innych drogowych obiektów inżynierskich, oraz drogi na terenie lotniska nieprzeznaczone dla ruchu i postoju statków powietrznych 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektami jw.
<p>Zgodnie z § 3 ust. 1 upr lub terenu w zakresie tej specjalności, w przypadku gdy projekt budowlany dotyczy drogi, stanowiącej samoistny obiekt budowlany, jaką jest droga publiczna. Natomiast projekt drogi wewnętrznej, stanowiącej element zagospodarowania działki lub terenu zabudowanego budynkami będzie tylko składnikiem projektu zagospodarowania działki lub terenu sporządzanego przez projektanta mającego uprawnienia w specjalności architektonicznej</p>	
W SPECJALNOŚCI MOSTOWEJ (§ 19)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
<p>Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo – w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projektowania obiektów budowlanych, takich jak: drogowe obiekty inżynierskie, w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, oraz kolejowe obiekty inżynierskie: mosty, wiadukty, przepusty, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, w rozumieniu przepisów o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe, a także obliczania światła mostów i przepustów 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektami budowlanymi jw. 	<p>Mogą uzyskać osoby mające średnie wykształcenie – technika drogownictwa lub technika dróg i mostów kolejowych – w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projektowania obiektu budowlanego, takiego jak: jednoprzęsłowy obiekt mostowy, w rozumieniu przepisów o drogach publicznych lub przepisów o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe, o przeszle wykonanym z zastosowaniem prefabrykatów i rozpiętości do 21 m, posadowionym na stabilnym gruncie, oraz przepust i typowy składany obiekt mostowy 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektem budowlanym jw.
<p>Zgodnie z § 3 ust. 1 upr terenu w zakresie tej specjalności, w przypadku gdy projekt budowlany dotyczy mostu, wiaduktu lub przepustu, jako samoistnego obiektu inżynierskiego. Natomiast w przypadku gdy taki obiekt inżynierski stanowi element składowy projektu budowlanego odcinka drogi publicznej lub linii kolejowej, wówczas zakres jego budowy powinien być objęty projektem zagospodarowania tego odcinka</p>	
W SPECJALNOŚCI KOLEJOWEJ (§ 20)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
<p>Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo w specjalnościach: drogi kolejowe lub drogi żelazne albo inżynieria kolejowa oraz na kierunku elektrotechnika w specjalności automatyka lub automatyzacja kolei lub inżynieria elektryczna w transporcie szynowym lub automatyka i sterowanie ruchem kolejowym, albo na kierunku transport w specjalności sterowanie ruchem w transporcie lub sterowanie ruchem lub zabezpieczenie ruchu pociągów lub automatyka – w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) projektowania obiektów budowlanych, takich jak: linie, węzły i stacje kolejowe oraz urządzenia zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektami budowlanymi jw. 	<p>Uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie I stopnia – do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w odniesieniu do obiektów budowlanych w obszarze linii, węzłów i stacji kolejowych, takich jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stacja, węzeł, linia i bocznicza kolejowa oraz związane z nimi inne budowle kolejowe, w rozumieniu przepisów o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe, z wyłączeniem kolejowych budowli inżynierskich oprócz przepustów 2) instalacje i urządzenia zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym, w rozumieniu przepisów o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe <p>– mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo w specjalności drogi kolejowe lub drogi żelazne lub inżynieria kolejowa.</p> <p>Uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie II stopnia – do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w odniesieniu do obiektów budowlanych, takich jak linia i bocznicza kolejowa oraz przepust – mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku: budownictwo w specjalności budownictwo komunikacyjne lub inżynieria komunikacyjna lub inżynieria kolejowa oraz osoby mające średnie wykształcenie technika dróg i mostów kolejowych.</p> <p>Uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie I stopnia – do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w obszarze urządzenia zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym, takich obiektów budowlanych jak: instalacje i urządzenia zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym, w rozumieniu przepisów o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe – mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku: transport w specjalności sterowanie ruchem w transporcie lub sterowanie ruchem lub zabezpieczenie ruchu pociągów lub automatyka, albo elektrotechnika w specjalności automatyka lub automatyzacja kolei lub inżynieria elektryczna w transporcie szynowym lub automatyka i sterowanie ruchem kolejowym.</p>

	Uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie II stopnia – do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w obszarze urządzenia zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym, takich obiektów budowlanych jak: typowe urządzenia zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym oraz typowe przytorowe urządzenia detekcji stanów awaryjnych – mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku transport w specjalności sterowanie ruchem w transporcie lub sterowanie ruchem lub zabezpieczenie ruchu pociągów lub automatyka, albo elektrotechnika w specjalności automatyka lub automatyzacja kolei lub inżynieria elektryczna w transporcie szynowym lub automatyka i sterowanie ruchem kolejowym
Zgodnie z § 3 ust. 1 uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności kolejowej uprawniają do sporządzania projektu zagospodarowania terenu w zakresie tej specjalności, w przypadku gdy projekt budowlany dotyczy takiego obiektu budowlanego, jak linia, węzeł lub stacja kolejowa	
W SPECJALNOŚCI WYBURZENIOWEJ (§ 21)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo lub inżynieria wojskowa lub górnictwo i geologia w specjalności eksploatacja złóż – w zakresie (łącznie) projektowania i kierowania robotami budowlanymi związanymi z użyciem materiałów wybuchowych	W tej specjalności nie przewiduje się udzielania uprawnień budowlanych w ograniczonym zakresie
Do wykonania rozbiórki metodą wybuchową osoba mająca uprawnienia budowlane w specjalności wybuchowej sporządza dokumentację strzałową, która stanowi część składową projektu rozbiórki obiektu budowlanego. Nie ma więc w tym przypadku zastosowania przepis § 3 ust. 1	
W SPECJALNOŚCI TELEKOMUNIKACYJNEJ (§ 22)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku elektronika i telekomunikacja w specjalności – telekomunikacja oraz elektrotechnika w specjalności – telekomunikacja – w zakresie: 1) projektowania obiektu budowlanego telekomunikacji przewodowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz telekomunikacji radiowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą 2) kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektami budowlanymi w zakresie jw.	Uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie I stopnia – do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w zakresie telekomunikacji przewodowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w odniesieniu do obiektów budowlanych, takich jak: linie, instalacje i urządzenia liniowe oraz urządzenia stacyjne – mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku elektronika i telekomunikacja w specjalności z zakresu telekomunikacji oraz elektrotechnika w specjalności z zakresu telekomunikacji. Uprawnienia w ograniczonym zakresie II stopnia do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektem budowlanym wraz z towarzyszącą infrastrukturą w zakresie telekomunikacji przewodowej takich obiektów budowlanych, jak linie, instalacje i urządzenia liniowe albo urządzenia stacyjne – mogą uzyskać osoby mające wykształcenie średnie technika telekomunikacji. Uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie I stopnia do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w odniesieniu do obiektów budowlanych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, takich jak: obiekty nadawcze radiofonii i telewizji naziemnej oraz nadawcze i odbiorcze obiekty radiokomunikacyjne – mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku elektronika i telekomunikacja w specjalności telekomunikacja. Uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie II stopnia do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektem budowlanym wraz z infrastrukturą towarzyszącą w odniesieniu do obiektów budowlanych, takich jak: nadawcze i odbiorcze obiekty radiokomunikacyjne oraz obiekty nadawcze radiofonii i telewizji naziemnej – mogą uzyskać osoby mające wykształcenie średnie technika telekomunikacji lub technika informatyka
Zgodnie z § 3 ust. 1 uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności telekomunikacyjnej uprawniają do sporządzania projektu zagospodarowania działki lub terenu w zakresie tej specjalności, np. w przypadku gdy projekt budowlany dotyczy linii telekomunikacji przewodowej. Natomiast projekt instalacji telekomunikacji przewodowej, stanowiącej element zagospodarowania działki lub terenu zabudowanego budynkami będzie tylko składnikiem pr	
W SPECJALNOŚCI INSTALACYJNEJ W ZAKRESIE SIECI, INSTALACJI I URZĄDZEŃ CIEPLNYCH, WENTYLACYJNYCH, GAZOWYCH, WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH (§ 23)	
Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku inżynieria środowiska – w zakresie: 1) projektowania sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych 2) kierowania robotami budowlanymi w zakresie jw.	Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo lub energetyka albo wykształcenie średnie technika urządzeń sanitarnych, technika inżynierii środowiska i melioracji lub technika energetyka – w zakresie: 1) projektowania instalacji wraz z przyłączami typowych sieci o średnicy do 200 mm w obiektach budowlanych o kubaturze do 1000 m ³ 2) kierowania robotami budowlanymi w zakresie jw.

Zgodnie z § 3 ust. 1 uprawn w wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych uprawniają do sporządzania projektu zagospodarowania działki lub terenu w zakresie tej specjalności, np. w przypadku gdy projekt budowlany dotyczy sieci zewnętrznych. Natomiast projekt instalacji jw., stanowiącej element zagospodarowania działki lub terenu zabudowanego budynkami, będzie tylko składnikiem branżowym projektu zagospodarowania działki lub terenu sporządzanego przez projektanta mającego uprawnienia w specjalności architektonicznej

W SPECJALNOŚCI INSTALACYJNEJ W ZAKRESIE SIECI, INSTALACJI I URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH I ELEKTROENERGETYCZNYCH (§ 24)

Bez ograniczeń	W ograniczonym zakresie
<p>Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku elektrotechnika – w zakresie:</p> <p>1) projektowania sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, w tym kolejowych, trolejbusowych i tramwajowych sieci trakcyjnych wraz z urządzeniami do zasilania i sterowania</p> <p>2) kierowania robotami budowlanymi w zakresie jw.</p>	<p>Mogą uzyskać osoby mające wykształcenie wyższe na kierunku budownictwo lub energetyka albo wykształcenie średnie technika elektryka, technika elektroenergetyka lub technika elektroenergetyka transportu szynowego – w zakresie:</p> <p>1) projektowania instalacji wraz z przyłączami o napięciu do 1 kV w obiektach budowlanych o kubaturze do 1000 m³</p> <p>2) kierowania robotami budowlanymi w zakresie jw.</p>
<p>Zgodnie z § 3 ust. 1 uprawnien i elektro budowlany dotyczy sieci zewnętrznych. Natomiast projekt instalacji jw., stanowiącej element zagospodarowania działki lub terenu zabudowanego budynkami, będzie branżow architektonicznej</p>	<p>u gdy projekt</p>

W sprawie zgodności rozporządzenia z ustawą – Prawo budowlane

Określony w rozporządzeniu ministra infrastruktury zakres rzeczowy uprawnień budowlanych w poszczególnych specjalnościach nie wskazuje, że:

- 1) osoby, które uzyskały uprawnienia bez ograniczeń, mogą sprawdzać projekty budowlane w zakresie wskazanym w art. 20 ust. 2 i 3,
- 2) osoby, które uzyskały uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi, mają również, zgodnie z art. 13 ust. 3, prawo do kierowania wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz sprawowania nadzoru i kontroli technicznej wytwarzania tych elementów,
- 3) osoby, które uzyskały uprawnienia do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi (bez ograniczeń lub z ograniczeniami) mają, zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 5, prawo sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektu budowlanego. Ponieważ są to zadania zaliczone w art. 12 ust. 1 (tabela) do samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, nabycie prawa ich wykonywania powinno być określone bezpośrednio w decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych, na co wskazuje treść art. 13 ust. 2 oraz zasada zachowania tych uprawnień, niezależnie od późniejszych zmian Prawa budowlanego. Brak w tej spr-

wie odpowiedniego uregulowania w nowym rozporządzeniu ministra infrastruktury.

W sprawie zmian zakresu rzeczowego uprawnień budowlanych w niektórych specjalnościach

W specjalności architektonicznej (§ 16):

Rozporządzenie ministra infrastruktury z 18.05.2005 r. wprowadza (§ 16 ust. 1 pkt 2) nowy zakres uprawnień architektów do „kierowania robotami budowlanymi w odniesieniu do architektury”, który nie znajduje oparcia w przepisach ustawy – Prawo budowlane z 1994 r. Przypomina to wprawdzie racjonalny przepis zawarty w art. 358 (2) Prawa budowlanego z 1928 r., dający architektom z uprawnieniami budowlanymi z art. 361 prawo sprawowania ogólnego kierownictwa architektonicznego nad realizacją większych budynków o skomplikowanych konstrukcjach wspólnie z kierownikiem robót konstrukcyjnych, ale brakuje odpowiedniego wskazania w rozporządzeniu podstawy i celu nowej regulacji.

Rozporządzenie nie przewiduje już możliwości uzyskania uprawnień budowlanych w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie przez osoby mające średnie wykształcenie technika budowlanego lub technika architektury, oraz bardzo

zawęża zakres uprawnień w tej specjalności w ograniczonym zakresie, które mogą uzyskać osoby z wyższym wykształceniem na kierunku budownictwo.

Uważam, że biorąc pod uwagę faktyczny zakres wykształcenia można było zezwolić na uzyskanie takich samych uprawnień w zakresie specjalności architektonicznej przez inżynierów budownictwa i przez techników architektury, oraz rozszerzyć dla jednych i drugich zakres uprawnień do projektowania architektonicznego w ograniczonym zakresie także na budynki gospodarcze, w tym garaże, o ograniczonej kubaturze we wszelkich jednostkach osadniczych, ale poza położonymi przy ulicach i placach oraz na obszarach objętych ochroną konserwatorską.

Słabością przyjętego odniesienia zakresu specjalności do „architektury obiektu” jest brak prawnego wyjaśnienia tego pojęcia, które faktycznie obejmuje kształtowanie urbanistyczne zagospodarowania działki lub terenu w związku z otoczeniem naturalnym zurbanizowanym, oraz rozwiązanie funkcjonalno-przestrzenne i ogólnobudowlane obiektu budowlanego, w tym formy architektonicznej bryły, elewacji i wnętrza.

W specjalności konstrukcyjno-budowlanej (§ 17):

Jako racjonalne rozwiązanie należy

uznać ujednoczenie zakresu rzeczowego uprawnień w ograniczonym zakresie do projektowania i do kierowania robotami budowlanymi. Usunie to sztucznie i trudno sprawdzalne ograniczenia, pozbawione dostatecznego merytorycznego uzasadnienia.

W specjalności drogowej (§ 18):

Z zakresu uprawnień budowlanych bez ograniczeń nie powinno się wyłączać żadnych rodzajów dróg, także wewnętrznych, placów postojowych i gospodarczych, publicznych ciągów pieszych i dróg rowerowych, natomiast do uprawnień w ograniczonym zakresie należało dodać place postojowe i gospodarcze, aby nie pozostawiać w tym zakresie wątpliwości.

W specjalności mostowej (§ 19):

Wyodrębnienie i przypisanie (ust. 2), jako osobnego zadania, obliczania światła mostów i przepustów osobom, uzyskującym uprawnienia w specjalności mostowej bez ograniczeń, jest nieuzasadnione, bo jest to jedno z pierwszych zadań w procesie projektowania tych obiektów i należy do tej, a nie innej specjalności. Natomiast takie zadanie należało wyłączyć z uprawnień w tej specjalności w ograniczonym zakresie.

W specjalności kolejowej (§ 20):

Przypisanie urządzeń zabezpieczenia i sterowania ruchem kolejowym do zakresu budownictwa i wymaganie

uprawnień budowlanych do ich projektowania i budowy wykracza poza zakres objęty ustawą – Prawo budowlane.

Nie usprawiedliwia tej nadinterpretacji fakt przydania ministrowi infrastruktury roli organu naczelnego zarówno w dziedzinie budownictwa, jak i w dziedzinie transportu. Urządzenia służące zabezpieczeniu i sterowaniu ruchem kolejowym należą do czynności technologicznych w kolejnictwie, tak samo jak w każdej innej dziedzinie gospodarki. Nie ma to nic wspólnego z problematyką budownictwa i specjalnościami budowlanymi. Ciekawe dlaczego autorom tego przepisu nie przyszedł do głowy pomysł ustanowienia uprawnień budowlanych w zakresie sterowania ruchem lotniczym lub morskim?

W specjalności wyburzeniowej z użyciem materiałów wybuchowych (§ 21):

W tytule specjalności zabrakło wskazania, że chodzi o roboty wyburzeniowe wykonywane metodą wybuchową, podczas gdy wyburzenia można wykonywać również bez użycia materiałów wybuchowych.

Sam przepis dotyczący tej specjalności został sformułowany logicznie, ale nie eliminuje to wątpliwości co do celowości uzyskiwania takich uprawnień budowlanych w trybie identycznym z pozostałymi zakresami specjalności. W rozporządzeniu MRRiB z 11 lipca 2001 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie wykonywanych z użyciem materia-

tów wybuchowych, które straciło ważność z dniem 1.12.2004 r., do powołania komisji kwalifikacyjnej dla tej specjalności został zobowiązany Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, natomiast w nowym rozporządzeniu ministra infrastruktury nie ma takiego uregulowania.

Z uwagi na unikalność tej specjalności można było szukać bardziej praktycznej drogi stwierdzenia kwalifikacji potrzebnych tej nielicznej grupie specjalistów do wykonywania takich zadań, np. przez utworzenie odpowiedniej komisji przy Akademii Górniczo-Hutniczej lub przy właściwej szkole inżynierii wojskowej. Obarczenie zadaniem powoływania komisji kwalifikacyjnych, a w razie konieczności – prowadzenia również postępowania karno-zawodowego w stosunku do osób mających takie uprawnienia przez izby inżynierów budownictwa jest wysoce nieracjonalne, a nawet nierealne.

W specjalności telekomunikacyjnej (§ 22):

W zakresie specjalności telekomunikacyjnej do budownictwa można zaliczyć budowę linii przewodowych nadziemnych (na słupach i masztach) oraz podziemnych (w formie kanalizacji telefonicznej), oraz budowę budynków central telekomunikacji i obiektów inżynierskich, takich jak wieże teletransmisyjne. Ale są to przecież budynki i obiekty inżynierskie projektowane przez architektów i inżynierów konstruktorów budowlanych z udziałem specjalistów – technologów telekomunikacji. Podobnie przedstawia się sprawa przystosowania innych obiektów budowlanych, a szczególnie budynków, do wprowadzenia, w miarę potrzeb użytkowych i szybkiego postępu technicznego, różnego rodzaju urządzeń telekomunikacji przewodowej, przez wykonanie odpowiedniego układu kanałów (rurowania) w elementach budowlanych lub wyznaczenia tras ich prowadzenia w osłonach zewnętrznych.

Takie rozwiązania powinny być przewidziane w projektach architektoniczno-budowlanych w zakresie rozwiązań architekto-

nicznych, konstrukcyjnych oraz instalacji elektrycznych, w których powinny stanowić część integralną, opartą – w razie potrzeby – na konsultacjach z operatorami sieci łączności.

Nie ma natomiast żadnego uzasadnienia dla włączania tych technologii łączności telefonicznej, radiowej, telewizyjnej czy internetowej do specjalności budowlanej, wymagającej uzyskiwania uprawnień budowlanych.

Jeżeli zaistnieje potrzeba ustanowienia systemu uprawnień w zakresie projektowania, budowy i obsługi systemów i urządzeń telekomunikacji, o daleko posuniętej specjalizacji, powinno to zostać zawarte w ustawach o łączności, radiu i telewizji, a także o informatyce, z jej nieograniczonymi perspektywami rozwoju form przekazu i zastosowania.

W specjalności instalacyjnej w zakresie sieci i instalacji sanitarnych (§ 23):

Zastrzeżenia budzi objęcie zakresem uprawnień budowlanych projektowania i wykonywania urządzeń ciepłych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych, do których należą np. zestawy wodomiarowe, pompy, hydrofory, zbiorniki ciśnieniowe, wymienniki ciepła, kotły C.O., wentylatory, klimatyzatory, reduktory gazu, gazomierze, kuchnie i piece gazowe, będące wyrobami przemysłowymi, niepodlegającymi przepisom Prawa budowlanego. **Do projektowania i produkcji tych urządzeń trzeba mieć odpowiednie przygotowanie zawodowe, niemające nic wspólnego z budownictwem.**

Można usprawiedliwiać takie nieprawidłowe określenie zakresu uprawnień budowlanych w specjalności instalacji sanitarnych powołaniem na nietrafny zapis art. 14 ust. 1 pkt 4 Prawa budowlanego (choć nie było takiego błędu w poprzednim rozporządzeniu wykonawczym MGPIB z 1994 r.), ale istniała przecież możliwość poprawienia tego błędu w nowym rozporządzeniu ministra infrastruktury przez

uściślenie, że do tej specjalności należy odpowiednio: dobór właściwych urządzeń w projekcie budowlanym oraz instalowania tych urządzeń w procesie budowy lub remontu.

Nie ma również uzasadnienia do określania w rozporządzeniu, jako „typowe”, sieci o średnicy do 200 mm, ponieważ sieci są zawsze projektowane indywidualnie, ściśle dostosowane do warunków lokalizacji i potrzeb użytkowych, a typowe mogłyby być tylko przewody (rury preizolowane, armatura), gdybyśmy używali jeszcze takiej nazwy, która wyszła jednak z użycia od 15 lat.

W specjalności instalacyjnej w zakresie sieci i instalacji elektrycznych i elektroenergetycznych (§ 24):

Podobne zastrzeżenia budzi również w tym przypadku objęcie zakresem uprawnień budowlanych projektowania i wykonywania urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, ponieważ takie urządzenia, jak np. transformatory, agregaty prądowłórcze, złącza, tablice rozdzielcze i zestawy bezpiecznikowe, dźwigi, dźwignice i przenośniki, silniki elektryczne, grzejniki i trzony elektryczne, są wyrobami przemysłowymi, które podlegają przepisom Prawa energetycznego (a nie Prawa budowlanego) i muszą zapewniać wymaganą „efektywność energetyczną”. Do projektowania i produkcji tych urządzeń trzeba mieć odpowiednie przygotowanie zawodowe, niemające nic wspólnego z budownictwem.

Projektowanie produkcji dźwigów i dźwignic, dopuszczanie do użytkowania zainstalowanych urządzeń i ich użytkowanie podlega przepisom o dozorze technicznym.

Można również w tym przypadku usprawiedliwiać takie nieprawidłowe określenie zakresu uprawnień budowlanych w specjalności instalacji sanitarnych powołaniem na nietrafny zapis art. 14 ust. 1 pkt 5 Prawa budowlanego (choć nie było takiego błędu w poprzednim rozporządzeniu wykonawczym MGPIB z 1994 r.), ale istniała przecież możliwość poprawienia tego błędu w nowym rozporządzeniu ministra infrastruktury przez uściślenie, że do tej specjalności należy odpowiednio: dobór właściwych urządzeń w projekcie budowlanym oraz instalowanie tych urządzeń w procesie budowy lub remontu.

Akty prawne:

Regulamin postępowania kwalifikacyjnego w sprawach nadawania uprawnień budowlanych i tytułu rzeczoznawcy budowlanego, przyjęty przez Krajową Izbę Architektów uchwałą nr 0-03-03 z 17 kwietnia 2003 r.

Regulamin przeprowadzania czynności egzaminów i nadawania uprawnień budowlanych, przyjęty uchwałą nr 18/03 z 18 listopada 2003 r. Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

► MGR INŻ. ARCH. WŁADYSŁAW KORZENIEWSKI

► Prawnik odpowiada

Prowadzę działalność gospodarczą – pracownię projektową, która oferuje usługi w zakresie sporządzania projektów budowlanych, technologicznych i nadzoru budowlanego. Nie jestem w stanie samodzielnie autoryzować wszystkich projektów z uwagi na ograniczony zakres moich uprawnień, dlatego współpracuję z kolegami i koleżankami, którzy posiadają wymagane uprawnienia.

Mam wyższe wykształcenie, lecz niezwiązane z wykonywaną pracą. Uprawnienia budowlane zostały mi udzielone na podstawie ukończonej średniej szkoły budowlanej. Czy wolno mi adaptować projekty gotowe (powtarzalne), bez nanoszenia w projekcie jakichkolwiek zmian lub z drobnymi zmianami typu: przesunięcie lub likwidacja otworu drzwiowego, okiennego, ściany wewnętrznej itp.

Czy wymagane są uprawnienia (a jeśli tak, to jakie) do wykonywania projektów technologicznych dla obiektów produkcyjnych, handlowych, gastronomicznych itp. sporządzanych pod kątem wymagań higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych, ppoż. oraz ergonomii i bhp. (H.B.)

Autor pytania nie ma jakichkolwiek uprawnień architektonicznych i nie może adaptować projektów architektonicznych gotowych (powtarzalnych). Natomiast szczegółowy zakres uprawnień projektowych precyzyjnie został określony w decyzji nadającej mu uprawnienia budowlane.

Mamy problem z niesolidnym projektantem-architektem. Z półrocznym opóźnieniem wykonał duży projekt. Naliczono kary umowne. Uzyskaliśmy pozwolenie na budowę i po przeprowadzeniu dwóch przetargów wybrano

wykonawcę i zaczęto roboty. Projektant ten zaproponował bardzo wysokie wynagrodzenie za nadzór autorski (prawie tyle samo, co za projekt). Nie możemy tyle zapłacić. Obawiamy się takich działań ze strony architekta, które uniemożliwią nam kontynuowanie budowy. Czy jest możliwy wybór innej niż ten projektant osoby do sprawowania nadzoru autorskiego? (M.G.)

Nie ma prawnych możliwości sprawowania nadzoru autorskiego przez osobę inną niż autor projektu. Odnośnie wynagrodzenia autora jest to kwestia umowna. Nie musicie Państwo zawierać umowy, jeżeli cena jest nieadekwatna do wartości usługi. Projektant ma obowiązek wykonywania nadzoru autorskiego i nie może się od niego uchylać. Uchylenie się od nadzoru autorskiego powoduje odpowiedzialność zawodową w budownictwie. Zgodnie z przepisem art. 95 pkt 5 Prawa budowlanego odpowiedzialności zawodowej w budownictwie podlegają osoby wykonujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, które uchylają się od podjęcia nadzoru autorskiego lub wykonują niedbale obowiązki wynikające z pełnienia tego nadzoru. Tak więc autor jest obowiązany pełnić nadzór mimo braku umowy, a o swoje wynagrodzenie może ubiegać się na drodze postępowania sądowego. W razie sporu co do wysokości wynagrodzenia oceni je biegły powołany przez sąd.

Posiadam uprawnienia budowlane z 1980 r. (jestem inżynierem budownictwa lądowego w specjalności konstrukcyjno-budowlanej) do:

1) kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy i robót, kierowania i badania stanu technicznego w zakre-

sie wszelkich budynków oraz innych budowli, z wyłączeniem linii, węzłów i stacji kolejowych, dróg oraz lotniskowych dróg startowych i manipulacyjnych, mostów, budowli hydrotechnicznych i wodnomelioracyjnych;

2) sporządzania w budownictwie osób fizycznych projektów w zakresie rozwiązań konstrukcyjno-budowlanych wszelkich budynków i budowli;

3) sporządzania w budownictwie osób fizycznych projektów w zakresie rozwiązań architektonicznych:

a) budynków inwentarskich i gospodarczych, adaptacji projektów typowych i powtarzalnych innych budynków oraz sporządzania planów zagospodarowania działki związanych z realizacją tych budynków,

b) budowli niebędących budynkami.

Czy w świetle obowiązujących przepisów, posiadając powyższe uprawnienia, mogę bez obawy o przekroczenie uprawnień wykonywać kompletne projekty budynków jednorodzinnych w zakresie architektury i konstrukcji, czy tylko konstrukcji, adaptacji projektów typowych wraz ze zmianami konstrukcyjnymi, adaptacji projektów typowych wraz ze zmianami konstrukcyjnymi i architektonicznymi? (J.N.)

Czytelnik nie może w budownictwie osób fizycznych wykonywać kompletnych projektów budynków jednorodzinnych w zakresie architektury, ale wyłącznie w zakresie konstrukcji. Może też w związku z tym adaptować takie projekty pod względem konstrukcyjnym, jak również dokonywać adaptacji projektów typowych i powtarzalnych budynków jednorodzinnych w zakresie architektonicznym. Nie może jednak adaptować pod względem architektonicznym budynków inwentarskich i gospo-

darczych, mimo iż może sporządzać projekty architektoniczne budowli niebędących budynkami.

Zwracam się z prośbą o interpretację zakresu moich uprawnień do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót, stwierdzonych na podstawie § 5 ust. 1 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia ministra gospodarki terenowej i ochrony środowiska z 20 lutego 1975 r. Zgodnie ze „stwierdzeniem przygotowania zawodowego” z 30 czerwca 1983 r. zostałam upoważniona do „kierowania, nadzorowania i kontrolowania budowy i robót, kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego w zakresie wszelkich budynków oraz innych budowli z wyłączeniem linii, węzłów i stacji kolejowych, dróg oraz lotniskowych dróg startowych i manipulacyjnych, mostów, budowli hydrotechnicznych i wodnomelioracyjnych”. Czy posiadając powyższe uprawnienia, mogę kierować robotami w zakresie budowy i remontów dróg, jeśli tak, to w jakim zakresie? (K. M.)

Czytelniczka nie ma uprawnień budowlanych do kierowania robotami w zakresie budowy i remontów dróg, co wprost wynika z treści jej uprawnień budowlanych.

Mam uprawnienia budowlane wydane na podstawie rozporządzenia ministra gospodarki terenowej i ochrony środowiska z 20 lutego 1975 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. nr 8, poz. 46) wg § 5 ust. 1, § 6 ust. 1 i 2, § 7, § 13 ust. 1 pkt 2. Uprawnienia dotyczą osoby, którą upoważniono do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie – decyzją z 15 grudnia 1993 r. w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, a posiadającej wykształcenie wyższe techniczne o kierunku inżynierii

inżynierii środowiska (wykształcenie pokrewne) stosownie do rozporządzenia ministra gospodarki terenowej i ochrony środowiska z 20.02.1995 r. określonych w ust. 1 § 3 i 4 oraz § 5.2.

Wydany przepis rozporządzenia ministra gospodarki terenowej i ochrony środowiska z 18 lipca 1991 r. § 2, zmieniający rozporządzenie w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. nr 69, poz. 299), stanowi, iż osoby, które uzyskały stwierdzenie posiadania przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, mogą pełnić te funkcje w zakresie określonym niniejszym rozporządzeniem (ograniczenia kubaturowe do 1000 m³). Jednocześnie art. 104 Prawa budowlanego stanowi, że uprawnienia nadane do 1995 r. zachowują swą moc w zakresie dotychczasowym. Czy posiadam uprawnienia w tej specjalności ze wspomnianym ograniczeniem, czy bez ograniczeń – wynikających z treści ich nadania? (L.M.)

Z opisu zawartego w piśmie wynika, że kwestia dotyczy obecnego zakresu uprawnień budowlanych z roku 1993. Stosownie do art. 104 obecnego Prawa budowlanego osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy, uzyskały uprawnienia budowlane lub stwierdzenie posiadania przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, zachowują uprawnienia do pełnienia tych funkcji w dotychczasowym zakresie. W związku z powyższym o zakresie uprawnień decyduje ich treść, bez względu na to, jakie obecnie uprawnienia i o jakim zakresie mogłyby uzyskać osoba posiadająca analogiczne wykształcenie i praktykę zawodową. Uprawnienia budowlane z roku 1993 obowiązują bez zmian wraz z określonymi w ich treści ograniczeniami kubatury do 1000 m³.

W numerze 4 „Inżyniera Budownictwa”, w dziale „Prawnik odpowiada” jest pytanie i odpowiedź na temat uprawnień do kierowania robotami budowlanymi w branży konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń. Jakie to są uprawnienia do kierowania robotami w branży konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń? Czy w decyzji musi być napisany zwrot „bez ograniczeń”, czy wynika to z podstawy prawnej i zakresu uprawnień. Wiedza ta jest mi niezbędna do zakwalifikowania własnych uprawnień do kierowania robotami budowlanymi w branży konstrukcyjno-budowlanej, które otrzymałem w roku 1990 na podstawie dwuletniej praktyki zawodowej w wykonawstwie i wyższego wykształcenia budowlanego. W treści moich uprawnień zawarte jest następujące ograniczenie: z wyłączeniem linii, węzłów i stacji kolejowych, dróg oraz lotniskowych dróg startowych i manipulacyjnych, mostów, budowli hydrotechnicznych i wodnomelioracyjnych. (B.B.)

Nazywanie uprawnień budowlanych „ograniczonymi” lub „bez ograniczeń” funkcjonuje od roku 1995. Do tego czasu zwroty takie nie były używane. W zasadzie każde uprawnienia wydawane przed rokiem 1995 posiadały jakieś ograniczenia lub wyłączenia. W tym sensie uprawnienia czytelnika są uprawnieniami bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, zawierającymi jednak wyłączenia, które wynikają z faktu, że linie, węzły i stacje kolejowe, drogi oraz lotniskowe drogi startowe i manipulacyjne, mosty, budowle hydrotechniczne i wodnomelioracyjne wchodziły wówczas w zakres innych specjalności.

Mam pytania dotyczące funkcji Kierownika Budowy (K.B.).

1. Czy K.B. ma obowiązek stałego przebywania na budowie?

2. Iloma budowami jednocześnie może kierować K.B. i kto o tym decyduje?
3. Jeżeli K.B. ma polecenie przez pracodawcę kierowanie kilkoma budowami jednocześnie, to kto decyduje o tym, kiedy i na jakiej budowie ma przebywać K.B.?
4. Czy uprawniony inżynier budownictwa, który z polecenia swojego pracodawcy podpisał druk oświadczenia o przyjęciu obowiązków Kierownika Budowy, kierując tylko robotami budowlanymi wykonywanymi przez swoją firmę, jest faktycznie Kierownikiem Budowy (z racji podpisane-o oświadczenia) wobec faktów, że na tej budowie inne roboty budowlane wykonuje inna firma, pod kierunkiem innej uprawnionej osoby, a inwestor nie uzyskał Pozwolenia na budowę?
5. Kierownik Robót, będący pracownikiem firmy wykonującej roboty, nie posiada uprawnień wymaganych do kierowania robotami na obiektach podlegających konserwatorowi zabytków. Przedsiębiorca rozwiązuje temat powołując uprawnionego inżyniera, który posiada stosowne uprawnienia (konserwatora zabytków), który zastrzega, że nie będzie Kierownikiem Robót. Inwestor nie posiada Pozwolenia na budowę. Kto jest Kierownikiem Robót i odpowiada np. za wypadek? (W.K.)

Osoba posiadająca uprawnienia kierownika budowy powinna znać swoje obowiązki, ponieważ za ich wykonywanie odpowiada:

- 1) kierownik budowy nie ma obowiązku stałego przebywania na budowie (nie ma przepisu, z którego wynikałby taki obowiązek). Ma być na budowie tyle czasu, ile tego wymaga proces budowlany;
- 2) nie ma przepisów określających liczbę budów, jakimi można kierować jednocześnie. O liczbie budów, jakimi kieruje, decyduje kierownik budowy, podpisując oświadczenie o objęciu funkcji kierownika budowy;
- 3) jeżeli kierownik podjął się kierowania kilkoma budowami, to on powinien

decydować, kiedy przebywa na jakiej budowie. Oczywiście jest on obowiązany być w pracy w godzinach czasu pracy;

- 4) osoba, która podpisała oświadczenie o przyjęciu obowiązków kierownika budowy, odpowiada jako kierownik budowy, bez względu na udział w pracach budowlanych innych firm i osób. Kierownik odpowiada także za prowadzenie robót budowlanych bez wymaganego pozwolenia na budowę;
- 5) kierownikiem budowy jest osoba, która złożyła oświadczenie o przyjęciu obowiązków kierownika budowy.

UZUPEŁNIENIE odpowiedzi z IB 4/05, pyt. nr 4 (s. 13-14).

Autorem pytania jest osoba posiadająca uprawnienia budowlane z 24.06.1981 r. wydane na podstawie rozporządzenia z 1975 r. – do wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, upoważniająca również do sporządzania projektów w budownictwie osób fizycznych (przed zmianą w 1991 r.) w zakresie rozwiązań architektonicznych budynków inwentarskich, gospodarczych, adaptacji itd.

(Z treści pytania wynika, że są to uprawnienia technika budowlanego tzw. wykonawcze konstrukcyjno-budowlane, które nie upoważniają do wykonywania projektów konstrukcyjnych w żadnym zakresie).

Autor pytania wykonał projekt techniczny (należy przypuszczać, że konstrukcję i architekturę) budynku inwentarskiego – obory, płyty obornikowej i zbiornika na gnojownicę. Organ wydający pozwolenie na budowę stwierdził, że ww. projekt został opracowany przez osobę, która nie posiada odpowiednich dla tego rodzaju budowlanych uprawnień projektowych, ponieważ zbiornik na gnojownicę posiada elementy krzyżowo-zbrojone, a ściany zbiornika poddawane są obciążeniu zmiennemu ruchomemu.

Natomiast Pan Zajac odpowiada, że „czy-

telnik posiada uprawnienia budowlane umożliwiające projektowanie zbiorników na gnojownicę”. Jest to odpowiedź błędna i nieprecyzyjna.

Na powyższe pytanie należało odpowiedzieć, że uprawnienia te upoważniają do sporządzania wyłącznie projektów architektonicznych budynków inwentarskich, gospodarczych oraz adaptacji projektów powtarzalnych innych budynków itd., nie upoważniają natomiast do sporządzania projektów konstrukcyjnych w żadnym zakresie.

Publikowanie na łamach „Inżyniera Budownictwa” błędnych informacji utrudnia pracę w okręgach. Uważamy, że na każde pytanie należy udzielać pełnych odpowiedzi, tzn. podać wykształcenie i pełny zakres posiadanych uprawnień pytającego, treść kolejnych regulacji prawnych i następnie aktualny zakres uprawnień. (N.N.)

W związku z wątpliwościami dotyczącymi odpowiedzi nr 4 zamieszczonej w „Inżynierze Budownictwa” z kwietnia br. informuję, że udzielona odpowiedź dotyczyła uprawnień do projektowania w specjalności architektonicznej, a nie konstrukcyjno-budowlanej. Wynika to wprost z przytoczonych uprawnień budowlanych czytelnika. Nie posiada on jakichkolwiek uprawnień do projektowania w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, a wyłącznie do projektowania w zakresie architektury wymienionych w uprawnieniach obiektów budowlanych. Mam nadzieję, że niniejsze uzupełnienie pozwoli na uniknięcie wątpliwości.

Interpretacje zamieszczone powyżej dotyczą spraw indywidualnych i mogą nie mieć zastosowania do innych uprawnień budowlanych

► KRZYSZTOF ZAJĄC

Radca prawny

NOWOCZESNE METODY WYCENY INWESTYCJI W UNII EUROPEJSKIEJ

Z uwagi na nowe przepisy, wiele zmieniło się w sposobie wyceny inwestycji. Zmiany te spowodowane zostały potrzebą dostosowania sposobu kalkulacji kosztorysowej, do wymagań Unii Europejskiej. Najistotniejszą zmianą dotyczącą sporządzania wycen inwestycji oraz kosztorysów inwestorskich, jest stosowanie metody uproszczonej, opartej na rynkowych cenach jednostkowych.

Metoda ta jest powszechnie stosowana w krajach Unii Europejskiej i u nas także jest już wdrażana. W styczniu 2005 r. firma MTM Digital wprowadziła na rynek program FOBOS WKI. Jest on przeznaczony do obliczania wartości kosztorysowej inwestycji oraz tworzenia kosztorysów i wycen metodą uproszczoną.

Program skierowany jest głównie do inwestorów, zarówno tych zarządzających środkami publicznymi, jak i korzystających z funduszy pozabudżetowych oraz administracji państwowej i samorządowej. FOBOS WKI jest zgodny i spełnia wszystkie wymagania zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 02.10.2001 r. oraz Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dn. 18.05.2004 r.

Dzięki programowi FOBOS WKI inwestor z łatwością ustali koszty nakładów finansowych, jakimi powinien dysponować do zrealizowania inwestycji o założonym programie funkcjonalno-użytkowym i poziomie jakościowym, oceni efektywność inwestycji, opracuje harmonogram realizacji inwestycji oraz będzie mógł prowadzić bieżącą kontrolę wydatkowania funduszy. W programie planowany łączny koszt inwestycji ujęty został w układzie siedmiu grup kosztów.

Program pozwala na :

- ▶ automatyczne wprowadzanie grup kosztów dla nowej wyceny,
- ▶ pobieranie kodów i nazw ze Wspólnego Słownika Zamówień (CPV),
- ▶ definiowanie wskaźników techniczno-ekonomicznych,
- ▶ tworzenie nieograniczonej struktury kosztorysu, co pozwala na szacowanie kosztów nawet dużych inwestycji złożonych z wielu zadań i obiektów,
- ▶ dopisywanie własnych komentarzy na każdym etapie tworzenia kosztorysu,
- ▶ tworzenie kilku wariantów wyceny w jednym dokumencie,
- ▶ wstawianie ilości dla pozycji jako składowej z ilości wybranych pozycji,
- ▶ ustalanie ceny jednostkowej pozycji jako składowej cen jedn. z innych pozycji,
- ▶ definiowanie dowolnej ilości obiektów budowlanych i przypisywanie do nich pozycji,
- ▶ ukrywanie zaznaczonych pozycji,
- ▶ wyliczenie ceny jednostkowej pozycji wskaźnikiem procentowym do innych pozycji WKI,
- ▶ wykonywanie obliczeń przedmiarowych.

Ponadto program został wyposażony w „nawigator” - ułatwiający przeglądanie dokumentów i obrazujący przejrzystą strukturę kosztorysu oraz „okno zadań” – do definiowania zadań do wykonania. Użytkownik może wprowadzić dowolną ilość zadań do wykonania oraz określić, kto ma je wykonać. Po wykonaniu zadania można je zaznaczyć jako wykonane lub usunąć. Opcja ta jest niezwykle przydatna przy pracy grupowej nad danym dokumentem.

Z poziomu programu FOBOS WKI możemy wydrukować wszystkie niezbędne formularze do udokumentowania wycen wartości kosztorysowej inwestycji, między innymi: zbiorcze zestawienia kosztów (ZZK), zestawienia grup kosztów inwestycji, zestawienia obiektów inwestycji, zestawienia kosztów obiektów, wskaźniki techniczno-ekonomiczne, protokoły danych wyjściowych do obliczenia WKI.

FOBOS WKI współpracuje on-line z bazą cen jednostkowych www.e-bistyp.pl (roboty inwestycyjne, remontowe oraz ceny gotowych obiektów), umożliwia również tworzenie własnych baz cenowych.

Strona www.e-bistyp.pl działa od lipca 2004 r. i jest wspólnym projektem firm Bistyp Consulting i MTM Digital. Baza zawiera ponad 200 000 wskaźników cen, dotyczących cen rynkowych, nie tylko z zakresu robót budowlanych, ale także z pozostałych grup kosztów. Baza jest stale uzupełniana o nowe składniki i na bieżąco aktualizowana.

Wszystkich zainteresowanych innymi programami i wydawnictwami dla branży budowlanej serdecznie zapraszamy na nasze strony www.programy.waw.pl i www.mtm.com.pl. Znajduje się tam szeroka oferta programów dla branży budowlanej z udostępnionymi wersjami demonstracyjnymi oraz programami w wersjach shareware i freeware.

MTM Digital, 02-663 Warszawa ul. Domaniewska 7/130
tel./fax: (022) 843 53 18; tel.: (022) 853 58 61

NAJSZYBSZA METODA WYCENY KOSZTÓW INWESTYCJI

Program do obliczania
Wartości Kosztorysowej
Inwestycji
i
tworzenia
kosztorysów inwestorskich

FOBOS
nowe oblicze kosztorysowania

e-bistyp
INFORMATOR CENOWY

Największa i najbardziej aktualna
baza cenowa w internecie:

- ceny materiałów
- ceny obiektów
- ceny robót inwestycyjnych
- ceny robót remontowych
- ceny maszyn i urządzeń

MTM Digital s.c.
ul. Domaniewska 7/130
02-663 Warszawa

www.mtm.com.pl
www.e-bistyp.pl

BISTYP Consulting
ul. Hoża 27a/3
00-521 Warszawa

► Ubezpieczenia członków PIIB - pytania i odpowiedzi

Z początkiem roku 2005 wprowadzono do ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych zapis, że umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje również szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa ubezpieczonego lub osób, za które ponosi on odpowiedzialność.

W takim przypadku zakładowi ubezpieczeń przysługuje prawo dochodzenia od ubezpieczonego lub osób, za które ponosi on odpowiedzialność, zwrotu wypłaconego odszkodowania. Co oznacza termin „rażące niedbalstwo” i jakie konsekwencje rodzi dla ubezpieczonych?

Termin „rażące niedbalstwo” nie jest zdefiniowany w przepisach prawa. W prawie cywilnym oznacza on stopień winy, znajdujący się między winą umyślną a niedbalstwem. Pojęcie to jest nieostre i niedookreślone, rozpatrywane indywidualnie w każdym przypadku. Jako takie pozwala na nadużycia interpretacyjne. Często warunki ubezpieczeń wyłączają odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w przypadku stwierdzenia rażącego niedbalstwa ze strony ubezpieczonego. Aby uniknąć potencjalnych sporów, Polska Izba Inżynierów Budownictwa wraz z Hanzą Brokers wystąpiły do TU Allianz Polska SA z wnioskiem o wprowadzenie odpowiednich zmian do treści umowy generalnej. Efektem tego jest podpisany 8 marca 2005 r. aneks nr 4 do umowy generalnej, na mocy którego Allianz zrzeka się prawa dochodzenia zwrotu wypłaconych odszkodowań w sytuacji, kiedy przyczyną ich powstania będzie rażące niedbalstwo ubezpieczonego, lub osób za które ponosi on odpowiedzialność. Tym

samym Izba jest jedynym – według naszej wiedzy – samorządem zawodowym, który posiada warunki ubezpieczenia obowiązkowego OC dużo korzystniejsze od ogólnie obowiązujących.

Jednym z wymogów przystąpienia do przetargu jest złożenie polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej prowadzonej działalności gospodarczej. Prowadzę jednoosobową działalność gospodarczą, więc złożyłem zaświadczenie o przynależności do Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, potwierdzające posiadanie przeze mnie ubezpieczenia obowiązkowego OC. Zamawiający zażądał ode mnie dodatkowo polisy ubezpieczenia OC działalności firmy. Czy miał do tego prawo?

Zgodnie z rozporządzeniem ministra finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów oraz inżynierów budownictwa przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność ubezpieczonego za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego w związku z pełnieniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w zakresie posiadanych uprawnień budowlanych. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również działania i zaniechania pracowników zatrudnionych przez ubezpieczonego. Dotyczy to zakresu objętego wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie przez ubezpieczonego i obejmuje wyłącznie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę i wykonujące ją pod nadzorem ubezpieczonego.

W świetle powyższego zakres ubezpieczenia obowiązkowego ograniczony jest tylko i wyłącznie do szkód związanych z pełnieniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, nie pokrywa zaś wszystkich szkód mogących wyniknąć w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Jeżeli zakres prac objętych kontraktem wykracza poza definicję samodzielnych funkcji technicznych lub istnieje ryzyko powstania szkód niezwiązanych ze sprawowaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, zamawiający może zażądać przedstawienia polisy obejmującej swym zakresem wszystkie płaszczyzny prowadzonej działalności.

Jakie szkody, które nie są chronione obowiązkowym ubezpieczeniem OC, mogą wyniknąć z prowadzonej działalności gospodarczej?

► Szkody powstałe niezależnie od woli ubezpieczonego, wynikłe ze zdarzeń o charakterze losowym

Przykład: w trakcie prac remontowych dachu na skutek spadnięcia dachówki został uszkodzony zaparkowany pod budynkiem pojazd; stwierdzono, że przyczyną powstania szkody był silny wiatr wraz z ulewnym deszczem; zakład ubezpieczeń nie dopatrywał się zawinionego działania ani zaniechania w czynnościach ubezpieczonego kierownika budowy i odmówił wypłaty odszkodowania.

► Szkody spowodowane działaniem podwykonawców, za których ubezpieczony ponosi odpowiedzialność wobec inwestora

► Szkody wynikające z ryzyka prowadzenia robót, niebędących samodzielnymi funkcjami technicznymi w budownictwie

Przykład 1: w trakcie prac zabezpieczających przy konstrukcji balkonów podczas

cięcia elementów stalowych gorące opłuki metalu osadziły się na szybach okna balkonowego i drzwiach balkonowych; uszkodzony wniósł o wymianę szyb. W toku postępowania wyjaśniającego zakład ubezpieczeń stwierdził, że do powstania szkody nie doszło w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, wobec czego odmówił wypłaty odszkodowania.

Przykład 2: w trakcie prac rozładunkowych na budowie doszło do spadnięcia palety z papą i uszkodzenia samochodu ciężarowego; w trakcie likwidacji szkody nie stwierdzono przesłanek do zaistnienia odpowiedzialności kierownika budowy; powstała szkoda obciążała odpowiedzialność firmy budowlanej z tytułu realizacji kontraktu i wypłaty odszkodowania odmówiono.

Przykład 3: wskutek uderzenia wózką widłowym uszkodzeniu uległy drzwi segmentowe w magazynie; operatorem wózka był ubezpieczony technik elektryk, który podłączał instalację elektryczną do agregatu chłodniczego; w toku likwidacji szkody zakład ubezpieczeń stwierdził, że do powstania szkody nie doszło w związku z wykonywaniem samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie i odmówił wypłaty odszkodowania.

Inwestor skierował do mnie roszczenie o naprawienie wyrządzonej mu szkody w wysokości 200 000 zł. Czy to oznacza, że wyczerpałem już posiadane obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej? Czy z tytułu zgłoszenia szkody zostanie mi podwyższona składka ubezpieceniowa w przyszłym roku?

NIE. Wysokość sumy ubezpieczenia określona na poziomie 50 000 euro odnosi się do jednego zdarzenia, a nie do wszystkich zdarzeń mogących zaistnieć w trakcie okresu ubezpieczenia. Umowa nie przewiduje indywidualnych negatywnych sankcji w stosunku do inżynierów, którzy zgłosili szkody lub z ubezpieczenia których dokonano

wypłaty odszkodowania. Nie przewidziano również dla takich osób podwyższenia składki ubezpieczeniowej w kolejnym okresie ubezpieczenia.

Jakie są różnice między posiadaniem przez mnie ubezpieczeniem obowiązkowym OC inżyniera, a ubezpieczeniem budowy? Czy będąc ubezpieczonym w Izbie w ramach OC, powinienem dodatkowo ubezpieczać poszczególne roboty?

Dwa wymienione ubezpieczenia mają odmienny przedmiot i charakter. Ubezpieczenie obowiązkowe OC pokrywa szkody, jakie ubezpieczony wyrządzi przy wykonywaniu samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w granicach posiadanych uprawnień budowlanych. Dotyczy to zatem szkód, za które ubezpieczony inżynier ponosi odpowiedzialność cywilną na podstawie przepisów prawa, a ponadto tylko tych, za które odpowiada on jako kierownik budowy, projektant, inspektor nadzoru lub inna osoba pełniąca samodzielne funkcje. Nie zawsze jest to tożsame z odpowiedzialnością wynikającą z prowadzenia firmy budowlanej. Zakres odpowiedzialności z tytułu realizacji robót w ramach działalności gospodarczej prowadzonych przed podmiot gospodarczy (nawet będący osobą fizyczną) jest z reguły szerszy niż zakres odpowiedzialności „zawodowej”. Zakres ubezpieczenia budowy obejmuje w zasadzie wszelkie szkody, jakie mogą powstać na placu budowy lub w jego otoczeniu. Chodzi tu zarówno o szkody w samym przedmiocie kontraktu (w obiekcie w trakcie budowy, w materiałach budowlanych), jak i o szkody wyrządzone osobom trzecim. Ubezpieczenie budowy pokrywa także te szkody, za które nie można przypisać odpowiedzialności kierownikowi budowy czy firmie budowlanej wykonującej prace (np. kradzież mienia inwestora z właściwie zabezpieczonego zaplecza budowy, szkody wynikające ze zdarzeń, takich jak powódź, pożar, huragan, zalanie itp.). Ubezpieczenie

budowy nie sprowadza się zatem jedynie do ubezpieczenia ryzyka OC wykonawcy (co więcej, może ono takiego ryzyka w ogóle nie włączać do polisy). Chroni ono przede wszystkim – na zasadzie analogicznej do ubezpieczeń majątkowych – od strat materialnych wynikających ze zdarzeń o charakterze losowym.

Ubezpieczenie budowy zawierane jest oczywiście dobrowolnie, ale może okazać się niezbędnym uzupełnieniem innych ubezpieczeń posiadanych przez uczestników procesu inwestycyjnego, w tym obowiązkowego OC inżyniera, także chociażby ze względu na wysokość sum ubezpieczenia (OC inżyniera – 50 000 EUR, ubezpieczenie budowy – wartość kontraktu).

Czy w ramach oferty ubezpieczeń budowlano-montażowych można ubezpieczyć budowę, która jest już rozpoczęta?

TAK, ale z pewnymi zastrzeżeniami.

Zgodnie z porozumieniem zawartym z zakładem ubezpieczeń ubezpieczenie robót rozpoczętych przed złożeniem wniosku o ubezpieczenie nie mieści się w ramach umowy i wymaga indywidualnego uzgodnienia. W praktyce zakład ubezpieczeń zażąda w takim przypadku dodatkowych informacji, dotyczących w szczególności etapu zaawansowania prac oraz wykazu wykonanych robót. Niezbędne będzie również oświadczenie o braku szkód zaistniałych od rozpoczęcia budowy do momentu wystąpienia z wnioskiem o ubezpieczenie. Trzeba także pamiętać, że składka za ubezpieczenie budowy liczona jest od pełnej wartości końcowej prac kontraktowych. Wysokość składki nie zależy od stopnia zaawansowania prac, dlatego warto ubezpieczyć budowę przed jej rozpoczęciem.

W jaki sposób mogę zawrzeć ubezpieczenie budowy?

Oferta opracowana dla członków Izby przewiduje maksymalnie uproszczony tryb zawarcia umowy ubezpieczenia budowy/montażu. Zainteresowany ubez-

pieczeniem podmiot wypełnia wniosek o ubezpieczenie, zawierający niezbędne dane i informacje, a następnie przesyła go do brokera. Broker w porozumieniu z zakładem ubezpieczeń dokonuje sprawdzenia, czy dany kontrakt mieści się w ramach przewidzianych programem ubezpieczeniowym i przedstawia ubezpieczającemu ofertę zawarcia umowy, z wycenieniem składki ubezpieczeniowej i szczegółowym zakresem ubezpieczenia (lub dokonuje odrębnych indywidualnych uzgodnień, np. żąda przedstawienia dodatkowych dokumentów). Po akceptacji oferty wystawiana i doręczana jest polisa ubezpieczenia, przewidująca m.in. termin zapłaty składki. Umowa nie przewiduje każdorazowego obowiązku przedkładania treści kontraktu, mającego być przedmiotem ubezpieczenia, ani też nie uzależnia zawarcia umowy od wizytacji placu budowy przez przedstawicieli ubezpieczyciela. W praktyce cała procedura zawarcia ubezpieczenia trwa od jednego do kilku dni, w zależności od tego, jak szybko ubezpieczający prześle niezbędne dane i/lub dokumenty.

Gdzie można znaleźć wniosek o ubezpieczenie budowy?

Treść wniosku o ubezpieczenie znajduje się na stronie www.hanzabrokers.pl (pod stroną ubezpieczenia budowlano-montażowe). Każdy zainteresowany może również zwrócić się o jego przesłanie za pomocą formularza kontaktowego znajdującego się na ww. stronie, za pośrednictwem e-maila (hanza@hanzabrokers.pl) lub infolinii 0-801 384 666.

Ile kosztuje ubezpieczenie budowy?

Wysokość składki za ubezpieczenie budowy jest zróżnicowana. Zależy ona od wielu czynników. Podstawowym z nich jest wartość robót kontraktowych do ubezpieczenia. Chodzi tu o pełną wartość prac przewidzianych umową, w tym wartość materiałów, robocizny i sprzętu. Na cenę ubezpieczenia wpływa też wybrany przez ubezpieczającego zakres ubezpieczenia (węższy lub szerszy – w zależności od dodatkowych klauzul ubezpieczeniowych, włączenia lub nie ubezpieczenia OC oraz szkód w mieniu istniejącym itp.). Szacunkowo można przyjąć, że koszt ubezpieczenia budowy w ramach specjalnej oferty dla członków PIIB kształtuje się w wysokości około 0,01% od wartości kontraktu, z zastrzeżeniem składki minimalnej w wysokości 2.750 PLN.

W trakcie wykonywania robót na budowie uszkodziłem mienie należące do inwestora. Pod moim adresem nie wpłynęły żadne roszczenia, ale spodziewam się, że to wkrótce nastąpi. Kiedy muszę dokonać zgłoszenia szkody? Teraz, czy dopiero w momencie oficjalnego wystąpienia do mnie o odszkodowanie?

Zgodnie z treścią umowy generalnej o fakcie powstania szkody należy zawiadomić zakład ubezpieczeń niezwłocznie, nie później niż w ciągu 14 dni od chwili uzyskania wiadomości o zgłaszającym przez poszkodowanego roszczeniu, które może skutkować odpowiedzialnością cywilną ubezpieczonego. Termin na dokonanie zgłoszenia zaczyna więc biec od momentu powzięcia informacji

o zgłaszanym roszczeniu. Umowa nie precyzuje, jaką formę powinno mieć roszczenie. W każdym razie nie ma wymogu, żeby było ono przedstawione na piśmie. Dopóki takiego roszczenia nie ma, zgłoszenie szkody jest przedwczesne. Może okazać się na przykład, że poszkodowany nie będzie w ogóle dochodził odszkodowania. Oczywiście nie stoi na przeszkodzie, żeby poinformować brokera lub zakład ubezpieczeń o zaistnieniu zdarzenia, z którego roszczenia wyniknąć mogą dopiero w przyszłości, jednakże zgodnie z umową nie ma takiego obowiązku. Należy jednak przy tym pamiętać, że w momencie uzyskania informacji o zdarzeniu, ubezpieczyciel formalnie wszczyna postępowanie i występuje do zainteresowanych stron (w tym także do poszkodowanego) o udzielenie dodatkowych informacji i przesłanie stosownej dokumentacji. Przypominamy, że w celu przyspieszenia likwidacji szkody, do druku zgłoszenia szkody załączyć należy kopię zaświadczenia o członkostwie w Izbie oraz kopię posiadanych uprawnień budowlanych. Jednocześnie zwracamy uwagę, że w momencie zgłoszenia szkody to zakład ubezpieczeń przejmuje na siebie ciężar rozpatrzenia zasadności i ewentualnego pokrycia roszczeń poszkodowanego. Sam ubezpieczony nie powinien bez zgody i wiedzy ubezpieczyciela ani uznawać swojej odpowiedzialności za wyrządzone szkody, ani tym bardziej wyptacać jakiegokolwiek odszkodowania.

► ANNA STUDZIŃSKA

► MARCIN MROZIŃSKI

Hanza Brokers Sp. z o. o.

Hanza Brokers Sp. z o. o.

tel. (0-58) 345-53-14, infolinia 0-801-384-666

faks (0-58) 341-89-47

hanza@hanzabrokers.com.pl

Programy ubezpieczeniowe dla członków i podmiotów związanych z Polską Izbą Inżynierów Budownictwa:

- ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej
- ubezpieczenie budowlano-montażowe
- pakiety ubezpieczeń na życie FINLIFE-INŻYNIER.

Szczegóły na stronie: www.hanzabrokers.pl

► Wizyta ASCE w Polsce

W dniach 10-13 czerwca br. w Polsce gościła delegacja ASCE (American Society of Civil Engineers) w składzie:

- William P. Henry z małżonką — Prezydent ASCE
- Patrick J. Natale z małżonką — Dyrektor Generalny ASCE (Executive Director)
- Jaime Santamaria Serrano z małżonką — Przewodniczący Komitetu Współpracy z Zagranicą ASCE
- Laurence Rasmussen z małżonką — członek Zarządu ASCE (Board of Directors)
- Marisa Sherard — koordynator współpracy ASCE z zagranicą (Director of International Relations).

Program wizyty delegacji amerykańskiej w pierwszym dniu obejmował m.in. oficjalne spotkanie władz statutowych PZITB z udziałem ministra Andrzeja Bratkowskiego, udział w Polsko-Amerykańskim Seminarium poświęconym zagadnieniu globalizacji sektora budowlanego na świecie (Global Principles for Professional Conduct) oraz oficjalne spotkanie z przedstawicielami Krajowej Rady Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa. Obrady Polsko-Amerykańskiego Seminarium prowadzili prof. dr hab. inż. Andrzej Marek Brandt, Przewodniczący Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk i Patrick J. Natale, Dyrektor Generalny ASCE. Wygłoszone referaty wywołały ożywioną dyskusję. Za szczególnie interesującą należy uznać propozycję zgłoszoną przez Prezydenta ASCE Williama P. Henry, dotyczącą ustanowienia Międzynarodowego Kodeksu Etyki

Inżyniera Budowlanego. W kolejnym referacie Janusz Dolecki, Wiceprezes Urzędu Zamówień Publicznych, przedstawił stan prawny w zakresie realizacji inwestycji budowlanych finansowanych ze środków publicznych. Uzupełnieniem wystąpienia Prezydenta ASCE było wystąpienie Patricka J. Natale, dotyczące pozycji i przyszłości zawodu inżyniera budownictwa w kontekście globalizacji sektora budowlanego. Profesor Wojciech Radomski, Wiceprzewodniczący Polskiej Izby Budownictwa, omówił najważniejsze uwarunkowania i kierunki rozwoju inżynierii lądowej w kontekście zmian zachodzących we współczesnej gospodarce światowej. Dopowiedzeniem powyższej tematyki były referaty dwóch polskich profesorów, od lat pracujących na uczelniach amerykańskich: Tomasza Arciszewskiego z George Mason University w Waszyngtonie oraz Andrzeja Nowaka z University of Nebraska. Pierwsze wystąpienie dotyczyło, powstałego w ramach struktur ASCE, Centrum Naukowego zajmującego się rozwojem i promocją współczesnej wiedzy z zakresu zastosowań zaawansowanych metod informatycznych do potrzeb inżynierii budowlanej. Drugie omawiało dotychczasowe osiągnięcia i perspektywy polsko-amerykańskiej współpracy naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem wymiany kadr naukowych. W godzinach wieczornych członkowie delegacji ASCE oraz PIIB zostali zaproszeni na uroczystą kolację do Pałacu w Nieborowie, wydaną przez Przewodniczącego PZITB Wiktora Piwkowskiego.

Przed pałacem w Nieborowie delegatów ASCE witali Wiktor Piwkowski z córką Martą

Prof. Zbigniew Grabowski, Wiktor Piwkowski

W drugim dniu wizyty w Polsce, delegacja ASCE zwiedziła Oświęcim i Kraków. W Krakowie odbyły się oficjalne, równie ważne dla obu stron spotkania. Pierwsze — z kierownictwem Krakowskiego Oddziału PZITB oraz drugie — z kierownictwem Małopolskiej Izby Inżynierów Budownictwa. Wizyta w Krakowie zakończyła się uroczystym obiadem na Wawelu, wydanym przez Przewodniczącego Małopolskiej OIIB Zygmunta Rawickiego. W wyniku przeprowadzonych rozmów strona amerykańska zaproponowała podpisanie Deklaracji, dotyczącej włączenia się PZITB i PIIB w akcję przeciwdziałania się zjawisku korupcji w światowym sektorze budowlanym. Przedstawiciele ASCE poinformowali również o wystosowaniu zaproszenia dla delegacji PZITB oraz PIIB do udziału w dorocznym Zjeździe ASCE, który zaplanowany został na październik br. w Los Angeles. Organizatorami pobytu ASCE w Polsce byli T. Nawracaj i A. Moczko.

► PAWEŁ NITKA

Fot. A. Moczko i P. Nitka

Od lewej: Andrzej M. Brandt, Patric J. Natale i William P. Henry

► Inżynier Kontraktu (11)

Niniejsza publikacja stanowi kontynuację tematu płatności na Kontrakcie i jest propozycją postępowania Inżyniera w przypadku konieczności dokonania zmian wartości ustalonych kosztorysem ofertowym.

Inżynieria wartości

Pod tym pojęciem rozumiane są zmiany wnoszone do warunków Kontraktu, pociągające za sobą zmiany wyceny Robót i praktycznie cen jednostkowych. Zmiana cen jednostkowych na Kontrakcie obmiarowym jest możliwa tylko w przypadku zastosowania w warunkach Kontraktu Subklauzuli 13.8 FIDIC-2000, co wymaga wymienienia już na etapie przetargu, w Załączniku do Oferty, wielkości współczynników korygujących, gdyż w innym przypadku Subklauzuli 13.8 jest nieważna i nie można jej przywoływać już w czasie trwania Kontraktu.

Z reguły na kontraktach realizowanych z udziałem środków pomocowych z Unii Europejskiej, Subklauzula 13.8 jest uchylana w Warunkach Szczególnych Kontraktu.

W warunkach rzeczywistych realizacji Kontraktu mogą zaistnieć okoliczności wymagające zmian wartości, co jednakże musi mieć bardzo mocne umotywowanie i nie wynikać tylko z woli Wykonawcy, dla którego zmiany technologiczne, czy materiałowe mają znaczenie oszczędnościowe. Oszczędności na Kontraktach realizowanych z udziałem środków pomocowych Unii Europejskiej nie mają takiego znaczenia jak na kontraktach krajowych opłacanych wyłącznie ze środków Zamawiającego i z reguły na Kontraktach Phare CBC, Subklauzula 13.2 FIDIC-2000 jest uchylana w Warunkach Szczególnych Kontraktu.

Przypominam, że Subklauzula 13.2 mówi o podziale uzyskanych oszczędności między Wykonawcę i Zamawiającego.

Oszczędności uzyskiwane na Kontraktach Phare CBC nie są zwracane Zamawiającemu, lecz wracają jako środki niewykorzystane do Unii Europejskiej, gdyż Zamawiającemu nie przysługuje prawo rozszerzenia zakresu Robót poza określony Kontraktem i wymierzony Przedmiarem Robót.

Powyższe uregulowania przemawiają za prowadzeniem Kontraktu przez Inżyniera w ścisłym związku z dokumentacją budowlaną, Przedmiarem Robót i Szczegółowymi Specyfikacjami Technicznymi. Przestrzegam zatem kolegów Inżynierów przed pochopnym przyzwoleniem Wykonawcy lub własnym służbom nadzoru inwestorskiego na innowacyjne zmiany w technologii Robót lub materiałach.

Zaakceptowanie przez Inżyniera takich zmian może rodzić wiele domysłów i z pewnością będzie powodem szczególnego zainteresowania organów kontrolnych – genezą i skutkami wprowadzonych zmian na Kontrakcie. Z tego tytułu wielu Inżynierów Kontraktu ma kłopoty w wyjaśnieniu powyższych zmian i zasad ich rozliczenia.

Jednak w praktyce nie można wykluczyć sytuacji, kiedy zmiany są konieczne lub uzasadnione, do których można zaliczyć:

- pomyłki Projektanta na etapie przygotowywania dokumentacji technicznej Kontraktu i opracowania Szczegółowych Specyfikacji Technicznych,
- zmiany w materiale lub urządzeniu, które aktualnie nie są dostępne na rynku z racji zmian dokonanych w produkcji na przestrzeni okresu, jaki upłynął od czasu sporządzenia dokumentacji

technicznej i przetargowej, do czasu realizacji Robót na Kontrakcie, których sprawa ta dotyczy,

- zmiany w technologii wykonawstwa zaistniałe w rzeczywistych warunkach realizacji Kontraktu z przyczyn niemożliwych do przewidzenia przez Projektanta na etapie sporządzania dokumentacji technicznej,
- zmiany w prawie, wprowadzone już po wykonaniu dokumentacji technicznej, w czasie realizacji Kontraktu i pociągające za sobą konieczność zmian materiałowych,
- zmiany w zastosowaniu materiałów wyższej generacji, nakazane przez Zamawiającego, przy akceptacji pokrycia skutków tych zmian w formie dodatkowych dopłat do Kontraktu.

Gdy takie zmiany są konieczne, Inżynier powinien przedsięwziąć działania na rzecz prawidłowego rozliczenia wprowadzonych zmian, w zgodzie z warunkami Kontraktu, przyjmując za regułę iż zmiana cen jednostkowych jest niemożliwa, przy uwzględnieniu ww. Jak zatem prawidłowo rozliczyć wprowadzone zmiany, gdy dotyczą one materiałów droższych od materiałów przewidzianych Szczegółowymi Specyfikacjami Technicznymi, jak np. kostki kamiennej i krawężników kamiennych granitowych zamiast tych samych elementów z betonu, przewidzianych do wbudowania na rondzie. Elementy wykonane z betonu nie zdały egzaminu i są masowo wymieniane na wcześniejszych budowach w Polsce, gdyż okazały się niewystarczająco wytrzymałe i odporne na ruch samochodowy. W tym przypadku prawidłowe rozlicze-

nie pozycji kosztorysu wbudowania ww. elementów, powinno być następujące:

► należy obliczyć wskaźnik wzrostu ceny jednostkowej wywołanej zastosowaniem droższych materiałów:

$$Wz = \frac{Ck + Cn - Cd}{Ck}$$

gdzie:

Ck – cena jednostkowa ustalona Kosztorysem Ofertowym dla

pozycji robót objętych zmianą,

Cn – cena 1 m.b. krawężnika lub m² kostki kamiennej granitowej, stosownie do jednostki obmiaru tego elementu robót,

Cd – cena 1 m.b. krawężnika lub m² kostki betonowej.

► przy obmiarach Robót w pozycji Kosztorysu Ofertowego objętej zmianą, stosować zasadę:

$$Obmiar = Obmiar rzeczywisty \times Wz$$

Jak wynika z powyższej kalkulacji, przy niezmienionej cenie jednostkowej Kosztorysu Ofertowego „Ck”, należne Wykonawcy wynagrodzenie za wykonaną pracę z zastosowaniem nowych droższych materiałów jest adekwatne do skutków wzrostu cen materiałów. Przy zastosowaniu ww. wzoru należy uwzględnić prawidłowy przelicznik ceny materiałów z PLN na EUR, w odniesieniu do cen materiałów z tego samego okresu, po tym samym kursie EUR, najlepiej dla daty, dla której zmiana będzie miała zastosowanie.

Podobna sytuacja będzie miała miejsce przy zastosowaniu materiałów tańszych niż przewidziano to w dokumentacji przetargowej i ujęto w Kosztorysie Ofertowym, gdyż wówczas obliczony wskaźnik „Wz”, nie będzie obrazował wzrostu ceny jednostkowej, lecz jej obniżenie, gdyż jego wartość będzie mniejsza od jedności i wówczas obmiar robót wykazany w Kosztorysie Ofertowym będzie w rzeczywistości zaniżany

w stosunku do faktycznego obmiaru. Zaprezentowany w niniejszym artykule, uproszczony system naliczania zmian w cenach materiałów zastosowanych faktycznie na Kontrakcie, uważam za prawidłowy, gdyż rekompensuje Wykonawcy dodatkowy wydatek związany z zakupem droższego materiału, pozostawiając pozostałe koszty (transport, robocizna, zysk itp.) na poziomie z okresu przygotowania Kosztorysu Ofertowego.

Stosowanie zmian na Kontrakcie jest sprawą delikatną i mogącą rodzić podejrzenia, stąd zachęcam kolegów Inżynierów do skrupulatnego dokumentowania na piśmie podstaw i wyjaśnień wprowadzonych zmian wraz z zasadą ich sprawiedliwych rozliczeń. Brak jasnej i przejrzystej dokumentacji w tej sprawie może być przyczyną poważnych kłopotów Inżyniera w czasie kontroli wydatkowania środków na Kontrakcie, co może mieć miejsce nawet po upływie 5 lat od zakończenia Kontraktu, a wówczas pamięć jest ułomna.

Rozliczenie zmian powinno być udokumentowane w Przejściowych Świadczeniach Płatności w formie:

- Protokołu Konieczności dla wprowadzonych zmian wraz z Protokołem z Negocjacji, w którym zawarte będą obliczenia wskaźnika zmian „Wz”,
- wypisów z Księgi Obmiarów dla pozycji objętej zmianą, z korektą obmiaru wskaźnikami zmian „Wz”,
- uwzględnienia zmiany wartości całkowitej w kolumnie „d1” oraz „f1” Arkusza „A”,
- uruchomienie Arkusza „C1”,
- uwzględnienia pozycji Arkusza „C1” w zestawieniu Przejściowych Świadczeń Płatności (narastająco).

Wprowadzenie zmian dotyczących wartości musi uzyskać zgodę Projektanta w ramach nadzorów autorskich. Przy zmianach istotnych, może okazać

się konieczne zasięgnięcie opinii właściwego organu Nadzoru Budowlanego, który na podstawie art. 36a ustawy Prawo budowlane rozstrzygnie, czy wprowadzane zmiany nie wymagają zmiany decyzji pozwolenia na budowę, co stanowi dodatkowe utrudnienie dla realizacji Kontraktu.

Uprzedzam przed zbyt pochopnym przystawaniem Inżyniera na zmiany proponowane przez Wykonawcę i dla własnego spokoju utrzymywania stanowiska realizacji Kontraktu zgodnie z dokumentacją techniczną i kontraktową, projektem budowlanym zatwierdzonym pozwoleniem na budowę oraz stosowaniem materiałów i cen jednostkowych przewidzianych warunkami Kontraktu.

Odrębnym zagadnieniem jest drastyczna zmiana cen materiałów w trakcie realizacji Kontraktu, jak to miało miejsce na przełomie I i II kwartału 2004 r. w odniesieniu do stali. Waloryzacja cen jednostkowych w przypadku zmiany cen materiałów na rynku, według metod opisanych w niniejszym artykule, jest niedopuszczalna. W tej kwestii Wykonawca powinien szukać innych rozwiązań, które wbrew pozorom są możliwe, przy zastosowaniu stosownych uregulowań klauzulami FIDIC-2000.

► MGR INŻ.

MAREK

BRZEZIŃSKI

Dyrektor Biura Inżyniera Kontraktu Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu

► POJĘCIA – PLAC BUDOWY/MATERIAŁY BUDOWLANE

acid-proof concrete	beton kwasoodporny	building site	plac budowy
acid-resistant paint, acid-proof paint	farba kwasoodporna	building site fencing	ogrodzenie placu budowy
acid-resistant lining	okładzina kwasoodporna	bullgrader, angling dozer, angledozer	spycharka skośna
acoustic screening	ekranowanie od hałasu	butt joint	spoina stykowa
actual stress, effective stress	napężenie rzeczywiste	butt jointed	połączenie na styk
aerated concrete brick	bloczek gazobetonowy	calcimine, distemper, size colour	farba klejowa
ageing of materials	starzenie materiałów	glue colour	
aggressive medium	środowisko agresywne	calcium-silicate brick,	cegła wapienno-piaskowa,
alarm device	urządzenie alarmowe	lime-sand brick	cegła silikatowa
all-in aggregate	kruszywo naturalne	cantilever slab	plyta wspornikowa
aluminous cement,	cement glinowy, cement	casein paint	farba kazeinowa
high-alumina cement, fused cement	wysokoglinowy	cavity wall	ściana szczelinowa, mur podwójny
angle drill	wiertarka kątowna	cellular brick	cegła dziurawka
angle rafter, hip rafter	krokiew narożna	cellular concrete	beton komórkowy
angling dozer, bullgrader, angledozer	spycharka skośna	chain saw	piła taśmowa
anhydrous cement	cement bezwodny	chamotte brick	cegła szamotowa
anti-corrosive paint	farba antykorozyjna	chequer brick	cegła kratówka
anti-corrosive primer	farba podkładowa antykorozyjna	chilled glass, toughened glass	szkło hartowane
		tempered glass	
architectural glass, building glass	szkło budowlane	chipboard, particle board	plyta wiórowa
armoured cast iron	żeliwo zbrojone	circular hand saw	ręczna piła tarczowa
armoured glass, wire glass	szkło zbrojone	civil construction technician	technik budowlany
asbestos cement	cement azbestowy	clay soil	grunt gliniasty
asphalt cement	cement asfaltowy	clamshell excavator	koparka chwytakowa
asphalt paint, bituminous lacquer	lakier asfaltowy, lakier bitumiczny	clinker brick	cegła klinkierowa
		close-coupled roof, rafter roof	dach z więźbą krokwiową, dach krokwiowy
atmospheric corrosion, climatic corrosion	korozja atmosferyczna		
Bauxitland cement, KuXhl cement	cement boksytowy	clouded glass, frosted glass	szkło matowe
battery hand drill	ręczna wiertarka akumulatorowa	cohesive soil	grunt spoisty
		compacted ground	grunt zagęszczony
battery screwdriver	wkrętarka bateryjna, wkrętarka akumulatorowa	composite window	okno zespolone
		concrete aggregate	kruszywo do betonu
bay window, bow window, oriel window, oriel	okno wykuszowe	concrete footing	fundament betonowy
belt sander	ręczna szlifierka taśmowa	concrete grinder	ręczna szlifierka do betonu
binding joist	podciąg	concrete mixing plant	wytwórnia betonu
bituminised aggregate	kruszywo bituminowane	concrete pump	pompa do betonu
blast-furnace cement, metallurgical cement	cement hutniczy, cement wielkopiecowy	construction and erection work	roboty budowlano-montażowe
blockboard	plyta stolarska warstwowa, plyta stolarska listwowa	continuous beam	belka ciągła
		corkboard	plyta korkowa
boiler	bojler	corrosion fatigue	zmęczenie korozyjne
box girder	dźwigar skrzynkowy	corrosion resistant, corrosion-proof	odporny na korozję
building and repair gang	brygada remontowo- -budowlana	cradle scaffold	rusztowanie wiszące, rusztowanie podwieszone
		craftsman, artisan	rzemieślnik
building expert, construction surveyor	rzeczoznawca budowlany	crawler tractor	ciągnik gąsienicowy
building lot, plot	działka budowlana, parcela	crushed stone aggregate	kruszywo kamienne
		current generator	prądnica

► SKRÓTY

PC	prime cost	koszty własne	phys.	physics	fizyka (jako dziedzina nauki)
pcb	printed circuit board	plytka obwodu drukowanego, płytka z obwodem drukowanym	PIC	personal identification code	indywidualny kod identyfikacyjny
PCB	polychlorinated biphenyl	PCB, polichlorowany bifenył, polichlorobifenył (toksyczna, rakotwórcza substancja szeroko stosowana jako izolator w transformatorach elektrycznych)	PIN	personal identification number	indywidualny numer identyfikacyjny
pcl	parcel	przesyłka, paczka, partia (towaru)	Pk	park	park
pcs	pieces	sztuki	Pk.	(US) peak	wierzchołek, szczyt, pik, wartość szczytowa
pet	(US) percent	procent	pkg	(US) package	paczka, pakunek, zestaw, komplet, pakiet
PCU	passenger car unit	samochód osobowy, pojazd umowny	pkt	packet	paczka, pakiet
pd	paid	zapłacony, opłacony	Pkwy.	(US) parkway	aleja
PE	potential energy	energia potencjalna	Pl.	place	miejsce, miejscowość
PEC	photoelectric cell	fotokomórka	Plat	(US) plateau	płaskowyż
pel/ pix.	pixel	piksel, element obrazu	PM	permanent magnet	magnes trwały
pen.	peninsula	półwysep	pmt.	(US) payment	płatność, zapłata
per	period, periodical	okres (czas), okresowy	pnt	point	punkt
per cap.	per capita	na głowę (np. dochód na głowę ludności)	PO	(US) purchase order	zamówienie
perm.	(US) permanent	trwały, stały, permanentny	pop	population	ludność, zaludnienie, populacja
perp.	perpendicular	prostopadły	pos.	positive	dodatni, realny, stanowczy, pewny, zupełny, pozytywny, pozytyw (w fotografii)
PERT	(US) program evaluation and review technique	program ewaluacji i rewizji techniki – system analizowania zjawisk, zwykle przy użyciu komputerów – w celu wykonania projektu w sposób jak najszybszy i jak najbardziej efektywny	poss.	(US) possible	możliwy, prawdopodobny
pet	petrol	benzyna	pp	pages	strony
pf	power factor	współczynnik mocy	pp	per procurationem	(z łac.) z upoważnienia, w zastępstwie
pH	power hydrogen	wykładnik jonów wodorowych, kwasowość, pH	ppb	(US) parts per billion	części na miliard (miara stężenia jakiejś substancji w roztworze)
phot.	photography	fotografika, fotografia, zdjęcie	ppd	prepaid	przedpłacony, zapłacony z góry
photo	(US) photography	fotografika, fotografia, zdjęcie	PR	public relations	środki stosowane w celu tworzenia pozytywnego wyobrażenia o specyficznym towarze, marce, firmie, osobie
photog.	(US) photography	fotografika, fotografia, zdjęcie	pr.	pair	para
phys.	physical	fizyczny	pr	price	cena
			pref.	preface	przedmowa
			pref.	preference	preferencja, uprzywilejowanie
			prem.	(US) premium	premia, nagroda, azio (zwyżka cen akcji giełdowych), stawka ubezpieczeniowa

Wyboru pojęć i skrótów dokonał Andrzej Kazimierz Magnuszewski

► Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych (3)

Zakres szczegółowych specyfikacji technicznych (SST)

Zakresy szczegółowych specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót (SST) dla budynków, obiektów, sieci uzbrojenia terenu oraz wydzielonych instalacji specjalistycznych powinny być dostosowane do:

- specyfiki i rodzaju obiektu,
- stopnia skomplikowania robót budowlanych i instalacyjnych,
- poziomu wymagań inwestora, szczególnie w przedmiocie zastosowania nowych technologii i materiałów,
- dodatkowych wymagań inwestora.

Szczegółowe specyfikacje techniczne wykonuje się dla poszczególnych rodzajów robót, grup robót lub elementów rozliczeniowych obiektu. Podział na rodzaje robót powinien uwzględniać (w miarę możliwości) przyszłych wykonawców poszczególnych rodzajów robót.

Przykładowy podział szczegółowych specyfikacji technicznych dla obiektu kubaturowego (budynku) może przedstawiać się następująco:

- Roboty przygotowawcze: niwelacja, roboty ziemne, wymiana gruntu, transport ziemi itp.
- Roboty ziemne: wykopy do 5,0 m,

wykopy poniżej 5,0 m, zabezpieczanie wykopów głębokich, obniżanie poziomu wody gruntowej itp.

- Zabezpieczenia sąsiednich budynków.
- Fundamenty specjalne.
- Wykonywanie stanu surowego budynku: roboty murowe, ściany i stropy betonowe wylewane, montaż konstrukcji (stalowej, żelbetowej, drewnianej, mieszanej itp.), pokrycie dachowe.
- Roboty wykończeniowe: tynki wewnętrzne i zewnętrzne, montaż ścian osłonowych, okładziny z kamienia naturalnego lub sztucznego, izolacje akustyczne i termiczne, wylewki betonowe, układanie podłóg, montaż stolarki, montaż mebli wbudowanych, malowanie, specjalne i inne roboty wykończeniowe.
- Roboty instalacyjne: instalacje oraz urządzenia sanitarne, grzewcze, wentylacyjne i gazowe, klimatyzacja, wentylacja mechaniczna, węzeł cieplny.
- Roboty instalacyjne: instalacje i urządzenia elektryczne, instalacja odgromowa, antena zbiorcza, instalacje pomiarów, automatyki, sygnalizacji, sieć komputerowa, telewizja przemysłowa, antywłamaniowa, sygnalizacji pożaru i inne.

- Ocieplanie ścian zewnętrznych i stropodachów.

- Roboty specjalne: zabezpieczenie przeciwpożarowe konstrukcji stalowej budynku, zabezpieczenia antykorozyjne i inne.

Dla innych obiektów niż podany wyżej budynek, podział szczegółowych specyfikacji technicznych należy dostosować do rodzaju obiektów i robót ujętych dokumentacją projektową.

Dla jednorodnych robót budowlanych np. ocieplenie budynku, wymiana okien itp. specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych wykonuje się jako jedno opracowanie, tj. łącząc specyfikację techniczną – część ogólną oraz szczegółową specyfikację techniczną.

Układ i zakres szczegółowych specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych

Szczegółowe specyfikacje techniczne powinny zawierać: stronę tytułową oraz szczegółowe informacje i ustalenia podane w 10 punktach.

Strona tytułowa zawiera w szczególności:

- nazwę i adres obiektu, którego dotyczy specyfikacja,
- nazwę i adres zamawiającego,
- nazwę szczegółowej specyfikacji i jej numerację (jeżeli została nadana),
- nazwę i adres jednostki, która opracowała specyfikację (oraz nazwę i adres jednostki, która opracowała dokumentację projektową, jeżeli szczegółową specyfikację techniczną wykonywała inna jednostka),
- imię i nazwisko autora (lub autorów) specyfikacji wraz z ich podpisami,
- datę opracowania specyfikacji.

Pkt 1. Część ogólna

1.1. Nazwa nadana zamówieniu przez zamawiającego.

1.2. Przedmiot i zakres robót objętych SST.

1.3. Określenia podstawowe występujące w szczegółowej specyfikacji, a nieujęte w specyfikacji technicznej – część ogólna.

Pkt 2. Wymagania szczegółowe dotyczące właściwości wyrobów budowlanych

- wymagania szczegółowe związane z materiałami i wyrobami występującymi w robotach objętych szczegółową specyfikacją techniczną, powołując się na Polskie Normy, aprobaty techniczne i ewentualne inne opracowania, dotyczące np. jednostkowego stosowania,
- wymagania dotyczące opakowania danego materiału lub wyrobu, wymagania dotyczące transportu, wyładunku, składowania lub magazynowania – jeżeli wymagania te wynikają z zastosowanych materiałów lub wyrobów.

Pkt 3. Wymagania szczegółowe dotyczące sprzętu i maszyn do robót budowlanych

- szczególne wymagania dotyczące sprzętu do robót budowlanych objętych szczegółową specyfikacją lub w przypadku, kiedy nie występują wymagania specjalne, powołać się na specyfikacje techniczne – część ogólna,

- wymagania dotyczące sprzętu specjalistycznego, np. do wykonywania ścian szczelinowych, pali, kotew gruntowych, żurawi montażowych, deskowań, urządzeń do zagęszczania betonu i innych,
- wymóg uzgadniania z inspektorem nadzoru sprzętu przewidywanego do użycia.

Pkt 4. Wymagania dotyczące środków transportu

- szczególne wymagania dotyczące środków transportowych dla robót budowlanych objętych szczegółową specyfikacją lub w przypadku, kiedy nie występują wymagania specjalne powołać się na specyfikacje techniczne – część ogólna,
- wymagania dotyczące specjalistycznego sprzętu transportowego, szczególnie dla elementów konstrukcyjnych lub urządzeń technologicznych o dużych gabarytach lub masie,
- wymóg uzgadniania z inspektorem nadzoru użycia specjalistycznego sprzętu transportowego.

Pkt 5. Wymagania szczegółowe wykonania robót budowlanych

Dla robót objętych szczegółową specyfikacją należy podać:

- zasady wykonywania robót objętych specyfikacją szczegółową, z ewentualnym powołaniem na wymagania ogólne podane w specyfikacji – części ogólnej oraz w odpowiednich normach i przepisach związanych,

- szczególne zasady wykonywania robót objętych specyfikacją z powołaniem na Polskie Normy, wydawnictwo pt. Warunki Techniczne Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych, na specjalistyczną literaturę firmową lub inne specjalistyczne wydawnictwa techniczne,
- czynności geodezyjne przy wykonywaniu robót objętych specyfikacją szczegółową lub powołać się na zasady podane w specyfikacji technicznej – część ogólna.

Pkt 6. Kontrola, badania i odbiór wyrobów i robót budowlanych

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w pkt. 6 specyfikacji technicznej – części ogólnej.

Należy podać szczególne zasady kontroli robót dla każdego rodzaju robót objętych specyfikacją, z powołaniem na wymagania zawarte w Polskich Normach, Warunkach Technicznych Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych lub innych publikacjach technicznych.

Pkt 7. Wymagania dotyczące przedmiaru i obmiaru robót

Ogólne warunki obmiaru robót podano w pkt. 7 specyfikacji technicznej – części ogólnej.

Podstawą dokonywania obmiarów, określających zakres prac wykonywanych w ramach poszczególnych pozycji, jest przedmiar robót, będący integralną częścią dokumentacji projektowej. Należy podać jednostki obmiarowe do poszczególnych rodzajów robót.

Pkt 8. Odbiór Robót Budowlanych

Ogólne zasady odbioru robót podano w specyfikacji technicznej – część ogólna.

Należy podać:

- rodzaje robót zanikających i ulegających zakryciu oraz tryb ich odbioru,
- rodzaje innych robót, które powinny być przedmiotem odbioru przed odbiorem końcowym.

Pkt 9. Rozliczenia robót

Ogólne zasady rozliczeń podano w pkt. 9 specyfikacji technicznej – część ogólna. Należy podać zasady rozliczeń robót objętych szczegółową specyfikacją, jeżeli są one odmienne od zasad ogólnych.

Pkt 10. Dokumenty odniesienia

Należy podać:

- Polskie Normy dla materiałów i wyrobów omówionych w specyfikacji,
- aprobaty techniczne (pełna nazwa jednostki, która wydała aprobatę, okres ważności aprobaty),
- opracowania lub literaturę techniczną, na które powoływano się w treści specyfikacji,
- inne opracowania: katalogi, warunki techniczne, zasady projektowania i wykonania, i inne.

Wycena kosztów opracowania specyfikacji technicznych

Określając nakład pracy na sporządzenie specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych dla obiektów kubaturowych, obiektów liniowych jak: koleje, drogi, sieci ciepłownicze, wodociągowe, kanalizacyjne, gazowe (niskoparametrowe), sieci elektroenergetyczne niskiego i średniego napięcia, jak również dla obiektów inżynierskich – trzeba uwzględnić następujące przesłanki:

- 1) nie opracowano (i nie przewiduje się opracowania) Ogólnych specyfikacji technicznych, takich jakie opracowano i wdrożono przed laty dla budownictwa drogowego przez Generalną Dyрекję Dróg Publicznych (obecnie Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych i Autostrad), które stanowią podstawę do sporządzenia szczegółowych specyfikacji technicznych, będących dokumentem formalnym, wchodzącym w skład dokumentów przetargowych i do umowy pomiędzy zamawiającym a wykonawcą,
- 2) brakuje ustawowo wprowadzonych „Warunków technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych”, które

by dyscyplinowały wykonawców robót. Takie „Warunki” mogą znacznie zmniejszyć nakłady pracy przy opracowywaniu specyfikacji technicznych,

3) wiele jednostek projektowych, a także większość projektantów prowadzących działalność gospodarczą, nie ma aktualnych zbiorów Polskich Norm, a także odpowiedniej literatury technicznej, zawierającej materiały do opracowania specyfikacji technicznych.

Nakład pracy na wykonanie specyfikacji technicznych zależy od złożoności projektowanego obiektu, zastosowanych metod wykonywania robót, różnorodności użytych materiałów budowlanych oraz wyposażenia instalacyjnego. **Można więc przyjąć, podobnie jak uczyniono to w materiałach pomocniczych do wycen prac projektowych (np. w „Środowiskowych Zasadach Wycen Prac Projektowych-2003”), że nakład pracy na wykonanie specyfikacji technicznych może być określony procentem od ogólnego kosztu za projekt budowlany i projekt wykonawczy oraz innych opracowań wchodzących w skład dokumentacji projektowej.**

Wymaga podkreślenia konieczność ujęcia specyfikacji technicznych w umowie o wykonanie dokumentacji projektowej. W załączniku do umowy pt. „Zestawienie prac projektowych stanowiących przedmiot umowy” należy podać, w formie odrębnej pozycji, Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych.

Wyceny prac za przygotowanie specyfikacji technicznych można dokonać w oparciu o następujące zasady:

► Przyjmuje się, że specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych dla budynków, obiektów inżynierskich, inwestycji liniowych oraz prac remontowych stanowią 15 – 20% łącznej wartości projektu budowlanego (PB), projektu wykonawczego (PW) i innych opracowań projektowych wchodzących w skład dokumentacji projektowej, z wyłączeniem: projektu technologicznego, przedmiaru robót i kosztorysów inwestorskich.

► Dla złożonych i skomplikowanych technicznie i technologicznie budynków, obiektów liniowych, remontów obiektów zabytkowych, w których zastosowano różnorodne technologie wykonania i materiały, do tej wyliczonej wartości można zastosować współczynnik zwiększający do 1,20.

Izba Projektowania Budowlanego zwraca się do Czytelników „Inżyniera Budownictwa” z prośbą o przekazywanie własnych doświadczeń uzyskanych przy opracowywaniu specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych.

► DR INŻ. KAZIMIERZ STAŚKIEWICZ
Izba Projektowania Budowlanego

► Kolejna nowelizacja

W dniu 17 czerwca 2005 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Ustawą tą będzie się zajmował Senat na posiedzeniu w dniach 13-15 lipca br. W przypadku niezgłoszenia przez Senatorów poprawek, ustawa zostanie przekazana Prezydentowi RP do podpisu. Jeżeli Senat zgłosi poprawki, będą one następnie rozpatrywane przez Sejm, który po ich przyjęciu lub odrzuceniu, przekaże ustawę Prezydentowi RP do podpisu.

Zmiany w definicjach

► W definicji budowli dodano, że może to być także np. estakada lub przepust.

► W celu wyeliminowania rozbieżności interpretacyjnych wprowadzono definicję przebudowy – należy przez nią rozumieć wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego.

Uprawnienia budowlane

► Warunkiem uzyskania uprawnień budowlanych będzie zdanie egzaminu ze znajomości procesu budowlanego oraz umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy technicznej. Dotychczas zgodnie z przepisem art. 12 ust. 3 warunkiem uzyskania uprawnień było m.in. złożenie egzaminu ze znajomości przepisów prawnych dotyczących procesu budowlanego, co przy bardzo dużej liczbie przepisów stanowiło istotny problem dla ubiegających się o uprawnienia.

► Zmieniono przepisy ust. 3 art. 12 określające wymagania dla uzyskania uprawnień budowlanych. Nie wystarczy już wykształcenie średnie. Do uzyskania uprawnień do projekto-

wania w ograniczonym zakresie będzie potrzebne ukończenie studiów zawodowych na kierunku odpowiednim dla danej specjalności lub ukończenie studiów magisterskich na kierunku pokrewnym dla danej specjalności oraz odbycie dwuletniej praktyki przy sporządzaniu projektów. Obecnie wystarcza posiadanie średniego wykształcenia odpowiedniego dla danej specjalności, jednak wymaga na długość praktyki przy sporządzaniu projektów wynosi 5 lat.

Również do uzyskania uprawnień do kierowania robotami budowlanymi w ograniczonym zakresie będzie wymagane ukończenie studiów magisterskich na kierunku pokrewnym dla danej specjalności. Jednocześnie skrócono długość praktyki z pięciu do trzech lat. Ustawa z 17 czerwca 2005 r. różnicuje wymaganą długość praktyki na budowie niezbędnej do uzyskania uprawnień budowlanych do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń, w zależności od posiadanego wykształcenia. Absolwenci studiów magisterskich powinni odbyć dwuletnią praktykę, absolwenci studiów zawodowych – trzyletnią.

► Aby zostać rzeczoznawcą budowlanym oprócz posiadania tytułu zawodowego magistra inżyniera lub inżyniera oraz uprawnień budowlanych bez ograniczeń, konieczne będzie także posiadanie co najmniej 10 lat praktyki w zakresie objętym rzeczoznawstwem oraz znaczący dorobek praktyczny w zakresie objętym rzeczoznawstwem. Organ samorządu zawodowego może również nadać tytuł

rzeczoznawcy osobie, która nie posiada tytułu zawodowego magistra inżyniera lub inżyniera oraz uprawnień budowlanych bez ograniczeń, ale posiada szczególną wiedzę i doświadczenie w zakresie nieobjętym uprawnieniami budowlanymi. Doprecyzowano okoliczności pozbawienia tytułu rzeczoznawcy budowlanego (orzeka o tym organ samorządu zawodowego) oraz skreślenia z centralnego rejestru rzeczoznawców budowlanych.

Pozwolenie na budowę i zgłoszenie

► Obecnie pozwolenia na budowę nie wymaga budowa wolno stojących budynków gospodarczych, wiat i altan o powierzchni zabudowy do 10 m², przy czym łączna liczba tych obiektów nie może przekraczać jednego na każde 500 m² powierzchni działki, a powierzchnia działki nie może być mniejsza niż 500 m². Ustawa z dnia 17 czerwca 2005 r. przewiduje, że pozwolenie to nie będzie wymagane przy budowie budynków gospodarczych, ganków i wiat o powierzchni zabudowy do 10 m², przy czym powierzchnia działki przypadająca na każdy z tych obiektów nie może być mniejsza niż 500 m². Zatem nie będzie już miało znaczenia czy ww. obiekty budowlane będą wolno stojące. Pozwolenia na budowę nie będzie wymagała budowa nie tylko stojących kabin telefonicznych, ale także szaf i słupków telekomunikacyjnych (art. 29 pkt 7). Również budowa wszystkich przyłączy elektroenergetycznych, wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych, ciepłych

i telekomunikacyjnych nie będzie wymagała pozwolenia na budowę ani nawet zgłoszenia. Dotychczas pozwolenie nie było wymagane jedynie dla przyłączy do budynków. W pozostałych przypadkach należało uzyskać pozwolenie na budowę.

W nowym punkcie 27 art. 29 przewiduje się, że pozwolenia nie będzie wymagała budowa instalacji telekomunikacyjnych w obrębie budynków będących w użytkowaniu.

► Pozwolenie na budowę nie będzie wymagane przy wykonywaniu robót budowlanych polegających na remoncie wszystkich istniejących obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych, z wyjątkiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Doprecyzowano przepis dotyczący docieplania budynków. Postanowiono, że pozwolenia nie będą wymagały roboty polegające na ociepleniu budynków o wysokości do 12 m. Dotychczasowy przepis mówiący o dociepleniu ścian budynków o wysokości do 12 m wywoływał wątpliwości, czy możliwe jest docieplenie do wysokości 12 m ścian budynków wyższych niż 12 m bez pozwolenia.

Dodano nowy art. 29 ust. 2 pkt 16, zgodnie z którym pozwolenia nie będzie wymagał montaż wolno stojących kolektorów słonecznych.

Roboty polegające na przebudowie sieci elektroenergetycznych, wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych, ciepłych i telekomunikacyjnych nie będą wymagały pozwolenia na budowę.

W tym przypadku wystarczy zgłoszenie (zgodnie z art. 30) albo sporządzenie planu sytuacyjnego na kopii aktualnej mapy zasadniczej lub mapy jednostkowej przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (zgodnie z nowo dodanym art. 29a). Związane jest to z proponowaną zmianą w ustawie – Prawo geodezyjne i kartograficzne, która przewiduje likwidację zespołów uzgadniania dokumentacji projektowej.

W przyszłości starosta, koordynując usuwanie projektowanej sieci uzbrojenia terenu, będzie obowiązany za podstawę do koordynacji przyjmować aktualne informacje zawarte w mapie zasadniczej.

► Ograniczono zakres, w jakim będzie konieczne uzyskanie decyzji o zmianie pozwolenia na budowę w przypadkach nieistotnego odstąpienia od zatwierdzonego projektu budowlanego. Decyzja taka nie będzie potrzebna, jeżeli nieistotne odstąpienie będzie dotyczyło m.in. elewacji, geometrii dachu oraz niezbędnych elementów wyposażenia budowlano-instalacyjnego, zapewniających użytkowanie obiektu zgodnie z przeznaczeniem. Dotychczas w tych przypadkach wymagana była decyzja o zmianie pozwolenia na budowę.

Inne zmiany

► Nowa ustawa wprowadza obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie także dla obiektów kategorii XVII, tj. budynków przemysłowych oraz kategorii XXIX, tj. wolno stojących kominów i masztów.

► Do zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego lub wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie inwestor będzie obowiązany dołączyć także potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy.

► Proponuje się również zmianę definicji „zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego”, przez ograniczenie treści tej definicji do dotychczasowego pkt 2 w art. 71 ust. 1, zgodnie z którym przez zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części rozumie się w szczególności podjęcie bądź zaniechanie w obiekcie budowlanym lub jego części działalności zmieniającej warunki bezpieczeństwa pożarowego, powodziowego, pracy, zdrowotne, higieniczno-sanitarne, ochrony środowiska bądź

wielkość lub układ obciążeń. Zatem zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego będzie związana jedynie z wymaganiami podstawowymi, jakim powinien odpowiadać obiekt budowlany.

► Ustawa przewiduje skreślenie lit. b w art. 88a ust. 1 pkt 1, zgodnie z którym w chwili obecnej Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do organów samorządu zawodowego w sprawach nadawania uprawnień budowlanych oraz odpowiedzialności zawodowej w budownictwie.

► Przewiduje się również skreślenie punktu 7 w art. 93, który określa sankcję karną za użytkowanie obiektu budowlanego bez zawiadomienia o zakończeniu budowy lub bez wymaganego pozwolenia na użytkowanie, gdyż zachowanie to jest już zagrożone karą z tytułu nielegalnego użytkowania obiektu budowlanego, wymierzaną przez organ administracyjny (art. 57 ust. 7).

► W ustawie o drogach publicznych wyraźnie wskazano, że budowa lub przebudowa zjazdu będzie należała do właściciela lub użytkownika nieruchomości przyległej do drogi. Natomiast w przypadku budowy lub przebudowy drogi budowa lub przebudowa zjazdów dotychczas istniejących będzie obowiązkiem zarządcy drogi.

► Ograniczono zakaz umieszczania urządzeń liniowych wzdłuż pasów drogowych poza obszarem zabudowanym jedynie do urządzeń nadziemnych. Jednocześnie zmniejszono odległość, w jakiej można umieszczać te urządzenia, do 5 m (obecnie jest to 15 m i dotyczy również urządzeń podziemnych).

► **KONRAD ŁACIŃSKI**

Specjalista w zakresie prawa budowlanego

► Kalendarium

NOWE PRZEPISY:

Ustawa z 21 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 90, poz. 756).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy podatnikami podatku VAT są podmioty wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą. Skreślono art. 15 ust. 2, który dotychczas określał zakres pojęcia działalność gospodarcza, oraz zmieniono art. 15 ust. 3, który wskazywał jakich czynności nie uznaje się za wykonywanie samodzielnej działalności gospodarczej (chodzi tutaj m.in. o umowy zlecenia i o dzieło). Zgodnie z nowym brzmieniem art. 15 ust. 3 za wykonywanie samodzielnej działalności gospodarczej nie uznaje się czynności, z tytułu których przychody zostały wymienione w art. 13 pkt 2-9 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, jeżeli z tytułu wykonania tych czynności osoby te są związane ze zlecającym wykonanie tych czynności prawnymi więzami tworzącymi stosunek prawny pomiędzy zlecającym wykonanie czynności i wykonującym zlecane czynności co do warunków wykonywania tych czynności, wynagrodzenia i odpowiedzialności zlecającego wykonanie tych czynności wobec osób trzecich. Zmiana doprecyzowuje, że konieczne jest określenie odpowiedzialności zlecającego wobec osób trzecich. Przepisy art. 15 ust. 3 rozszerzono także w stosunku do usług twórców i wykonawców w rozumieniu przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Zmieniono przepisy regulujące zasady odliczania podatku przy zakupie samochodu. W przypadku nabycia samochodów osobowych oraz innych pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony będzie można odliczyć 60% kwoty podatku, jednak nie więcej niż 6 tys. zł.

Pełne odliczenie jest możliwe w przypadku samochodów, których masa całkowita przekracza 3,5 t oraz innych pojazdów wymienionych w ustawie (art. 86 ust. 4). Wprowadzono tzw. ulgę na złe długi (art. 89a i 89b). Zgodnie z tymi przepisami podatnik może skorygować podatek należny z tytułu dostawy towarów lub świadczenia usług na terytorium kraju w przypadku wierzytelności odpisanych jako nieściągalne, stanowiących koszt uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym. Zatem podatnik, który wystawił fakturę na sprzedany przez siebie towar lub usługę, a mimo to nie otrzymał zapłaty od nabywcy, nie będzie musiał płacić VAT od kwoty, na którą faktura została wystawiona. Aby z ulgi skorzystać, należy spełnić sześć warunków wymienionych w ustawie (art. 89a ust. 2).

Ustawa w ww. zakresie weszła w życie 1 czerwca 2005 r. z wyjątkiem przepisów regulujących zasady odliczania podatku naliczonego od określonych samochodów oraz od paliwa do takich samochodów, które wejdą w życie 22 sierpnia 2005 r.

Ustawa z 6 maja 2005 r. o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. nr 100, poz. 835).

Postanowiono, że odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej ponosi właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu. Odpowiedzialność ta może być przekazana – w całości lub w części – zarządcy lub użytkownikowi na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej. W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem. Ustawa weszła w życie 23 czerwca 2005 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 maja 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. nr 90, poz. 760).

Przedłużono możliwość stosowania Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług, określonej rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 marca 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. nr 42, poz. 264 z późn. zm.), do końca 2006 r. do celów:

- 1) podatku od towarów i usług,
- 2) poboru akcyzy i obowiązku oznaczania znakami akcyzy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych, podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz zryczałtowanym podatkiem dochodowym w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych oraz karty podatkowej.

Rozporządzenie weszło w życie 7 czerwca 2005 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 maja 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. nr 92, poz. 769).

Doprecyzowano i zmieniono niektóre przepisy. Obecnie wśród rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, wymieniono m.in. budowle piętrzące wodę o wysokości piętrzenia nie niższej niż 5 m.

Sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko mogą wymagać m.in. następujące rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- wiercenia wykonywane w celu zaopatrzenia w wodę,

- budowie piętrzące wodę lub inne urządzenia mające na celu piętrzenie wody na wysokość nie mniejszą niż jeden metr,
  - kanały odkryte lub rurociągi, służące do przesyłania wody, z wyłączeniem przyłączy wody do budynków (dotychczas: kanały odkryte lub rurociągi o średnicy nie mniejszej niż 400 mm, służące do przesyłania wody),
  - sieci kanalizacyjne, którymi odprowadzane są ścieki, z wyłączeniem przyłączy odprowadzających ścieki z budynków.
- Rozporządzenie weszło w życie 8 czerwca 2005 r.

Rozporządzenie ministra infrastruktury z 18 maja 2005 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. nr 96, poz. 817).

Zostało ono omówione na stronie 11. Rozporządzenie weszło w życie 3 lipca 2005 r.

Rozporządzenie ministra finansów z 25 maja 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. nr 95, poz. 797).

Rozporządzenie ministra finansów z 25 maja 2005 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. nr 95, poz. 798).

Rozporządzenie to zastąpiło rozporządzenie ministra finansów z 27 kwietnia 2004 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, zasad wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. nr 97, poz. 971). Ww. rozporządzenia zostały zmienione

w związku ze zmianą ustawy o podatku od towarów i usług.

Rozporządzenia weszły w życie 1 czerwca 2005 r.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 1 czerwca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 106, poz. 901).

Część zmian ma charakter redakcyjny i jest związana z wprowadzeniem do Kodeksu postępowania cywilnego skargi kasacyjnej (zamiast kasacji) oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Postanowiono, że dziesiątą część wpisu stosunkowego pobiera się m.in. od wniosku o wszczęcie egzekucji przez zarząd przymusowy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego oraz za zatwierdzenie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, a także wprowadzenie do planu zmian i uzupełnień. Rozporządzenie weszło w życie 1 lipca 2005 r.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 9 maja 2005 r., sygn. akt SK 14/04 (Dz. U. nr 86, poz. 742).

Urząd Skarbowy w Kołobrzegu przeprowadził czynności sprawdzające w zakresie ulg podatkowych wykazanych przez Jolantę S.-C. i Edwarda C. w zeznaniu podatkowym za 1998 r. (PIT 33). W wyniku tych czynności stwierdzono nieprawidłowości w zakresie odliczeń od dochodu wydatków poniesionych na budowę stanowiącego współwłasność budynku mieszkalnego wielorodzinnego z przeznaczeniem lokali na wynajem. Zdaniem Urzędu, skarżący nieprawidłowo odliczyli całą kwotę poniesionych w 1998 r. wydatków do wysokości przysługującego limitu, zamiast w proporcji do udziału we współwłasności nieruchomości. Z dokonanej przez NSA oraz organy podatkowe wykładni art. 26 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wynika, że w przypadku budowy stanowiącego współwłasność budynku mieszkalnego wie-

lorodzinnego z przeznaczeniem co najmniej pięciu lokali mieszkalnych na wynajem, każdy ze współwłaścicieli uczestniczących w budowie uzyskuje prawo do odliczenia kwoty proporcjonalnej do udziału we współwłasności budynku. W ten sposób osoby budujące mieszkania w budynku, w którym znajdują się tylko lokale na wynajem, mogą odliczyć od podatku kwotę wyższą, niż osoby budujące mieszkania w budynku, w którym obok lokali na wynajem znajdują się także lokale na własny użytek budujących.

Zdaniem Jolanty S.-C. i Edwarda C. taka interpretacja przepisów pozbawia pewien krąg podatników części należnej im ulgi, a ponadto różnicuje podatników spełniających te same kryteria. Skarżący wskazują, że cechą istotną podatników jest w tym przypadku budowa lokali na wynajem. Nie jest zatem uzasadnione dzielenie podatników budujących mieszkania na wynajem w zależności od tego, czy w budynku stanowiącym współwłasność znajdują się tylko mieszkania na wynajem czy także mieszkania zaspokajające własne potrzeby mieszkaniowe. Przepisy, wprowadzające powyższe kryterium różnicujące podatników, naruszają zasadę równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji) w zakresie obciążeń obowiązkiem podatkowym (art. 84 Konstytucji).

Trybunał orzekł, że art. 26 ust. 3 ustawy z 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (w brzmieniu nadanym ustawą z 21 listopada 1996 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych) jest zgodny z art. 32 ust. 1 i art. 84 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że dokonane przez ustawodawcę wyodrębnienie kategorii podmiotów uprawnionych do ulgi podatkowej, o której mowa w artykule 26 ust. 1 pkt 8 ustawy, nie wzbudza zastrzeżeń konstytucyjnych. Nie budzi wątpliwości przyjęcie zasadniczego kryterium wyróżniającego, które warunkuje prawo do korzystania z odliczenia. Kryterium jest poniesienie wydatków na budowę własnego lub stanowiącego współwłasność budynku mieszkalnego wielorodzinnego, z przeznaczeniem co najmniej pięciu lokali mieszkalnych na wynajem (oraz poniesienia wydatków na zakup działki pod

budowę budynku). Oparcie mechanizmu obliczenia wysokości ulgi przypadającej każdemu z współwłaścicieli na uwzględnieniu wielkości udziału we współwłasności nie nasuwa wątpliwości konstytucyjnych. Formułując zarzuty o niekonstytucyjności, skarżący nie uwzględnili okoliczności przyczynienia się wszystkich współwłaścicieli wnoszącego budynku do ustalenia ogólnej ulgi na wynajem. Możliwość korzystania z ulgi podatkowej w wysokości wynikającej z wielkości udziału we współwłasności stanowi bowiem prostą konsekwencję uzależnienia wydatków ponoszonych na rzecz wspólną od wielkości prawa do tej rzeczy. Wydatki te mogą zaś ulec pomniejszeniu w związku z wykorzystaniem ulgi podatkowej, której wysokość determinowana jest wielkością tego prawa we współwłasności. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego nie jest przejawem naruszenia zasady równości wskazywana przez skarżących okoliczność bardziej korzystnego obliczenia udziału współwłaściciela w wykorzystywanej uldze podatkowej. Ustawodawca ma bowiem daleko idącą swobodę regula-

cyjną, pozwalającą na przyjęcie najbardziej adekwatnego mechanizmu ekonomicznego korzystania z danej ulgi podatkowej. Oznacza to, że nawet stwierdzenie, iż w pewnych sytuacjach zastosowanie regulacji ustawowej zawęża (w stosunku do oczekiwanego przez adresatów) zakres korzyści wynikający z przysługującego uprawnienia, nie skutkuje niekonstytucyjnością przepisu. Unormowanie art. 26 ust. 3 ustawy nie może być uznane za naruszające zasadę równości w prawie, w zakresie spoczywającego na każdym obowiązku ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków (art. 32 ust. 1 oraz art. 84 Konstytucji).

TRWAJĄ PRACE NAD:

30 czerwca br. Sejm przyjął projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie zawodowym architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów.

Wprowadzone zmiany dotyczą dwóch artykułów (art. 26, pkt 2 oraz 38, pkt 2)

obowiązującej dziś ustawy i są konsekwencją wprowadzenia dwuinstancyjnego postępowania w sprawach sądowniczo-administracyjnych. Obecnie zgodnie z powyższymi przepisami okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej skargę, od orzeczeń Krajowego Sądu Dyscyplinarnego, w zakresie odpowiedzialności zawodowej członków samorządu, składa do Naczelnego Sądu Administracyjnego, a to jest niezgodne z wprowadzoną zasadą dwuinstancyjności postępowania sądowego. Uchwalona przez Sejm zmiana dotyczy jedynie zastąpienia NSA sądem administracyjnym oraz wprowadzenia przepisu przejściowego, który pozwoli na rozpoznanie spraw wniesionych przed wejściem w życie projektowanej ustawy przez właściwy sąd administracyjny. De facto są to zmiany jedynie porządkujące i dostosowujące tę normę prawną do innych już zmienionych. Uchwalony projekt trafi teraz do Senatu, a następnie Prezydenta RP.

► **KONRAD ŁACIŃSKI**

Specjalista w zakresie prawa budowlanego

► Zakaz łączenia funkcji publicznych z działalnością gospodarczą

Przepisy zakazujące łączenia funkcji publicznych z działalnością gospodarczą są zgodne z konstytucją – orzecł Trybunał Konstytucyjny.

Trybunał rozpatrzył wniosek Rady Miejskiej, dotyczący ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z tą ustawą, radni muszą zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania. Dotyczy to osób, które przed rozpoczęciem wykonywania mandatu prowadziły działalność gospodarczą z wykorzystaniem mienia komunalnego gminy, w której uzyskali mandat.

Według Rady, w trakcie obowiązywania poprzednich przepisów ograniczenie to nie obowiązywało w stosunku do radnych, którzy rozpoczęli wykorzystywanie mienia jeszcze przed uzyskaniem mandatu radnego. Miało to ograniczyć wykorzystywanie stanowiska radnego dla uzyskania

mienia komunalnego na uprzywilejowanych zasadach.

Zdaniem Rady Miejskiej, kwestionowana regulacja nie zwiększa skuteczności zapobiegania korupcji. Rada protestuje przeciw użyciu tak drastycznych środków, jak postawienie radnych przed wyborem: rezygnacji z mandatu radnego albo zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej.

Trybunał Konstytucyjny nie podzielił jednak poglądu Rady Miejskiej, że dopiero kwestionowane przepisy spowodowały, iż zakaz prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia komunalnego objął także tych radnych, którzy weszli we władanie mieniem przed uzyskaniem mandatu.

Jak zaznaczają sędziowie, przepis ten brzmiał i brzmi następująco:

Radni nie mogą prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub

wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia komunalnego, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności. Zakaz ten obowiązuje od 1 stycznia 1998 r. i od tamtej pory nie uległ zmianie. Nie zmieniły go także kwestionowane przez Radę przepisy.

Trybunał zauważył także, że zaskarżone unormowanie jest korzystne dla radnych, którzy mimo złożenia ślubowania, nie zaprzestali prowadzonej uprzednio działalności gospodarczej, z tego względu, że prowadzili ją przed rozpoczęciem wykonywania mandatu, choć o zakazie powinni byli już wiedzieć. Unormowanie to wprowadziło bowiem dla nich właściwy okres dostosowawczy.

(red.)

NOWOŚĆ: INTERsoft IntelliCAD 6 SIGMA

INTERsoft

od inżynierów dla inżynierów

PROMOCJE WCHODZĄCE

INTERsoft

→ Konstruktor 4.2 za 1 zł netto

Dokonując jednorazowo zakupu za sumę powyżej 599 zł netto możecie Państwo otrzymać **wszystkie moduły programu Konstruktor 4.2** (21 modułów obliczeniowych + 6 modułów graficznych dxf) z pełną komercyjną licencją ważną do 01.10.2005 za 1 zł netto.

~~10.533,00~~ 1,00 netto

→ R3D3-Rama 3D za 1 zł netto

Dokonując jednorazowo zakupu za sumę powyżej 99 zł netto możecie Państwo otrzymać **program R3D3 Rama 3D wersja 1.5** do obliczeń statycznych przestrzennych układów prętowych z pełną komercyjną licencją ważną do 31.12.2005 za 1 zł netto.

~~890,00~~ 1,00 netto

→ Konstruktor 4.2 33/33

Teraz proponujemy Państwu zakup programu Konstruktor w nowej wygodnej formie 33/33. Wystarczy teraz wpłacić 33% ceny programu (3.476,00 zł netto) i już rozpocząć pracę na pełnym pakiecie programu Konstruktor 4.2. Drugą ratę tej samej wartości należy wpłacić do 1.10.2005 roku. W ten sposób korzystacie Państwo z rabatu, który pozwala zaoszczędzić ponad 3.500,00 zł netto!!!

~~10.533,00~~ 3.476,00 + 3.476,00 netto

PROMOCJE SCHODZĄCE

INTERsoft

→ Wiosenna Promocja Programy za 10% ceny

Przy zakupie programu INTERsoft IntelliCAD 5.16 Premium za 874 zł netto, możecie zakupić Państwo jeden z poniższych produktów za 10% ceny:

- Konstruktor 4.2 - Rama 2D	~~77,00~~	7,70 netto
- Konstruktor 4.2 - Belka żelbetowa	~~510,00~~	51,00 netto
- Konstruktor 4.2 - Słup żelbetowy	~~459,00~~	45,90 netto
- Konstruktor 4.2 - Fundamenty bezpośrednie	~~570,00~~	57,00 netto
- Konstruktor 4.2 - Wiązary drewniane	~~610,00~~	61,00 netto
- Konstruktor 4.2 - Belka stalowa	~~350,00~~	35,00 netto
- Konstruktor 4.2 - Słup stalowy	~~570,00~~	57,00 netto
- PlaTo 4 0 PL	~~1.180,00~~	118,00 netto
- INTERsoft-IntelliCAD Premium 5.16 PL	~~874,00~~	87,40 netto

→ Pakiet: INTERsoft IntelliCAD 5 Premium + podręcznik + PenDrive 128 MB

 INTERsoft IntelliCAD 5.16 Premium	874,00
 Książka Wydawnictwa Helion INTERsoft IntelliCAD Pierwsze kroki	0,00
 Pen Drive USB przenośna pamięć renomowanej firmy o poj. 128 MB	0,00

~~874,00~~ netto

→ Pakiet: Konstruktor 4.2 + duoCAD 2.0

Program Konstruktor - laureat VII edycji konkursu „Łódź Propaguje” pod patronatem Prezydenta m. Łodzi

~~11.003,00~~ 5.800,00 netto

Oferta nie jest ofertą handlową w rozumieniu Kodeksu Cywilnego.

sklep internetowy

sklep internetowy

wygodnie i bezpiecznie
24 godziny na dobę
specjalne promocje

dodatkowo 4% rabatu

www.intersoft.pl

Konsultanci CAD/CAE

mgr inż.
Paweł Wójcicki
tel. 0 42 689 11 22

mgr inż.
Czesław Radziak
tel. 0 42 689 11 20

mgr inż.
Wioletta Wójcicka
tel. 0 42 689 11 14

mgr inż.
Paweł Płackiński
tel. 0 42 689 11 16

mgr inż.
Wioletta Wójcicka
tel. 0 42 689 11 16

INTERsoft Sp. z o.o.
90-057 Łódź
ul. Sienkiewicza 85/87
tel. 042 689 11 11
fax 042 689 11 00
www.intersoft.pl
intersoft@intersoft.pl

► Sprawiedliwie, tanio, szybko i fachowo

Łatwiej przygotować konstruktora, projektanta czy rzeczoznawcę majątkowego, niż sędziego do roli eksperta budowlanego.

Arbitraż, czyli sąd polubowny

Sejm uchwalił nowelizację kodeksu postępowania cywilnego, która znacząco rozbudowuje instytucję arbitrażu, czyli sądu polubownego. Pod rozstrzygnięcie takiego sądu poddać będzie można wszelkie spory majątkowe (z wyłączeniem alimentów) oraz wszelkie sprawy gospodarcze, w tym również o stwierdzenie nieważności uchwał organów spółek prawa handlowego. Ideą ustawodawcy jest pomoc przedsiębiorcom, którzy kierując sprawy do sądów powszechnych latami czekają na rozstrzygnięcia, sporo ich to kosztuje, a bywa, że w trakcie procesu jako biegli występują osoby niewystarczająco przygotowane do opiniowania skomplikowanych problemów. Nowe przepisy regulują nie tylko krajowy obszar sądownictwa polubownego, ale też międzynarodowy. W Polsce funkcjonuje kilkadziesiąt różnych branżowych sądów arbitrażowych (m.in. przy samorządzie zawodowym radców prawnych), a największy z nich działający przy Krajowej Izbie Gospodarczej rozpatruje średnio 600 spraw rocznie. Potrzeba istnienia takiej instytucji jest więc oczywista.

Kluczowa postać

Arbitraż jako metoda rozstrzygnięcia sporów ma wiele zalet – mówi profesor Stanisława Kalus – sędzia Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Szybkość postępowania, fachowość (strony mają wpływ na to, kto będzie rozstrzygał spór), ograniczone środki zaskarżenia wyroku (nie przysługują tu apelacja, kasacja ani zaskarżenie) i wreszcie odformalizowanie postępowania, dzięki któremu to strony określić mogą tryb, jaki stosowany jest przy rozpoznawaniu

danej sprawy (sądu arbitrażowego nie wiąże ograniczenia dowodowe). Jest to sąd jednoinstancyjny – wyjaśnia prof. Józef Okolski – prezes Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej – i to może być uznane przez niektórych za wadę, dzięki temu jednak procedura jest znacząco krótsza. Zdaniem profesora jedną z kluczowych kwestii, przy tym systemie rozstrzygnięcia sporów, jest powołanie odpowiednich arbitrów. Powinna to być osoba bezstronna

najwięcej spraw spornych powstaje w obszarze szeroko pojętego rynku nieruchomości, a pierwsze miejsce zajmują kontrakty budowlanych.

Nieruchomości jako specyficzny towar, niezwykle złożony przedmiot działań obsługujących je specjalistów (urbanistów, architektów, inżynierów budownictwa, specjalistów od finansów, ubezpieczycieli, rzeczoznawców majątkowych, pośredników i zarządców), stanowią bardzo częsty przedmiot sporów. Na polskim rynku z reguły wygląda to tak, że w momencie powstania konfliktu uruchamiane zostają najpierw negocjacje, a jeśli nie przyniosą skutku, sprawa kierowana jest do sądu. Taka formuła z jednej strony jest zbyt uboga, z drugiej zbyt kosztowna, szczególnie gdy cenny czas i duże emocje wliczone zostają w koszty takiego trybu.

ARBITER JAKO:

Specjalista:

- Posiadający wiedzę
- Cieszący się autorytetem
- Konkretny, rzeczowy
- Komunikatywny
- Umiejący dostrzec istotę sporu

Człowiek:

- Umiejący słuchać
- Umiejący taktownie argumentować
- Obiektywny
- Krytyczny wobec problemów
- Życzliwy dla ludzi

i niezależna, przygotowana merytorycznie i odważna. Nie może być uwikłana w żadne uwarunkowania związane ze sporem, powinna umieć neutralizować napięcia, dążyć do ugody, ale nie za wszelką cenę, będąc profesjonalistą w danym temacie, musi umieć zdecydować o momencie zakończenia postępowania.

To niby jest takie oczywiste – ale niezwykle trudno znaleźć takie osoby – mówi prof. Okolski. Fakt, że arbiter nie reprezentuje żadnej ze stron, jest z reguły najtrudniejszy do zaakceptowania przez zainteresowanych. Jest to jednak warunek sine qua non.

Za ubogo i za drogo

W krajach, gdzie tradycja arbitrażu jest bardzo długa i bogata okazuje się, że

Wspólne pole działania

Wydaje się zatem, że uzasadnione są poszukiwania takiej platformy porozumienia, która umożliwiłaby wszystkim grupom zawodowym działającym na rynku nieruchomości oraz ich klientom, szybkie i profesjonalne rozstrzygnięcie kwestii spornych.

W Polsce od 2001 roku działa Polskie Stowarzyszenie Doradców Rynku Nieruchomości. Interdyscyplinarny zawodowy profil jego członków zapewnia kompleksową obsługę tego sektora rynku, a fakt, że są to z reguły specjaliści z dużym doświadczeniem zawodowym stanowi o wysokim poziomie tej działalności. Jedną z jej form jest współpraca z podobnymi organizacjami działającymi np. w Anglii (136 lat rynku nieruchomości i 96 lat ar-

CHARAKTER KONFLIKTÓW

Konflikty pomiędzy klientami w obrębie danej grupy:

Kupujący → Sprzedający

Wynajmujący → Najemca

Spółdzielnia → Członek spółdzielni

Konflikty pomiędzy grupami klientów:

Gmina → Użytkownik wieczysty

Gmina → Najemca lokalu mieszk. lub użytk.

Komornik → Dłużnik

Bank → Kredytobiorca

Konflikty pomiędzy klientami a „obsługą”:

Kupujący → Pośrednik

Kupujący → Rzeczoznawca majątkowy

Inwestor → Zarządca

Inwestor → Konstruktor/architekt/geodeta

Gmina → Zarządca

Deweloper → Nabywca mieszkania

Konflikty pomiędzy członkami tej samej

Korporacji, Stowarzyszenia, Izby samorządowej:

Pośrednik → Pośrednik

Rzeczoznawca majątkowy → Rzeczoznawca majątkowy

Zarządca → Zarządca

Wykonawca konstrukcji → Projektant

bitrażu) czy Stanach Zjednoczonych, gdzie gospodarka wypracowała już mechanizmy poruszania się na tak newralgicznym polu, jakim jest rynek nieruchomości. Akcesja Polski do Unii oraz postępująca globalizacja, w oczywisty sposób przyczyniają się do konieczności adaptowania i u nas sprawdzonych rozwiązań. Arbitraż jest jednym z nich.

Dr Zdzisława Ledzion-Trojanowska, rzeczoznawca majątkowy dzieli odbiorców usług na rynku nieruchomości na następujące kategorie:

- Sektor publiczny (gminy, Skarb Państwa)
- Klienci instytucjonalni (banki, spółdzielnie, fundusze inwestycyjne, syndycy)
- Inwestorzy indywidualni
- Klienci komercyjni (deweloperzy, spółki prawa handlowego).

Wielość i złożoność występujących pomiędzy tymi grupami interesów, nieuchronnie generuje konflikty.

Sądy powszechne bardzo często są bezradne w obliczu stopnia komplikacji takich specjalistycznych sporów. Powołują biegłych, ekspertów, którzy przede

wszystkim muszą mieć uprawnienia do występowania przed sądem, a wiedzę na dany temat bywa, że mają niekompletną. Zapadają zatem, w oparciu o takie opinie, orzeczenia i wyroki i rozpoczyna się kolejny etap – odwołań.

Trwa, bo w sądach powszechnych wszystko „musi nabrać mocy urzędowej”. Jeśli dodać aspekt psychologiczny – stres wywołany koniecznością uczestniczenia w takim postępowaniu – oczywiste staje się dla wszystkich, że łatwiej przygotować konstruktora, projektanta czy rzeczoznawcę majątkowego, niż sędziego do roli eksperta budowlanego.

A zatem wymogiem czasu zdaje się być powołanie Sądu (?) Instytutu (?) Arbitrażu ulokowanego najlepiej przy niezależnej instytucji interdyscyplinarnej działającej na rynku nieruchomości, która wykorzysta specjalistów z tego obszaru dla rozstrzygnięcia właściwej mu problematyki.

Skala spraw spornych jest ogromna i może dotyczyć np. czynszów za korzystanie z nieruchomości, umów zawieranych z deweloperami, rozgraniczania nieruchomości, właściwego lokowania obiektów budowlanych, zapisów i realizacji umów budowlanych czy różnych innych z zakresu działania wspólnot, czy spółdzielni mieszkaniowych.

► **BARBARA MIKULICZ-TRACZYK**

„Wyobraźcie sobie, jeśli możecie procedury, gdzie strony decydują, w jaki sposób rozwiązać spór. Wyobraźcie sobie procedurę, gdzie strony decydują, jakie zasady obowiązują. Wyobraźcie sobie, że ta procedura jest tańsza i szybsza od tradycyjnego postępowania sądowego. Wyobraźcie sobie, że skład orzekający, który rozpatruje spór posiada specjalistyczną wiedzę na temat spraw będących przedmiotem sporu, ale decyzje podejmuje tylko i wyłącznie na podstawie przedstawionych dowodów. Wyobraźcie sobie, że skład orzekający jest całkowicie bezstronny i zezwala obu stronom przedstawić ich stanowiska, traktując je w jednakowy sposób. Wyobraźcie sobie, że rozprawa odbywa się za zamkniętymi drzwiami, orzeczenie otrzymują do wiadomości tylko strony sporu, co pozwala na zachowanie tajemnicy handlowej. Jeśli możecie to sobie wyobrazić, to jesteście w posiadaniu podstawowych informacji o arbitrażu.”

Matthew Martin, arbiter z Wielkiej Brytanii.

Projekt budowlany a pozwolenie na budowę

W dniu 14 września 2001 roku Burmistrz Miasta wydał decyzję zatwierdzającą projekt budowlany i wydał pozwolenie na budowę budynku mieszkalno-usługowego (usługi w zakresie dydaktyki i nauczania). Burmistrz zobowiązał inwestora do powołania Kierownika Budowy i uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

14 marca 2005 roku inwestor zawiadomił Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, że wystąpi do Powiatowego Inspektora Budowlanego o wydanie pozwolenia na użytkowanie ww. budynku mieszkalno-usługowego, zaś 16 marca 2005 roku pracownik Komendy przeprowadził czynności kontrolno-rozpoznawcze w zakresie ochrony przeciwpożarowej w celu wydania opinii. W dniu 17 marca 2005 roku inwestor otrzymał zaświadczenie stwierdzające, że przedmiotowy budynek mieszkalno-usługowy wykonany został niezgodnie z zatwierdzonym projektem budowlanym, ponadto stwierdzono, że nie zachowano wymagań wynikających z przepisów warunków technicznych.

Dane liczbowe:

- Powierzchnia zabudowy – 121,70 m²
- Powierzchnia użyt. całk. – 186,90 m²
- Powierzchnia mieszkalna – 115,80 m²
- Powierzchnia usługowa na parterze budynku – 71,10 m²
- Kubatura budynku całk. – 874,40 m³
- Liczba kondygnacji – 2 – w tym mieszkalne poddasze
- Wysokość budynku – 8,05 m
- Rodzaj pokrycia dachu – blachodachówka
- Maksymalna liczba osób przebywających jednocześnie w części usługowej – 18.

Pytania: Czy mam rację twierdząc, że:

▶ przedmiotowy budynek w dniu ubiegania się o zezwolenie na użytkowanie powinien spełniać wymogi przepisów prawnych obowiązujących na dzień uzyskania pozwolenia na budowę?

▶ na dzień 14.09.2001 r. przedmiotowy budynek mieszkalno-usługowy, w którym wydzielono jeden lokal mieszkalny i jeden lokal użytkowy – o kubaturze łącznej do 1000 m³, należy uznać za budynek mieszkalny jednorodzinny?

W uzasadnieniu swego twierdzenia podaję, że na dzień 1 października 2001 roku ustawa – Prawo budowlane z 7 lipca 1994 roku z późn. zm. ani rozporządzenie ministra gospodarki przestrzennej i budownictwa z 14 grudnia 1994 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, nie podają definicji budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Wobec takiej sytuacji, posilkując się wydawnictwem mgr. inż. arch. Władysława Korzeniewskiego pt. „Budownictwo jedno-

rodzinne – wymagania użytkowe i warunki techniczne”, s. 152 Dz. 8 – Odporność pożarowa domów jednorodzinnych, twierdząc, że przedmiotowy budynek mieszkalno-usługowy jest budynkiem mieszkalnym jednorodzinny; ponadto czy:

▶ przedmiotowy budynek mieszkalny jednorodzinny o łącznej kubaturze do 1000 m³ w oparciu o § 213 rozporządzenia ministra gospodarki przestrzennej i budownictwa z 14.12.1994 roku z późniejszymi zmianami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, został

zwolniony z zachowania klasy odporności pożarowej? Zgodnie z wykładnią mgr. inż. arch. Władysława Korzeniewskiego nie stawia się wobec niego żadnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa ogniowego elementów tego budynku. Jedynym wymaganiem w tym zakresie jest wykonanie ściany oddzielenia pożarowego budynku bezpośrednio przy granicy?

▶ według stanu prawnego na dzień 14.12.2001 r. otworom okiennym lub drzwiowym usytuowanym w ścianie prostopadłej do granicy działki nie stawia się żadnych wymagań co do odległości od tej granicy?

▶ wystarczającym dowodem wykonania impregnacji środkiem ogniochronnym elementów drewnianej więźby dachowej przy realizowaniu inwestycji sposobem gospodarczym (bez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego) jest zapis Kierownika Budowy w Dzienniku Budowy, stwierdzający wykonanie impregnacji?

▶ Państwowa Straż Pożarnej zajmuje stanowisko dotyczące otrzymania przez Inwestora pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego w oparciu o stwierdzenie zgodności wykonania obiektu budowlanego z zatwierdzonym projektem i otrzymanym pozwoleniem na budowę? Na podstawie art. 56 ustawy – Prawo budowlane Państwowa Straż Pożarna nie bada pod względem merytorycznym opracowania zatwierdzonego projektu budowlanego, jak i merytorycznej zasadności pozytywnego uzgodnienia tego projektu przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń pożarowych. (F.L.)

Decyzja o pozwoleniu na budowę została wydana 14 września 2001 r. Decyzją tą został zatwierdzony projekt budowlany, opracowany na podstawie ówczasnie obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych, w tym m.in. rozporządzenia ministra gospodarki przestrzennej i budownictwa z 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 15, poz. 140 z późn. zm.). Prawo budowlane wskazuje, że do podstawowych obowiązków kierownika budowy należy m.in. zorganizowanie budowy i kierowanie budową obiektu budowlanego w sposób zgodny z projektem i pozwoleniem na budowę (art. 22 pkt 3). **Zatem obiekt budowlany wybudowany na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę powinien być zgodny z projektem budowlanym zatwierdzonym tą decyzją.**

Należy dodać, że istotne odstępstwo od zatwierzonego projektu budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę jest dopuszczalne jedynie po uzyskaniu decyzji o zmianie pozwolenia na budowę. Również nieistotne odstępstwo od zatwierzonego projektu budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę wymaga uzyskania decyzji o zmianie pozwolenia na budowę, jeżeli dotyczy okoliczności wskazanych w ustawie (art. 36a ust. 1 i 5 Prawa budowlanego). Oznacza to, że projekt budowlany zatwierdzony decyzją o pozwoleniu na budowę jest wiążący dla uczestników procesu budowlanego, **zaś odstępstwa od tego projektu mogą wiązać się z koniecznością uzyskania decyzji o zmianie pozwolenia na budowę.**

Zgodnie z art. 56 ust. 1 Prawa budowlanego „Inwestor, w stosunku do którego nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić, zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów

szczególnych, organy:

- 1) Inspekcji Ochrony Środowiska,
- 2) Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 3) Państwowej Inspekcji Pracy,
- 4) Państwowej Straży Pożarnej

– o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania. Organy zajmują stanowisko w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym”. Oznacza to, **że Państwowa Straż Pożarna nie jest upoważniona do badania zgodności projektu budowlanego lub wybudowanego obiektu budowlanego z warunkami technicznymi określonymi w przepisach prawa, lecz jedynie do zbadania, czy wybudowany obiekt budowlany jest zgodny z projektem budowlanym, który został zatwierdzony ostateczną decyzją o pozwoleniu na budowę.**

Także organ wydający decyzję w sprawie pozwolenia na użytkowanie obiektu po przeprowadzeniu kontroli, bada zgodność wykonania obiektu budowlanego z warunkami pozwolenia na budowę (art. 59 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego obowiązującego przed wejściem w życie nowelizacji z 27 marca 2003 r.). Należy zwrócić uwagę, że nie mają tutaj zastosowania obecnie obowiązujące przepisy o obowiązkowej kontroli, gdyż zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z 27 marca 2003 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 80, poz. 718) „Do obiektów budowlanych, w odniesieniu do których przed dniem wejścia w życie ustawy wydano pozwolenie na budowę, nie stosuje się przepisów o obowiązkowej kontroli budowy po zawiadomieniu o zakończeniu budowy lub złożeniu wniosku o pozwolenie na użytkowanie”.

Podsumowując należy stwierdzić, **że budynek w dniu ubiegania się o zezwolenie na użytkowanie powinien odpowiadać projektowi budowlanemu, zatwierdzonemu decyzją o pozwoleniu na budowę.** W związku z powyższym w istniejącej sytuacji **nie jest konieczne ustalenie,**

► Konsorcjum Mostostal Puławy-PPHU Heko Włocławek-GST Przedsiębiorstwo Budowy Rusztowań Gdańsk – z ofertą za 14,5 mln zł, najtańszą spośród przedstawionych kosztorysów inwestycji – wygrało przetarg na remont konstrukcji mostu drogowo-kolejowego przez Wisłę w Płocku.

Remont obejmował będzie zabezpieczenie antykorozyjne konstrukcji mostu, łącznie z remontem pomostu roboczego pod częścią drogową i budową takiego pomostu pod częścią kolejową, a także modernizację instalacji odwadniającej.

Most drogowo-kolejowy przez Wisłę w Płocku, jedyny obecnie w tym mieście, po którym przebiega droga krajowa nr 60 z Łodzi w kierunku Ciechanowa, został wybudowany w 1938 roku. Od tamtej pory jego konstrukcja w całości nie była zabezpieczana antykorozyjnie – prace takie prowadzono tylko na niektórych przęsłach. Konstrukcja płockiego mostu, łączona nitami, to unikalne rozwiązanie w skali kraju, bowiem różnica w wysokości między przyczółkami po obu stronach rzeki wynosi około 10 metrów. Przeprowadzona kilka lat temu ekspertyza techniczna wykazała, że przeprawa, m.in. ze względu na liczne uszkodzenia łączy nitowych, wymaga natychmiastowej naprawy.

W Płocku dobiega końca budowa nowego mostu przez Wisłę o konstrukcji spawanej, wspartej na pylonach i zawieszanej na wantach, najdłuższej tego typu przeprawy w Polsce.

► Po odrzuceniu przez Sejm ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki, resort gospodarki przygotowuje zmiany w systemie finansowego wsparcia projektów inwestycyjnych, które m.in. zwiększą wysokość pomocy finansowej dla inwestorów – poinformował minister gospodarki Jacek Piechota.

► Aktywność polskiej gospodarki jest niska, a ostatnie dane wskazują na wzrost PKB w II kwartale tego roku o 2,5-3,0 proc. rdr wobec 2,1 proc. rdr w I kwartale – napisali analitycy Merrill Lyncha. Według nich należy liczyć się z tym, że średnia rynkowa prognoza wzrostu, zakładająca, iż PKB za 2005 rok wzrośnie o 4,3 proc. rdr zostanie zapewne skorygowana w dół do 3,0-3,5 proc. rdr.

► Ogólny klimat koniunktury w czerwcu w budownictwie poprawił się dzięki szybszemu niż w ubiegłym miesiącu wzrostowi portfela zamówień i produkcji oraz poprawie sytuacji finansowej przedsiębiorstw – podał GUS.

► Ministerstwo Finansów przedstawi w lipcu br. techniczną strategię wejścia Polski do strefy euro – poinformował wiceminister finansów Grzegorz Stanisławski.

czy przedmiotowy budynek jest budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym w rozumieniu art. 3 pkt 2a Prawa budowlanego. Ustalenie takie jest nie tylko zbędne, lecz również bezprzedmiotowe pod względem prawnym, gdyż pojęcie budynku mieszkalnego jednorodzinnego zostało zdefiniowane dopiero ww. ustawą z 27 marca 2003 r. (dodano art. 3 pkt 2a Prawa budowlanego) i nie ma ono znaczenia dla oceny prawidłowości (zgodności z prawem) wcześniej wydanej decyzji o pozwoleniu na budowę, zatwierdzającej projekt budowlany, jak również dla oceny zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym.

Należy jednak dodać, że w świetle przepisu § 213 rozporządzenia ministra gospodarki przestrzennej i budownictwa z 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 15, poz. 140 z późn. zm.) przedmiotowy budynek nie był objęty wymaganiami dotyczącymi klasy odporności pożarowej budynków.

Odpowiadając na inne pytania, należy stwierdzić, że:

1. Przepisy rozporządzenia ministra gospodarki przestrzennej i budownictwa z 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 15, poz. 140 z późn. zm.), obowiązującego w dniu wydania pozwolenia na budowę, **nie określały odległości od granicy działki otworów okiennych lub drzwiowych usytuowanych w ścianie prostopadłej do granicy.** Minimalna odległość (4 m) musiała być jedynie zachowana w stosunku do tej granicy działki, w stronę której była zwrócona ściana z otworami okiennymi lub drzwiowymi.
2. Zgodnie z art. 45 ust. 1 Prawa budowlanego „Dziennik budowy stanowi urzędowy dokument przebiegu robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót (...)”. Jednak w rozumieniu przepisów art. 76 Kodeksu postępowania administracyjnego, **dziennik budowy**

nie stanowi dokumentu urzędowego, czyli takiego dokumentu, który stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo stwierdzone, jeżeli został on sporządzony przez odpowiedni organ (podmiot), działający w określonym zakresie. Wobec powyższego należy uznać, że zastosowanie do dziennika budowy nazwy „dokument urzędowy” wskazuje, że ustawodawca chciał nadać temu dokumentowi szczególny charakter w zakresie potwierdzania zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót. Jest zatem uprawniony pogląd, **że wpisy w dzienniku budowy w sposób wystarczający potwierdzają dokonanie określonych czynności, jeżeli przepisy prawa nie przewidują ich innego udokumentowania** (np. nie został ustanowiony inspektor nadzoru inwestorskiego, który m.in. sprawdza i odbiera roboty budowlane ulegające zakryciu).

► KONRAD ŁACIŃSKI

Specjalista w zakresie prawa budowlanego

Czy Zamawiający żąda za wiele?

Jestem Kierownikiem Budowy w Przedsiębiorstwie Eksploatacji Ulic i Mostów, proszę o pomoc w rozstrzygnięciu problemu powstałego na jednej z realizowanych przeze mnie budów.

Urząd Miejski, dla którego realizujemy większość umów o roboty budowlane, zawartych na podstawie postępowania przetargowego prowadzonego według ustawy – Prawo zamówień publicznych, każdorazowo dołącza do SIWZ (Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia) tzw. przedmiar robót, określający szczegółowo zakres rzeczowy i asortyment prac. Wymaga przy tym, aby kosztorys ofertowy został opracowany dokładnie według podanego przedmiaru.

Po wygranu przetargu i podpisaniu umowy na realizację zadania bardzo często okazuje się, że niektórych szczegółów podanych w dokumen-

tacji technicznej po prostu nie ujęto w przedmiarze, albo zapisy z przedmiaru nie odpowiadają szczegółom podanym w dokumentacji technicznej. Ostatnio okazało się, że przedmiar, załączony do dokumentacji przetargowej, wymagał skalkulowania podbudowy o grubości 15 cm, natomiast przekrój konstrukcyjny w dokumentacji ten wymiar określa jako 20 cm. Zamawiający, powołując się na dokumentację, żąda od nas ułożenia podbudowy gr. 20 cm za cenę podbudowy gr. 15 cm – czyli podanej w ofercie. Innym razem, w obowiązującym na przetarg przedmiarze robót, w ogóle nie wystąpiła pozycja „wykonanie drenażu”. Jednak

na jednym z rysunków w projekcie technicznym wkreślono drenaż i na tej podstawie Zamawiający żąda od nas jego nieodpłatnego wykonania. Jesteśmy zbulwersowani takim podejściem do problemu, ponieważ koszt drenażu przekroczy 48000 zł.

*Zamawiający, jako uzasadnienie swojego stanowiska podaje argument, że na etapie składania oferty mogliśmy zwrócić się z prośbą o wyjaśnienie rozbieżności między grubością podaną w przedmiarze i w dokumentacji technicznej oraz spytać, dlaczego w przedmiarze nie ma drenażu, skoro na jednym rysunku w projekcie został on naniesiony. Twierdzi też, że musimy ponieść konsekwencje takiego niedopatrzenia. **Uważam, że w trakcie analizy materiałów przetargowych – mimo ogromnej staranności – wyłapanie wszystkich niedociągnięć dokumentacji jest po prostu niemożliwe,***

co wykorzystuje Zamawiający, argumentując to troską o finanse publiczne. Moje stanowisko i jednocześnie stanowisko firmy jest następujące:

1. Sposób przygotowania kosztorysu ofertowego został jednoznacznie określony przez Zamawiającego zapisem: „kosztorys ofertowy w formie uproszczonej (zawierający liczbę robót, cenę jednostkową oraz wartość pozycji), obejmujący wszystkie pozycje przedmiarów robót (załączniki nr 17-25), wypełnioną tabelę zawierającą koszty związane z prowadzeniem inwestycji...”

Z przytoczonego zapisu wynika, iż w zakresie rodzaju i liczby robót objętych postępowaniem przetargowym decyzję podjął Zamawiający przez dołączenie do SIWZ kompletu przedmiarów robót na poszczególne branże.

W związku z tym oferta naszego przedsiębiorstwa (jak też oferty pozostałych uczestników przetargu) **nie obejmowała ułożenia drenażu, ponieważ taki element w przedmiarze nie było**. Gdybyśmy go ujęli w swojej ofercie, z pewnością zostałaaby odrzucona jako nieodpowiadająca treści SIWZ.

2. W związku z przyjętą przez Zamawiającego zasadą sporządzania kosztorysów ofertowych na podstawie opracowanych przez Zamawiającego przedmiarów robót, wszelkie nasze ewentualne zapytania odnoszące się do rozbieżności technicznych (technologicznych) stwierdzonych w przedmiarach robót, natomiast nie do elementów, których nie ma w przedmiarze.

Uznajemy bowiem, że Zamawiający z wiadomych sobie powodów, z którymi niekoniecznie chce się z nami dzielić, zawsze ma prawo zrezygnować z niektórych robót, lub ich wykonanie objąć odrębnym postępowaniem.

3. Zamawiający, przyjmując naszą ofertę na budowę ulicy X przyjął jednocześnie ściśle określony zakres rzeczowy robót, zgodny ze swoimi wy-

magianami opisanymi w przedmiarze, za dokładnie podaną cenę ofertową. To oznacza, że Zamawiający **nie może domagać się od Wykonawcy, w ramach ceny umownej, wykonania jakichkolwiek innych robót ponad wskazane w przedmiarach**.

Jeśli Zamawiający uważał, że drenaż należy wykonać, to powinien być nam zlecony jako tzw. roboty dodatkowe, za dodatkowym wynagrodzeniem. Moim zdaniem, żądanie wykonania wszystkich robót objętych dokumentacją techniczną w ramach ustalonego wynagrodzenia może być zasadne tylko w przypadku, gdy Oferent sam określa na podstawie projektu liczbę robót, a Zamawiającemu oferuje określoną kwotę ryczałtową za całość zadania. Jednocześnie uważam, iż brak reakcji Wykonawcy (uszczegółowienia, dopytywania) na etapie sporządzania oferty według przedmiaru Zamawiającego, nie może być wykorzystywany w celu zmuszania go do wykonania prac, o które nie zapytał. Upowszechnienie takiej praktyki mogłoby w konsekwencji prowadzić do świadomego „przycinania” przedmiarów przekazywanych Oferentom w nadziei, że zawsze znajdą się takie roboty, o które nikt nie zapyta, a więc będzie okazja do wymuszenia ich za darmo.

Obawiam się, że w przypadku wymuszenia wykonania drenażu za darmo, będzie to bardzo niebezpieczny precedens umożliwiający upowszechnienie takich praktyk w przyszłości.

Przedstawiony przez Czytelnika problem należy rozważyć w dwojakim aspekcie.

1. **Jak brzmi zapis w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia** w kwestii dotyczącej „sposobu obliczenia ceny oferty” i co jest w tym konkretnym przypadku podstawą do obliczenia ceny (kosztorysu ofertowego)?

► Proces inwestycyjny przy budowie przyłącza gazowego trwa w Polsce około siedmiu miesięcy, a w krajach Europy Zachodniej od 3 dni do 3 tygodni - poinformował Andrzej Barczyński ze Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego.

► Specjalistyczne firmy amerykańskie zawierają alians strategiczny w celu opracowywania innowacyjnych technologii wodnych dla rynków globalnych. Firmy potężną swoje zaawansowane technologie membranowe i rozwiązania z zakresu separacji cieczy, które znajdują zastosowanie na nowych rynkach, między innymi na rynkach zajmujących się odsalaniem, przygotowywaniem wody do ponownego użycia i wodami wodociągowymi. Szeroki zakres technologii i usług oferowanych przez obie firmy ma na celu zaspokojenie szybko wzrastającego zapotrzebowania na czystą wodę przeznaczoną do picia, nawadniania i do celów przemysłowych.

► Jak podaje Związek Banków Polskich, w pierwszym kwartale bieżącego roku banki udzieliły około 35 tysięcy kredytów mieszkaniowych - o 16 procent więcej niż w pierwszym kwartale ubiegłego roku. O ponad miliard złotych wzrosła wartość udzielonych kredytów, co oznacza, że kredytobiorcy pożyczają coraz większe kwoty.

► „Rzeczpospolita” informuje, że przedsiębiorcy coraz częściej kwestionują decyzje zapadające przy przetargach na zamówienia publiczne. Coraz więcej wyroków zapada też na ich korzyść. Liczba odwołań do arbitrow rozstrzygających spory o zamówienia publiczne rośnie lawinowo. Do 17 czerwca tego roku było ich już 60 procent więcej niż w tym samym okresie ubiegłego roku. Odpowiedzialni za zamówienia skarżą się, że firmy mają za dużo uprawnień, które nierzadko są wykorzystywane do celowego torpedowania przetargów. Urzędnicy ostrzegają, że właśnie z tego powodu mogą nam przepadać pieniądze z Unii Europejskiej. Środki, które nie zostaną wydane w określonym czasie, trzeba będzie oddać. Dziennik zwraca jednak uwagę, że skoro przy przetargach popełniane są błędy, arbitrom nie pozostaje nic innego, jak unieważnić cały przetarg.

► Według Dziennika Łódzkiego budowa autostrady A2 na odcinku Stryków- Konin jest opóźniona i istnieje poważne ryzyko, że nową drogą z Łodzi do Poznania nie pojedziemy w listopadzie, ale dopiero latem 2006 roku.

► Wartość kontraktów na realizację zamówień publicznych w 2004 r. wyniosła około 38,5 mld zł - wynika ze „Sprawozdania z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2004 r.”, przekazanego przez Urząd Zamówień Publicznych.

2. **Jaki typ wynagrodzenia został zaproponowany w projekcie, a następnie został przyjęty w umowie** o wykonanie robót budowlanych (wynagrodzenie kosztorysowe, wynagrodzenie ryczałtowe czy wynagrodzenie przez wskazanie podstaw jego ustalenia)?

Rozważając pierwszą kwestię – z treści cytowanego przez Czytelnika zapisu wynika, że: „kosztorys ofertowy w formie uproszczonej (zawierający liczbę robót, cenę jednostkową oraz wartość pozycji), obejmujący wszystkie pozycje przedmiarów robót (załączniki 17-25), wypełnioną tabelę zawierającą koszty związane z prowadzeniem inwestycji...” stał się podstawą do ustalenia wynagrodzenia określonego w umowie.

Co prawda z pisma nie wynika, o jaką „tabelę” i jakie inne „koszty związane z prowadzeniem inwestycji...” chodzi, to jednak **należy przypuszczać, że mamy tu do czynienia z określeniem, że podstawą do sprecyzowania wynagrodzenia jest konieczność dokonania wyceny dostarczonego przez Zamawiającego przedmiaru robót.**

Nie wiemy, czy Wykonawca wraz z SIWZ otrzymał, obok przedmiaru, również pozostałą dokumentację projektową (projekt budowlany, projekty wykonawcze) oraz specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót.

Zgodnie z ustawą – Prawo zamówień publicznych opis przedmiotu zamówienia na roboty budowlane dokonywany jest za pomocą „dokumentacji projektowej” i „Specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót”.

Dokumentacja projektowa zgodnie z rozporządzeniem ministra infrastruktury z 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej specyfikacji technicznych (Dz. U. z 2004 r. nr 202, poz. 2072) składa się z:

- projektu budowlanego,
- projektów wykonawczych,
- przedmiaru robót,

– informacji bioz (gdy jej opracowanie jest wymagane według innych przepisów).

Jeżeli wraz z przedmiarem Wykonawca otrzymał pozostałe opracowania, to powinien sprawdzić poprawność wyliczeń w przedmiarze z projektami wykonawczymi, a także kompletność opisanych w przedmiarze robót. Przed złożeniem oferty powinien wyjaśnić ewentualne rozbieżności między zapisami w przedmiarze a projektem.

Jeżeli Wykonawca otrzymał tylko przedmiar i nie mógł dokonać porównań z projektami wykonawczymi, to przy tak wycenionym przedmiarze wszystkie roboty w nim niewymienione powinny być przez Zamawiającego zamówione dodatkowo.

W kwestii drugiej, tj. rodzaju zapisanego w umowie wynagrodzenia, **w przypadku wynagrodzenia kosztorysowego** – jeżeli podstawą obliczenia wynagrodzenia był „wyceniony przedmiar robót”, to nie ma przeszkód by roboty nieujęte w przedmiarze były dodatkowo zlecone Wykonawcy do wykonania przez Zamawiającego.

Nie może w takim przypadku Zamawiający żądać od Wykonawcy wykonania robót nieujętych w przedmiarze, bez dodatkowego za nie wynagrodzenia.

Sytuacja się zmienia, gdy mamy do czynienia z zapisanym w umowie **wynagrodzeniem ryczałtowym.**

Istotę wynagrodzenia ryczałtowego określa art. 632 § 1 k.c. Z tej normy prawnej wynika, że jest to należność ostatecznie ustalona w konkretnej kwocie w chwili zawarcia umowy.

Umowne ustalenie wynagrodzenia ryczałtowego polega zatem na uzgodnieniu, ostatecznego w zasadzie, wynagrodzenia bez względu na rzeczywisty nakład pracy Wykonawcy i inne nakłady, które okażą się konieczne do uzyskania określonego w umowie rezultatu w postaci wykonanych robót.

Należy stwierdzić, że Zamawiający

nie może żądać obniżenia wynagrodzenia nawet w sytuacji, gdy koszty wykonania danych robót lub ich określonej części okazałyby się mniejsze ani też Wykonawca domagać się jego podwyższenia.

W ramach ryzyka założonego w formie wynagrodzenia ryczałtowego Zamawiający, mimo w istocie mniejszych kosztów wykonania robót (lub ich części), ma obowiązek poniesienia takich kosztów wykonania robót oraz innych prac (tj. zapłaty Wykonawcy), jakie były przewidziane w umówionym wynagrodzeniu ryczałtowym.

Należy stwierdzić, że niezależnie od tego, jaki był rzeczywisty nakład pracy i inne nakłady Wykonawcy na wykonanie przedmiotu umowy o roboty budowlane, przewidziane w umowie (w tym nakłady na poszczególne elementy świadczenia Wykonawcy określone umową), Zamawiający ma obowiązek zapłaty Wykonawcy wynagrodzenia w umówionej formie ryczałtowej oraz w umówionej wysokości.

Wynagrodzenie w formie ryczałtu stanowi zatem zaspokojenie roszczenia przyjmującego zamówienie na wykonanie robót Wykonawcy – o wynagrodzenie za wykonanie tych robót i to nie tylko wówczas, gdy w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów wykonania, lecz także wtedy, jeżeli okoliczności te dałyby się przewidzieć, ale strony nie uwzględniły ich w dostatecznej mierze.

Ryczałt zabezpiecza zatem Zamawiającego przed podwyższeniem wynagrodzenia i pod tym względem zawierać może ryzyko dla przyjmującego zamówienie Wykonawcy. Z drugiej jednak strony zawiera on także pewien element ryzyka dla Zamawiającego. Gwarantuje bowiem przyjmującemu zamówienie, czyli Wykonawcy, możliwość uzyskania pełnego wynagrodzenia, chociażby koszty wynagrodzenia okazały się mniejsze w odnie-

sieniu do całości lub części świadczenia wykonanego przez Wykonawcę.

(W przedmiocie istoty i skutków wynagrodzenia w formie ryczałtu patrz:

1) Kodeks cywilny. Komentarz, tom 2. Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1972 r. s. 1394-1395.

2) Komentarz do Kodeksu cywilnego, Księga Trzecia. Zobowiązania, tom 2. Wydanie 4 zmienione, Wydawnictwo Prawnicze „Lexis-Nexis”, Warszawa 2002 r., s. 162, Komentarz do art. 632 §1 k.c.).

Stąd w przypadku wynagrodzenia ryczałtowego rozszczenie dodatkowe Wykonawcy nie może mieć miejsca i nie ma znaczenia, czy dane roboty lub prace były czy też nie były objęte dostarczoną Wykonawcy, w dacie zawarcia umowy, dokumentacją projektową (w tym przypadku w przedmiarze).

Rozważania powyższe oparte zostały jedynie na wyżej cytowanym piśmie.

Dla pełnego obrazu należałoby przeanalizować treść Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, w części dotyczącej „opisu przedmiotu zamówienia”, tj. dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót oraz „sposobu obliczenia ceny oferty”, a także zapisów w umowie, w części dotyczącej rodzaju wynagrodzenia umownego.

Aby rozwiązać zaistniały problem, powinna zostać opracowana opinia prawna, w oparciu o którą strony będą mogły znaleźć wyjście z opisanej wyżej sytuacji.

► **OLGIERD SIELEWICZ**

Ekspert z zakresu zamówień publicznych

Obowiązki Inżyniera Kontraktu

Jestem absolwentem Politechniki Gdańskiej – Wydział Inżynierii Środowiska.

Dostałem ofertę pracy na stanowisku Inżyniera Kontraktu (pół roku szkolenia w Hiszpanii, potem 2 lata pracy na budowach w Polsce).

Proszę o wyjaśnienie na czym polega taki system pracy, jakie czekają mnie obowiązki, jakim wymaganiom muszę sprostać? (M.O.)

W pierwszej kolejności należy ustalić, w jakiej roli występuje firma hiszpańska na rynku polskim, czy jako inwestor czy jako wykonawca, albowiem od tego zależy, jakie funkcje na kontraktach realizowanych w Polsce będzie mogła pełnić kadra tej firmy.

Jeżeli firma hiszpańska bądź jej oddział w Polsce występuje jako wykonawca, to na kontraktach realizowanych wg zasad FIDIC-2000 autor listu będzie mógł pełnić funkcję co najwyżej Przedstawiciela Wykonawcy, ewentualnie inną funkcję techniczną, jak Kierownik Budowy, o ile posiada stosowne uprawnienia budowlane.

Jeżeli natomiast firma hiszpańska bądź

jej oddział w Polsce, występuje jako inwestor – Zamawiający, to wówczas na kontraktach realizowanych wg zasad FIDIC-2000, czytelnik będzie mógł pracować na stanowisku Inżyniera Kontraktu na podstawie Subklauzuli 3.1 FIDIC-2000.

Więcej informacji na temat kadry zatrudnianej na kontraktach i jej uprawnień można znaleźć w cyklu artykułów „Inżynier Kontraktu” publikowanych w „Inżynierze Budownictwa”, a w szczególności w IB 2/05.

► **MAREK BRZEZIŃSKI**

Inżynier Kontraktu

► „Życie Warszawy” dotarło do raportu na temat strat, jakie poniesie Polska przy budowie autostrad, w związku ze zmianą prawa o ochronie środowiska. Dokument opracowany przez ekspertów Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, wskazuje na gigantyczne opóźnienia w programie autostradowym oraz konieczność ponownego opracowania ponad 100 wstępnych projektów zaplanowanych już inwestycji drogowych. „Według moich danych, Polska tylko w związku z koniecznością opracowania drugi raz tych samych projektów straci co najmniej 200 mln zł” – mówi Janusz Piechociński, szef sejmowej Komisji Infrastruktury. Tymczasem minister środowiska Tomasz Podgajnik wyjaśnia, że to Unia Europejska zaleciła nam przyjęcie takich rozwiązań i nie zastosowanie się do nich mogłoby grozić utratą środków na budowę dróg.

Prawo do decyzji lokalizacyjnej autostrad zostało przesunięte z resortu infrastruktury do ministerstwa ochrony środowiska. Wiceminister infrastruktury Jan Kurylczyk liczy jednak na dobrą współpracę obu resortów.

W myśl nowej ustawy o ochronie środowiska konieczność przygotowania raportu oddziaływania na środowisko i kilku wariantów przebiegu budowy będzie dotyczyła wszystkich inwestycji liniowych a więc nie tylko dróg, ale rurociągów i linii energetycznych.

► Wraz z latem zaczął się okres największej liczby wypadków na budowach. Na wszystkich kontrolowanych w ubiegłym roku budowach przewody elektryczne nie były zabezpieczone przed uszkodzeniem. Na kilku placach budów robotnicy pracowali niemal bez żadnej ochrony indywidualnej. Inspekcja Pracy ma jednak niewielkie pole działania - nie może kontrolować inwestycji prowadzonych „systemem gospodarczym”. Jeśli ktoś buduje dom razem ze szwagrem i wynajętą „ekipą” i nie stwarza przy tym zagrożenia dla otoczenia, to pracuje na własne ryzyko, a jest ono duże. Np. w 2004 roku tylko w Małopolsce w wyniku wypadków na budowach zginęły 24 osoby.

► W trzecim kwartale tego roku Polimex Mostostal Siedlce spodziewa się sfinalizowania przejścia większościowego pakietu akcji katowickiego Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych, jednej z wiodących firm budownictwa drogowego w Polsce - poinformował prezes Polimexu, Konrad Jaskóła.

► Specjalna Strefa Ekonomiczna w Krakowie o charakterze parku technologicznego została powiększona o prawie 3,5 hektara. Na terenach tych znajdują się dwa budynki biurowe; planuje się budowę kolejnych - poinformował prezes spółki zarządzającej strefą Krzysztof Krzysztofiak.

Emigracja podatkowa

Od 12 lat prowadzę działalność gospodarczą. Większość robót wykonuję jako podwykonawca wielkich firm budowlanych (zagranicznych, bo przecież polskich już nie ma) i nie narzekam. Narzekam natomiast na polski system fiskalny, który w moim przekonaniu jest restrykcyjny, traktuje przedsiębiorcę jak potencjalnego oszusta i jest nieprzyjazny. Rozumiem, że podatki trzeba płacić, ale czy aż takie? Proszę o informację na temat oficjalnego stanowiska przedstawicieli organów fiskalnych w kwestii tzw. rajów podatkowych (najlepiej z podaniem podstawy prawnej) i sposobu postępowania wobec przedsiębiorców, którzy zdecydują się na zmianę miejsca płacenia podatków od prowadzonej w Polsce działalności. (Z.T.)

Czym są raje podatkowe?

Minister Finansów, wydając rozporządzenie z 11 grudnia 2000 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową (Dz. U. nr 115, poz. 1203) oparł się na wynikach prac w zakresie identyfikacji krajów i terytoriów stosujących szkodliwe praktyki podatkowe przeprowadzonych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Podstawą podjętych prac ustawodawczych w tym zakresie był raport OECD z 26 czerwca 2000 r. pt. „Progress in Identifying and Eliminating Harmful Tax Practices”, zawierający listę krajów i terytoriów posiadających szkodliwe systemy podatkowe, dzieląc je na dwie kategorie: obszary, których system w całości może być uznany za „szkodliwy” (tzw. „raje podatkowe”) oraz obszary, w ramach których tylko niektóre elementy systemu podatkowego mogą być uznane za niekorzystne dla innych systemów podatkowych.

Do grupy „rajów podatkowych” zostały zaliczone kraje i terytoria, w systemach których stwierdzono występowanie następujących czynników:

1) brak opodatkowania lub bardzo niskie opodatkowanie;
2) nierówne podatkowe traktowanie dochodów uzyskiwanych ze źródeł położonych na terytorium danego państwa w stosunku do dochodów „przetransferowanych” do tego kraju, przy uprzywilejowaniu opodatkowaniu tych ostatnich;

3) brak przejrzystości przepisów podatkowych, w związku z czym niektóre podmioty mogą korzystać, na niejasnych zasadach, ze szczególnych przywilejów podatkowych;

4) niechęć administracji danego kraju do uczestniczenia w wymianie informacji podatkowych (a także złagodzenia przepisów o tajemnicy bankowej), tj. odmowa udzielenia informacji administracjom innych państw o dochodach przetransferowanych do takiego kraju przez osoby mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w innym państwie. Takie podejście, poza tym że stwarza możliwości uchylania się od opodatkowania w państwie rezydencji, pozwala również na legalizację dochodów pochodzących z działalności przestępczej (tzw. „pranie brudnych pieniędzy”);
5) minimalna wysokość inwestycji lub szczególnie niski poziom zatrudnienia w stosunku do wartości dokonywanych transakcji.

Kraje i terytoria, których systemy podatkowe charakteryzują się ww. cechami zostały, zgodnie z raportem OECD, zaliczone do grupy „rajów podatkowych” wymienionych w § 1 rozporządzenia ministra finansów z 11 grudnia 2000 r.

Uwzględniając zmiany w katalogu państw i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową, które zostały zawarte w najnowszym raporcie OECD pt. „2004 Progress Report”, minister finansów 16 maja 2005 r. wydał dwa rozporządzenia w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję po-

datkową dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych (Dz.U. nr 94, poz. 790) i prawnych (Dz. U. nr 94, poz. 791).

W jaki sposób traktowane są przez polski system podatkowy spółki „emigrujące” do „rajów podatkowych”?

Zgodnie z art. 4 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654 z późn. zm.) podatnicy, jeżeli mają siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu w Polsce od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania (tzw. nieograniczony obowiązek podatkowy). Oznacza to, iż podatnik, który zmierza do zmiany swojej „rezydencji podatkowej”, przestanie być uznawany za podlegającego nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w Polsce, jeżeli przeniesie swoją siedzibę lub miejsce zarządu do innej jurysdykcji podatkowej. Przeniesienie „rezydencji podatkowej” wiązać się więc będzie w praktyce z likwidacją spółki w Polsce (z czym wiąże się obowiązek dopełnienia szeregu wymogów dokumentacyjnych i informacyjnych, jak np. poinformowanie o tym fakcie urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zarządu podatnika, wykreślenie z rejestru spółek handlowych, itd.). Ponadto należy zaznaczyć, iż z punktu widzenia obowiązków podatkowych, które mogą powstać w związku z likwidacją spółki w Polsce, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, wspólnicy spółki podlegać będą opodatkowaniu, na zasadach określonych w ustawie, w zakresie dochodu z tytułu umorzenia udziałów (akcji) spółki oraz wartości majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej. Natomiast zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wspólnicy podlegają opodatkowaniu od przychodów z tytułu podziału majątku likwidowanej spółki, na zasadach określonych w tej ustawie. W przypadku zmiany „rezydencji podat-

kowej” podatnika, bez względu na to, czy podatnik stał się rezydentem kraju lub terytorium zaliczonego do grupy tzw. „rajów podatkowych” czy innego kraju, zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy, podatnik będzie podlegał obowiązkowi podatkowemu w Polsce od tych dochodów, które osiągnęły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku spółek oznacza to, iż sam fakt przeniesienia siedziby lub zarządu na terytorium tzw. „raju podatkowego” nie spowoduje braku powstawania obowiązków podatkowych nierezydentów, jeżeli osiągają oni dochody ze źródeł położonych w Polsce. Z takim przypadkiem będziemy mieli do czynienia, w sytuacji gdy podatnik, będący nierezydentem prowadzić będzie działalność

gospodarczą w Polsce za pomocą położonej w Polsce stałej placówki (zakładu). W takim przypadku, podatnik, mimo że jest rezydentem podatkowym innego państwa, w Polsce podlegać będzie opodatkowaniu z tytułu dochodów uzyskanych w wyniku działalności gospodarczej prowadzonej za pośrednictwem tej stałej placówki (zakładu). W świetle powyższych regulacji należy zaznaczyć, iż fakt „emigracji” za granicę nie powoduje ustania obowiązków podatkowych podatników, którzy wciąż prowadzą działalność gospodarczą w Polsce lub osiągają dochody z innych źródeł położonych na terytorium Polski.

Źródło: Ministerstwo Finansów

► Pikieta pod Sejmem

Czy inwestorzy indywidualni otrzymają obiecany przez rząd częściowy zwrot podatku VAT? Wszystko zależy od postów.

Projekt nowelizacji ustawy o podatku VAT od towarów i usług czeka od roku na uchwalenie przez Sejm. Jeżeli postowie go zatwierdzą, osoby budujące bądź remontujące swoje domy lub mieszkania będą mogły odzyskać część podatku VAT, zapłaconego z tytułu zakupu materiałów budowlanych. Zgodnie z projektem, będzie to różnica między 7%, a 22% stawką podatku. Kompensatę inwestorzy otrzymaliby po przedłożeniu urzędowi skarbowemu faktur wystawionych po 1 maja 2004 roku. *Rok temu, gdy rząd wprowadzał 22-procentowy VAT na materiały budowlane, obiecał rekompensatę tej podwyżki. Jak mamy wyjść z zapaści w branży budowlanej, skoro decydenci mają nas w nosie? Dlatego też postanowiliśmy zorganizować protest na Wiejskiej. Uznaliśmy, że o tak poważnej sprawie będziemy mówić w niekonwencjonalny sposób. Może to w końcu obudzi ustawodawców?* – powiedział Roman Nowicki, przewodniczący Kongresu Budownictwa.

Pikieta zorganizowano 29 czerwca br., miała ona formę happeningu. Orkiestra z Cmielnej

wykonała, specjalnie dla postów i senatorów, tango „Ta ostatnia niedziela” i melodię z filmu „Titanic”, warszawscy studenci zbudowali szafasy dla bezdomnych i ścianę placzu mieszkaniowego, z wizerunkiem premiera Marka Belki. Zorganizowali też „biuro” promes paszportowych dla młodych, którzy z braku perspektyw na mieszkanie i pracę chcą opuścić Polskę. (red.)

Fot. Arch. ATLAS

► Około 119 mln euro rozdysponował resort infrastruktury, począwszy od 2004 r., na inwestycje związane z rozwojem portów morskich – poinformował wiceminister infrastruktury Witold Górski. Pieniądze te są częścią środków unijnego Sektorowego Programu Operacyjnego – Transport na lata 2004–2006. Łącznie na poprawę dostępu do polskich portów od strony lądu i morza oraz na rozwój ich infrastruktury przeznaczono około 320 mln euro.

► Szwedzki koncern NCC podpisał kontrakt na modernizację i budowę odcinka drogi nr 10 pomiędzy Szczecinem a Stargardem Szczecińskim.. Wartość kontraktu, który ma być zrealizowany w przyszłym roku, przekracza 68 mln zł.

Roboty obejmują 10-kilometrowy odcinek drogi w okolicach Kobylanki. Standard tego odcinka ma być podniesiony do standardu drogi ekspresowej. Powstaną na nim dwa wielopoziomowe skrzyżowania oraz pięć wiaduktów. Przewiduje się min. przebudowę sieci elektrycznej, położenie 120 tys. ton asfaltu i zasadzenie 2,5 tys. drzew.

Prace wykonywać będzie należąca do koncernu firma NCC Roads i Polen działająca w Polsce i zatrudniająca polski personel.

NCC jest jednym z największych skandynawskich koncernów budowlanych zajmujących się m.in. budownictwem mieszkaniowym, przemysłowym i budową dróg. W ubiegłym roku obroty NCC przekroczyły równowartość 22 mld zł, a zatrudnienie wyniosło 22 tys. osób. NCC od kilku lat rozwija swój potencjał w Polsce, głównie w dziedzinie budownictwa drogowego. Dysponuje w Polsce wytwórniami masy asfaltowej, której produkcja roczna przekracza milion ton.

► Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację w 2004 r. inwestycji wieloletnich ze środków publicznych, w zakresie infrastruktury drogowej, przejścia granicznego i służby zdrowia – wynika z przekazanej PAP informacji o wynikach kontroli tych inwestycji.

► Ze „Sprawozdania z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2004 r.” Urzędu Zamówień Publicznych wynika, że wartość kontraktów na realizację zamówień publicznych w 2004 r. wyniosła blisko 38,5 mld zł.

► Specjalna Strefa Ekonomiczna w Krakowie o charakterze parku technologicznego została powiększona o prawie 3,5 hektara. Na terenach tych znajdują się dwa budynki biurowe; planuje się budowę kolejnych – poinformował prezes spółki zarządzającej strefą Krzysztof Krzysztofiak.

Źródło : PAP

► Nowe plany miejscowe

W tabeli przedstawiono liczbę planów miejscowych, będących w opracowaniu i uchwalonych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku. Porównano dane z 10 miesięcy po wejściu w życie ustawy (11 lipca 2003 r.) do stanu z 20 miesięcy po jej wejściu w życie (31 marca 2005 r.).

Poniższe dane nie wskazują powierzchni terenów objętych planami. Okazuje się, że niektóre miasta i gminy uchwalają plany dla dużych obszarów, niekiedy dla całych gmin i sołectw, inne zaś przyjęły zasadę, że lepiej uchwalić małe, jednostkowe plany gmin i wydawać decyzje administracyjne (np. woj. dolnośląskie). Jaki procent powierzchni poszczególnych

gmin pokrywają plany miejscowe, okaże się po ogłoszeniu wyników pierwszego ogólnopolskiego badania prowadzonego na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury przez GUS. Przewiduje się, że te informacje dostępne będą w II połowie 2005 roku.

Trzeba pamiętać, że w gminach obowiązują również plany – uchwalone po 1 stycznia 1995 roku – które zgodnie z przeprowadzonym pilotażem badania statystycznego planowania miejscowego, obejmowały w dniu wejścia w życie ustawy prawie 14% powierzchni miast i gmin, a w rozbiciu na typy jednostek, w gminach wiejskich stanowiło to 15,5%, gminach miejsko-wiejskich i miastach na prawach powiatu pokrycie

osiągało wartość 11% - 12%. Największy udział powierzchni posiadających plany miejscowe jest w miastach, bo aż 27%.

Analizując relacje w użytkowaniu terenów w poszczególnych typach jednostek samorządowych, gdzie w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich dominują tereny rolnicze, a w miastach udział użytków rolnych i leśnych również nie jest mały, można powiedzieć, że stopień pokrycia planami powierzchni miast i gmin przekracza powierzchnie obecnie w zabudowie, a liczba wdrożonych procedur planistycznych na podstawie ustawy z 2003 roku, znacząco wzrasta. (red.)

Źródło: www.mi.gov.pl

Lp.	Województwo	Liczba zawiadomień o przystąpieniu do sporządzenia planów miejscowych		Liczba planów miejscowych znajdujących się w uzgodnieniach		Liczba planów miejscowych uchwalonych	
		Stan na 12.05.2004	Stan na 31.03.2005	Stan na 12.05.2004	Stan na 31.03.2005	Stan na 12.05.2004	Stan na 31.03.2005
1	Dolnośląskie	209	489	51	359	4	842
2	Kujawsko-Pomorskie	108	257	30	123	0	57
3	Lubelskie	72	134	10	29	1	24
4	Lubuskie	54	126	10	77	2	85
5	Łódzkie	118	224	9	70	1	21
6	Małopolskie	196	269	73	297	5	148
7	Mazowieckie	147	501	11	252	1	99
8	Opolskie	49	96	38	75	5	45
9	Podkarpackie	62	201	15	152	0	31
10	Podlaskie	36	140	10	160	1	60
11	Pomorskie	448	779	55	311	5	196
12	Śląskie	226	678	132	478	14	88
13	Świętokrzyskie	34	82	4	30	1	6
14	Warmińsko-Mazurskie	105	204	20	137	0	92
15	Wielkopolskie	313	704	55	260	1	163
16	Zachodniopomorskie	125	280	22	81	7	36
		2302	5164	545	2891	48	1993

Źródło: Ministerstwo Infrastruktury na podstawie informacji z urzędów wojewódzkich

► Kontrole wyrobów budowlanych w 2004 r.

Ustawą o wyrobach budowlanych, obowiązującą od 1 maja 2004 r., stworzono podstawy prawne i organizacyjne systemu nadzoru rynku wyrobów budowlanych. Z chwilą utworzenia Departamentu Wyrobów Budowlanych w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego oraz wydziałów kontroli wyrobów budowlanych w wojewódzkich inspektoratach nadzoru budowlanego, kontrolowano wyroby budowlane wprowadzone do obrotu. W 16 województwach zorganizowano 48 dwuosobowych zespołów kontrolnych.

W 2004 r. przeprowadzono 1054 kontrole podmiotów: 500 producentów i 552 sprzedawców.

Skontrolowano ogółem 2158 wyrobów budowlanych, w tym:

- 1946 wyrobów oznakowanych znakiem budowlanym B,
- 212 wyrobów oznakowanych CE.

Niewiele kontroli wyrobów budowlanych oznakowanych CE, wynika z małej liczby wyrobów budowlanych, wprowadzanych na nasz rynek w systemie europejskim (ponad 90% wyrobów budowlanych na polskim rynku jest wprowadzonych do obrotu w systemie krajowym). Ponadto obowiązek znakowania CE lub znakiem budowlanym B, zgodnie z obowiązującymi przepisami ma charakter fakultatywny i producenci wprowadzając wyroby budowlane na rynek krajowy, z reguły wybierają znak budowlany. Na 2158 skontrolowanych wyrobów budowlanych:

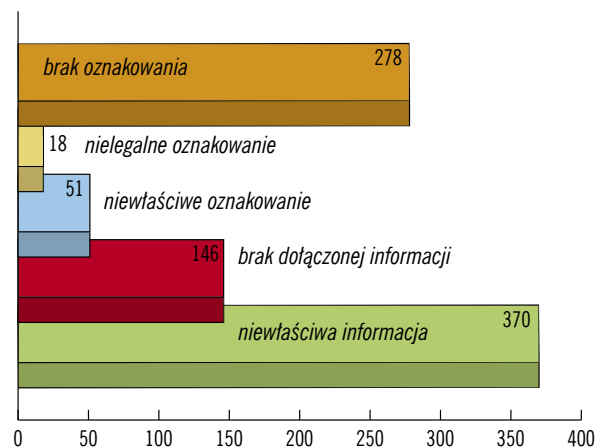
- 81% to wyroby nieobjęte harmonizacją, oznakowane B,
- 18% to wyroby objęte harmonizacją (zgodnie ze zharmonizowaną europejską normą wyrobu lub europejską aprobatą techniczną), z czego 212 oznakowanych było CE oraz CE i B, a 177 tylko znakiem budowlanym,
- 1% to wyroby nieobjęte harmonizacją do jednostkowego stosowania i wyroby regionalne.

Przeprowadzone kontrole koncentrowały się na wyrobach wysokiego ryzyka (mających najistotniejsze znaczenie dla spełniania przez obiekty budowlane wymagań podstawowych, określonych w art. 5.1. Prawa budowlanego). Kontrolowano również wyroby kwestionowane przez użytkowników i konsumentów, w tym także nieujęte w planie kontroli GINB.

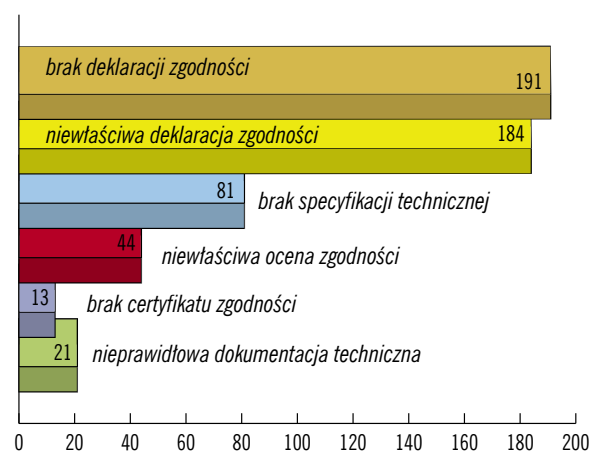
Zakres i waga stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowości jest różna. Od uchybień, które mogą być usunięte przez kontrolowany podmiot, do poważniejszych, wskazujących na możliwość powstania zagrożeń związanych ze stosowaniem danego wyrobu (np. dokonanie przez producenta niewłaściwej oceny zgodności). W przypadkach poważnych nieprawidłowości, wskazujących na niezgodność wyrobu budowlanego oznakowanego znakiem budowlanym B – z wymaganiami podstawowymi określonymi w art. 5.1. ustawy – Prawo budowlane, stosowane są najostrzejsze sankcje, w tym wpis do Krajowego Wykazu Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych (KWZWB). W roku ubiegłym podjęto 15 takich decyzji – 12 z nich dotyczyło producentów, a 3 sprzedawców.

Nieprawidłowości dotyczące wyrobów budowlanych stwierdzone w kontrolach prowadzonych w 2004 roku

a) kontrole oznakowania

b) kontrole dokumentów

Na podstawie ustaleń kontroli wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego, w przypadku gdy kontrolowany podmiot nie podjął dobrowolnych działań naprawczych dotyczących kontrolowanego wyrobu budowlanego (wyrobów budowlanych), wszczyna postępowanie administracyjne. Jeżeli podmiot po wszczęciu postępowania administracyjnego wykaże, że usunął stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości, wówczas organ umarza postępowanie. W przeciwnym przypadku organ wydaje decyzję administracyjną rozstrzygającą o istocie sprawy i nakładającą na strony postępowania określone obowiązki.

Strony postępowań administracyjnych wniosły do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego sześć odwołań od decyzji wydanych przez wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego. Żadna z decyzji GINB nie została zaskarżona do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

(red.)

Źródło: GUNB

Obchodom piętnastolecia działalności Izby Projektowania Budowlanego towarzyszyły dwa liczące się dla środowiska projektantów wydarzenia.

PROJEKT INŻYNIERSKI ROKU 2004

Komitet Organizacyjny przeglądu składał się z członków IPB, przedstawicieli Ministerstwa Infrastruktury i PIIB, stowarzyszeń i instytutów naukowo-technicznych oraz wydziałów budownictwa trzech politechnik.

Zespół Kwalifikacyjny pod przewodnictwem mgr. inż. Witolda Jędrzejewskiego zakwalifikował do finału Przeglądu 19 prac, z których 10 nagrodzono, a pozostałe wyróżniono.

NAGRODY GŁÓWNE

- Ministra Infrastruktury za projekt **Rozbudowa pojemności zbiornikowej w ST-1 Adamowo** opracowany przez zespół autorski PROCHEM SA

- Prezesa Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa za projekt **Most przez Dziwnę w Wolinie** opracowany przez zespół autorski TRANSPROJEKT Gdański Sp. z o.o.

- Prezesa Izby Projektowania Budowlanego za projekt **Budynek Dydaktyczno-Laboratoryjny SGGW** opracowany przez zespół autorski PROAMED Warszawa Sp. z o.o.

NAGRODY PIERWSZE

- Projekt **Stacja Prób Silników Lotniczych w Zielonce** opracowany przez zespół autorski MIASTOPROJEKT WARSZAWA SA

- Projekt **Stacja Metra A-18 „Plac Wilsona”** opracowany przez zespół autorski B.P. METROPROJEKT Warszawa Sp. z o.o. oraz AMC – Andrzej M. Chołdzyński Sp. z o.o.

- Projekt **Modernizacja platformy wiertniczej TROLL Adla Vetco Bibel** opracowany przez zespół autorski PROCHEM SA Warszawa

NAGRODY DRUGIE

- Projekt **Kolejowe Przejście Graniczne Międzyziesie – Lichkov** opracowany przez zespół autorski KOLPROJEKT Warszawa Sp. z o.o.

- Projekt **Modernizacja elewacji Gmachu KPRM w Warszawie** opracowany przez zespół autorski MAGBUD Kutno

- Projekt **Przebudowa mostu św. Rocha na Warcie w Poznaniu** opracowany przez

zespół autorski BP Komunikacyjnych Poznań Sp. z o.o. oraz PRACOWNIĘ ARCHITEKTONICZNĄ Ewy i Stanisława Sipińskich Sp. z o.o. w Poznaniu

- Projekt **Szpital w Białogardzie** opracowany przez Biuro Studiów i Projektów Służby Zdrowia PROAMED Warszawa Sp. z o.o.

Fot. Archiwa nagrodzonych firm

NAJLEPSZE FIRMY PROJEKTOWE w Polsce w latach 1990-2005

Jubileusz IPB był także okazją do przeprowadzenia specjalnego konkursu dla firm projektowych. Spośród 57 zaproszonych do udziału w konkursie dziewięć uzyskało najwyższe oceny za osiągnięcia, organizację, wyniki finansowe, politykę kadrową i socjalną. Firmy wyróżnione tytułem „Najlepszej firmy projektowej w latach 1990-2005” zdobywały nagrody w konkursach na najlepsze realizacje projektowe, są rekomendowane przez stowarzyszenia i organizacje branżowe oraz polskich i zagranicznych inwestorów, wykorzystują nowoczesne techniki pracy i uzyskały certyfikaty ISO. Do grupy tych firm należą: ENERGOPROJEKT – KATOWICE SA z Katowic, FLUOR SA z Gliwic, GAZOPROJEKT SA i POLTEGOR-projekt Sp. z o.o. z Wrocławia, PROZAP Sp. z o.o. z Puław oraz cztery spółki warszawskie: HYDROPROJEKT Sp. z o.o., KOLPROJEKT Sp. z o.o., PROCHEM SA i TRANSPROJEKT – WARSZAWA Sp. z o.o. (red.)

► Nowe władze PZITB

W Sopocie, w dniach 3-4 czerwca odbył się sprawozdawczo-wyborczy XL Krajowy Zjazd Delegatów PZITB.

Przewodniczącym Zjazdu został wybrany prof. dr hab. inż. Janusz Kawecki – Członek Honorowy PZITB.

Sprawozdanie z działalności w latach

2002-2005 przedstawił Tadeusz Nawracaj, Przewodniczący PZITB. Zjazd udzielił absolutorium ustępującemu zarządowi oraz zaprezentował projekt nowego statutu PZITB, który został ostatecznie przyjęty. Określił także kierunki działań Stowarzyszenia na lata 2005-2009.

Wiktor Piwkowski, Przewodniczący PZITB

Zjazd nadał tytuł Członka Honorowego PZITB prof. Jerzemu Ziółce, prof. Włodzimierzowi Starosolskiemu, dr. Zygmunтови Rawickiemu i Jerzemu Majewskiemu.

Nowym Przewodniczącym PZITB wybrano Wiktora Piwkowskiego, a Sekretarzem Generalnym został prof. Adam Stolarski. (red.)

Fot. P. Nitka i M. Czechowicz

► Wanna w piwnicy, nie w łazience, czyli piwnice do wykorzystania ....

Stare, głębokie piwnice w zabytkowych budynkach mają swój niepowtarzalny urok. Świetnie nadają się na kawiarnie, galerie, restauracje. Często samo wnętrze, bez konieczności dodatkowych zabiegów dekoracyjnych stwarza specyficzną atmosferę....

Najczęstszym problemem starych piwnic jest zawilgocenie, porażenie grzybem w efekcie zupełnego braku lub zużycia się izolacji poziomych i pionowych ścian. W zabudowie zwartej często nie ma możliwości odkopania ścian zewnętrznych budynków w celu odtworzenia lub wykonania izolacji pionowej. Zabezpieczenie przed wilgocią piwnic od wewnątrz musi być poprzedzone dokładną oceną stanu technicznego budynku, przyczyn zawilgocenia, pomiarami stopnia zawilgocenia ścian, rozpoznaniem stopnia zasolenia, ekspertyzą mykologiczną. Dopiero po przeanalizowaniu danych z oględzin, badań i pomiarów, można ocenić techniczną zasadność hydroizolacji pomieszczeń piwnicznych od środka, czyli wykonania izolacji typu wannowego. Często wykonanie takiej izolacji okazuje się w efekcie tańsze niż odkopywanie budynku od zewnątrz i odtwarzanie izolacji.

Prace zaczyna się od skucia wszystkich tynków wewnętrznych na ścianach w piwnicy. Należy też wykuć zwietrzałą zaprawę ze spoin między cegłami i kamieniami na głębokość do 2 cm oraz usunąć mechanicznie z powierzchni odstoniętej cegły wszelkie ślady zasoleń (np. przy użyciu szczotek drucianych). Rozkucia wymagają też wszelkie rysy, pęknięcia.

W miejscach noszących ślady porażenia grzybem, skuty tynk trzeba traktować jako odpad niebezpieczny. Ponadto w miejscach tych, po oczyszczeniu muru, przeprowadzić zabiegi odgrzybiające polegające na posmarowaniu, przy użyciu szczotki powierzchni ścian preparatem grzybobójczym, np. **Ceresit CT 99**, rozcieńczony wodą w stosunku 1:2.

Często w ścianach piwnic ujawnia się zjawisko podciągania kapilarnego, które należy przerwać przez wykonanie przepony poziomej, którą wykonuje się w ścianach zewnętrznych nieco powyżej poziomu terenu wokół budynku. W pozostałych – w poziomie posadzki. W lokalach gastronomicznych, przepisy sanitarne wymagają, by powierzchnie ścian i posadzek w pomieszczeniach zapleczka kuchennego były zmywalne. W praktyce oznacza to, że muszą być pokryte okładziną ceramiczną. W takim przypadku przeponę wykonuje się w poziomie górnej krawędzi okładziny ceramicznej. W ścianach

o zawilgoceniu do 12%, przeponę tę można wykonać metodą iniekcji grawitacyjnej przy użyciu **plynu Ceresit CO 81**, kompozycji alkalicznych krzemianów i metylosilikonianów. Zamyka on kapilary przez wytwarzanie żelu krzemionkowego i hydrofobizuje powierzchnię wewnętrzną kapilar. W przypadku zawilgocenia w przedziale 12-120%, przeponę tę należy wykonać metodą iniekcji ciśnieniowej. W tym celu nawierca się otwory o średnicy 13 - 18 mm, na głębokość o 5 cm mniejszą od grubości muru, w rozstawie co 15 cm. Powinny być tak wiercone, aby przecinały co najmniej dwie spoiny poziome między cegłami. Po wywierceniu otworów należy je starannie oczyścić ze zwiercin, zamontować w nich końcówki iniekcyjne (tzw. packery) i przystąpić do wykonywania iniekcji. Zużycie preparatu CO 81 wynosi, w zależności od struktury porów w murze, od 10 do 15 kg na 1 m² powierzchni wykonywanej przepony.

Po wykonaniu przepony, otwory po iniekcji grawitacyjnej wypełnić **zaprawą montażową Ceresit CX 15**. W przypadku iniekcji ciśnieniowej, usunąć końcówki iniekcyjne, a otwory wypełnić materiałem mineralnym **Ceresit CN 76**, a w słabszym murze – **Ceresit CR 65**. Przy zawilgoceniu murów powyżej 20% przed wykonaniem przepony należy je osuszyć, np. przy użyciu urządzeń mikrofalowych. Na powierzchni wszystkich ścian zewnętrznych poniżej wykonanej przepony poziomej oraz powierzchni ścian przeznaczonych pod okładzinę ceramiczną trzeba wyrównać mur, uzupełnić spoiny i rozkucia zaprawą cementową modyfikowaną **emulsją kontaktową Ceresit CC 81**, układaną na warstwie kontaktowej.

Warstwę kontaktową (poprawiającą współpracę „starego” muru z materiałem wypełniającym) należy przygotować poprzez zmieszanie cementu portlandzkiego z piaskiem drobnoziarnistym (do 0,4 mm) w proporcji objętościowej 1:2. Tak przygotowaną suchą mieszankę należy wymieszać z cieczą zarobową, którą stanowi roztwór emulsji kontaktowej **Ceresit CC 81** w wodzie w stosunku objętościowym 1:2. Ciecz zarobową należy dodawać do przygotowanej suchej mieszanki aż do uzyskania konsystencji farby emulsyjnej. Tak przygotowany materiał należy nanosić szczotką lub pędzlem o twardym włosiu na powierzchnię betonu warstwą o grubości około 1 mm.

Po nałożeniu warstwy kontaktowej, metodą mokre na mokre, w ciągu około godziny należy nanieść wypełnienie ubytku, a przynajmniej pierwszą jego warstwę. Ważne jest, by wypełnienie nakładać na niezwiązaną (mokrą) warstwę kontaktową.

Materiał wypełniający ubytki w murze przygotowywany jest

z zaprawy cementowej lub betonu drobnoziarnistego (w zależności od wielkości ubytku) i cieczy zarobowej, którą stanowi roztwór emulsji kontaktowej **Ceresit CC 81** w wodzie.

Zasady przygotowywania materiału wypełniającego podaje poniższa tablica:

Z kolei powierzchnie ścian powyżej przepony poziomej oraz

Rodzaj zastosowania	Uziarnienie kruszywa	Objętościowe proporcje cement : kruszywo	Proporcje CC 81 : woda	Orientacyjne zużycie CC 81
Dodatek do zapraw przy grubości warstwy:				na każdy 1mm grubości:
0-5 mm	0 ÷ 0,5 mm	1 : 2	1 : 2	0,06 l/m ²
6-15 mm	0 ÷ 2 mm	1 : 3	1 : 3	0,04 l/m ²
16-30 mm	0 ÷ 4 mm	1 : 3	1 : 4	0,03 l/m ²
31-50 mm	0 ÷ 8 mm	1 : 3 ÷ 1 : 4	1 : 6	0,02 l/m ²

powierzchnie ścian, dla których nie jest przewidywane pokrycie okładziną ceramiczną, po skuciu istniejącego tynku, należy zwilżyć i uzupełnić ubytki w murze, spoinach oraz ewentualnie wyrównać powierzchnię ścian za pomocą tynku cementowego z domieszką napowietrzającą **Ceresit CO 84**.

Na tak przygotowanym podłożu należy wykonać szpryc z renowacyjnego tynku podkładowego **Ceresit CR 61** modyfikowanego emulsją kontaktową **Ceresit CC 81** o grubości ok. 5 mm, pokrywający ażurowo 50% powierzchni ściany. Po stwardnieniu narzutu na ścianę nakłada się tynk renowacyjny podkładowy **Ceresit CR 61** o grubości około 1 cm, a następnie, po upływie co najmniej dwóch dni, warstwę właściwego tynku renowacyjnego **Ceresit CR 62** o grubości ok. 2-3 cm, którego zadaniem jest kumulowanie soli budowlanych i umożliwienie odparowania wilgoci. Warunkiem osuszającego działania tynku renowacyjnego jest skuteczna wentylacja pomieszczeń piwnicznych.

Wykonany tynk renowacyjny można wyrównać, po upływie 5-7 dni za pomocą szpachlówki **Ceresit CR 64**.

Stosowanie pełnego systemu tynków renowacyjnych jest niezbędne w przypadku wysokiego stężenia soli budowlanych w zabezpieczonym murze. W przypadku mniejszych stężeń jest możliwe „odchudzenie” układu warstw.

Na tak wykonanym tynku renowacyjnym można nakładać tylko i wyłącznie materiały wykończeniowe, które są przepuszczalne dla pary wodnej; rekomenduje się tu farby silikatowe **Ceresit CT 54** (po minimum 3 dniach), silikonowe **Ceresit CT 48** (po minimum 2-3 tygodniach), szlachetne tynki cienkowarstwowe mineralne **Ceresit CT 35, CT 36, CT 137**, tynki silikatowe **Ceresit CT 72** i **CT 73**, tynki silikonowe **CT 74** i **CT 75**. Tynki można nakładać na powierzchnie wyrównaną szpachlówką też po upływie co najmniej 2-3 tygodni.

Na ścianach wyrównanych zaprawą cementową modyfikowaną emulsją **CC 81** (powierzchnie poniżej przepony poziomej i przeznaczone pod okładzinę ceramiczną) podłoże zwilżyć, odczekać do osiągnięcia stanu matowo wilgotnego, a następnie nałożyć

elastyczną powłokę uszczelniającą **Ceresit CR 166**

w ilości 3-5 kg/m², w zależności od intensywności oddziaływania wód gruntowych powłokę nanosi się pędzlem co najmniej w dwu warstwach.

Na powierzchniach zabezpieczonych **CR 166**, a nie przeznaczonych pod okładzinę ceramiczną, należy nałożyć 2 cm tynku

renowacyjnego **Ceresit CR 62** lub tynku cementowego z dodatkiem środka napowietrzającego **Ceresit CO 84**, dla zabezpieczenia przed zjawiskiem wykraplania się pary wodnej.

Zniszczone posadzki również wymagają oczyszczenia. Po oczyszczeniu nośne podłoże wyrównuje się, w zależności od wymaganej grubości wyrównania, za pomocą **zaprawy samopoziomującej Ceresit CN 72** lub **mas rozlewnych Ceresit CN 76** lub **CN 78**.

W przypadku konieczności ułożenia na posadzce wyrównania o większej grubości, rzędu kilku centymetrów, stosuje się **zaprawę Ceresit CN 83** lub masę **Ceresit CN 87**. W styku ściany z podkładem betonowym, należy wykonać wyoblenie (fasetę) o promieniu 4 cm. Materiały posadzkowe zawsze, w takich przypadkach, układane są na warstwie kontaktowej przygotowywanej przy użyciu emulsji **Ceresit CC 81**. Po zwilżeniu wyrównanego podłoża, wykonuje się na nim izolację z **powłoki uszczelniającej Ceresit CR 166**, zgodnie z podanymi wyżej wskazówkami.

Taką izolację należy wykonać na całym podkładzie pod posadzki we wszystkich pomieszczeniach „mokrych”: kuchnia, umywalnie, sanitariaty oraz wszędzie tam, gdzie zachodzi podejrzenie możliwości przesączenia się wody gruntowej przez warstwy posadzkowe. Izolację tę należy wyprowadzić na ściany pasem o szerokości 20 cm (ewentualnie połączyć z izolacją na ścianach).

Po wykonaniu powłoki uszczelniającej (na ścianach i posadzkach), można kleić na niej wykładzinę ceramiczną na kleju **Ceresit CM 17** lub **CM 18**. Do wykonania spoinowania rekomenduje się spoinę **Ceresit CE 40** lub **CE 43**.

Henkel Polska Sp. z o.o.

ul. Domaniewska 41, 02-672 Warszawa

Centralny Dział Obsługi Klienta:

tel.: 041 371 01 00 fax: 041 374 22 22

www.ceresit.pl, infolinia: 0 800 120 241

W czerwcowym numerze czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” zamieszczone zostały dwa artykuły dotyczące zagadnień gazownictwa oraz siedem artykułów z dziedziny wodociągów i kanalizacji. W odniesieniu do zagadnień związanych z szerokim pojęciem gazownictwa zwracamy uwagę Czytelników na artykuł poświęcony wpływowi zasolenia wód złożowych na proces eksploatacji złóż ropy naftowej. Ujęto w nim bardzo istotne informacje dotyczące badania solanek.

Problematyka wodociągowa dotyczy uzdatniania wód w głębszych o różnicowanej twardości z uwzględnieniem napowietrzania, filtracji przez masę alkalinizującą Corosx, alkalizacji, filtracji przez złoża piaskowe i katalityczne oraz wymiany jonowej. Drugi artykuł z tego zakresu poświęcony jest zagadnieniu udoskonalania technologii uzdatniania wody do celów kottowniczych i ciepłowniczych.

W zakresie sieci kanalizacyjnych warto zwrócić uwagę na nowy materiał do budowy i renowacji przewodów kanalizacyjnych bazujący na topionym bazalcie. Informacje na temat stosowania zbiorników retencyjnych w kanalizacji deszczowej zawarte są w artykule poświęconym zbiornikowi typu COMMODUS z komorą podciśnieniową napełnianą układem pomp ssąco-tłoczących. Z tematyką kanalizacyjną związany jest też artykuł poświęcony niezawodności działania systemu usuwania i oczyszczania ścieków w Sławowicach. Zawarto w nim interesujące informacje na temat najczęściej występujących awarii i sposobów ich likwidacji. Podano też wartości wskaźników niezawodności.

Dwa artykuły poświęcone są zagadnieniom osadowym, przy czym jeden z nich osadom dennym, drugi zaś osadom ściekowym z oczyszczalni w Sitkówce-Nowinach.

drogownictwo

Najciekawszym artykułem miesięcznika „DROGOWNICTWO” nr 5 z 2005 roku jest opracowanie Stanisława Szpinka pt. „Niepewność współczynnika agresywności”. Agresywność osi charakteryzowana jest przez szkodę zmęczeniu konstrukcji nawierzchni wywołaną jednym przejściem osi pojazdu ciężkiego o obciążeniu P, w stosunku do szkody zmęzeniowej wywołanej jednym przejściem osi obliczeniowej o obciążeniu Po.

W Polsce nawierzchnie kwalifikuje się pod względem trwałości zmęzeniowej na podstawie kategorii ruchu. Brak szczegółowych publikacji na ten temat skłonił autora do przedstawienia wyników badań wzorów, które opisują zależności zachodzące między wskaźnikiem przeciążenia (W), a współczynnikiem agresywności (A). Wykazał on istotną niepewność agresywności ruchu, która, niestety, jest pomijana. Uzasadnił korzyści z wprowadzenia ważenia pojazdów na drogach.

PRZEGLĄD budowlany

Na początku czerwca w Sopocie odbył się Jubileuszowy Krajowy Zjazd Delegatów PZITB, w którym wzięło udział 108 delegatów uprawnionych do głosowania. W ciągu dwóch dni zapadło wiele decyzji, których większość ma bezpośredni wpływ na dalsze losy PZITB. Nowym przewodniczącym Związku został Wiktor Piwkowski, jedyny kandydat, wybrany dominującą większością głosów (87 „tak”, 18 „nie”, 3 „wstrzymujące się”).

Delegaci Zjazdu wręczyli odznakę „Członek Honorowy PZITB”: Zygmuntowi Rawickiemu, Jerzemu Majewskiemu, Włodzimierzowi Starosolskiemu i Jerzemu Ziółce.

„Złotą Odznaką PZITB” odznaczeni zostali: Roman Cużytek, Ireneusz Józwiak, Janusz Kozuła, Nina Szklennik i Wiktor Ząbkiewicz. W tym roku Nagrodę im. prof. Aleksandra Dyzewskiego otrzymali: dr hab. inż. Zygmunt Orłowski – za osiągnięcia naukowe i mgr inż. Stefan Wietecha za osiągnięcia praktyczne. Nagroda imienia prof. Wacława Żenczykowskiego przyznana została dr. hab. inż. Tadeuszowi Tatarze z Politechniki Krakowskiej.

Nagroda imienia prof. Stefana Bryły przypadła Ryszardowi Wojdakowi z Politechniki Gdańskiej. Odznaką honorową „Za zasługi dla budownictwa” Ministerstwo

Infrastruktury uhonorowało: Jana Kaczmarczyka, Kazimierza Kotodziejczyka, Zygmunta Rawickiego, Leszka Ganowicza, Marka Kacperskiego, Ryszarda Wróbla, Wojciecha Bilińskiego, Ireneusza Józwiaka, Stefana Pyraka. Minister Andrzej Urban wręczył również Srebrny Krzyż Zasługi Violetcie Małgorzacie Kaszubowskiej. Zjazd zatwierdził nowy statut i władze na kolejną, tym razem 4-letnią kadencję PZITB.

WIESIĘCZNIK MATERIAŁY BUDOWLANE

Miesięcznik „Materiały Budowlane” – technologia – rynek – wykonawstwo to źródło fachowej wiedzy o nowoczesnych wyrobach i technologiach budowlanych, ciekawych realizacjach, aktualnych przepisach prawnych i ekonomicznych z dziedziny budownictwa, rynku budowlanego.

W nr 5/2005 ukazały się dwa tematy wydania: „Drobnowymiarowe prefabrykaty betonowe” oraz „Budownictwo wodne”, zaprezentowano w nich w sposób kompleksowy aktualną wiedzę z tych dziedzin. Szczegółowej uwadze polecamy artykuły: „Trwałość drobnowymiarowych elementów z betonu wibroprasowanego”, „Praktyczne aspekty stosowania nowych norm dotyczących betonowych prefabrykatów wibroprasowanych”, „Beton w produkcji betonowej kostki brukowej”, „Jak wykonać trwałą nawierzchnię z kostki brukowej?”, „Nowoczesna linia produkcyjna w Warszawie”, „Metody obliczeniowe a stateczność obwałowań z gruntów niespoistych”, „Projektowanie nasypów na gruntach słabonośnych z zastosowaniem geosyntetyków”, „Remont mola spacerowego w Sopocie”, „Bezpieczeństwo zapór”.

Zachęcamy także do lektury stałych działów:

- „Ściany, stropy” – w nim do zapoznania się z artykułem „Przyczyny pęknięcia nienośnych ścian działowych”;
- „Podręcznik Fizyki Budowli” – część XI, w którym ukazał się artykuł poświęcony przenoszeniu ciepła przez przegrody przezroczyste;
- „Praktyka Budowlana”, zawierający m.in. artykuł dotyczący bezpieczeństwa pracy w robotach remontowych balkonów i logii;
- „Rynek Budowlany”, a w nim artykuły poświęcone: reorientacji rynkowej przedsiębiorstw materiałów budowlanych; produkcji materiałów budowlanych; produkcji budowlano-montażowej i efektem budownictwa mieszkaniowego w I kwartale 2005 r.;
- „Vademecum Unijne”, poświęcone zadaniom producenta i roli zakładowej kontroli produkcji jako obowiązkowego elementu systemu oceny zgodności.

CIEPŁOWNICTWO OGRZEWNICTWO WENTYLACJA

W numerze czerwcowym 2005 r. naszego czasopisma ukaze się m.in. artykuł pt. Obciążenie cieplne hal basenowych, w którym Henryk

G. Sabiniak oraz Marek Pietras przedstawią bilans cieplny hal basenowych z uwzględnieniem strumienia ciepła pochodzącego z otoczenia oraz parowania wody. Określona zostanie wymagana ilość powietrza nawiewanego do hali basenowej oraz na wykresie i-x pokazany schemat obróbki powietrza dla okresu letniego i zimowego.

W numerze tym znajdą Czytelnicy artykuł o systemie grzewczo-wentylacyjnym z podłogowym rozdziałem powietrza, w którym Mirosław Żukowski opisał stanowisko pomiarowe zaprojektowane i wykonane w celu określenia charakterystyk cieplnej i przepływowej podłogowego systemu rozdziału powietrza. Eksperyment został wykonany dla trzech konfiguracji pierścieni, pełniących funkcję intensyfikacji wymiany ciepła oraz zapewniających odpowiednią sztywność i wytrzymałość konstrukcji. Autor przedstawił również najważniejsze rezultaty pomiarów wraz z komentarzem.

W artykule pt. Wykorzystanie danych z monitoringu budynków jednorodzinnych do neuronowego prognozowania zapotrzebowania na ciepło Paweł Malinowski, Iwona Polarczyk oraz Piotr Ziembicki przedstawili przykładowy proces budowy neuronowego modelu dla zapotrzebowania na ciepło budynku jednorodzinnego na podstawie danych z monitoringu obiektu. Omówione postępowanie znajduje zastosowanie w układach automatycznej regulacji z wyprzedzeniem.